

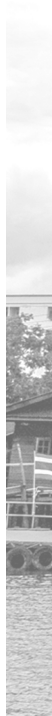
คู่มือ

บริหารความเสี่ยง ด้านอุทกภัย

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
กรมศิลปากร

คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านอุทกภัย ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

จัดพิมพ์โดย	สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร	
ISBN	978-616-283-588-9	
พิมพ์ครั้งแรก	พุทธศักราช ๒๕๖๔ จำนวน ๒๐๐ เล่ม	
ที่ปรึกษา	นายประทีป เพ็งตะโก	อธิบดีกรมศิลปากร
	นายพนมบุตร จันทรโชติ	รองอธิบดีกรมศิลปากร
	นางสาวนิตยา กนกมงคล	ผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
	นายสมชาย ณ นครพนม	ผู้ทรงคุณวุฒิกรมศิลปากร
	พลเรือตรี สมศักดิ์ คงโชติ	ผู้อำนวยการอุทหาเรือธนบุรี กรมอุทหาเรือ
บรรณาธิการ	นางสาวดวงใจ พิชิตณรงค์ชัย	หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
คณะทำงาน	นางพวงพร ศรีสมบูรณ์	ผู้อำนวยการกลุ่มวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์
	นางสุภา ศรีมากเปี่ยม	เจ้าพนักงานพิพิธภัณฑสถานชำนาญการ
	นายอนุพร เสาวนิตย์	สถาปนิกชำนาญการ
	นายสถาพร คีนดี	วิศวโยธาปฏิบัติการ
	นาวาเอก ญัฐวิทย์ อร่ามเกลื้อ	ผู้อำนวยการกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ
	นาวาเอก ภูธรา อินม่วง	รองผู้อำนวยการกองแผนและประมาณการช่าง
		อุทหาเรือธนบุรี กรมอุทหาเรือ
	นาวาโทเอกสกุล รอดช้าง	นายทหารการอยู่ แผนกสำรวจและตรวจสอบ
	กองแผนและประมาณการช่าง กรมอุทหาเรือ	
	เรือโท ศักดิ์มีชัย ประไพวงศ์	หัวหน้าช่าง โรงงานเชือกเรือและการอยู่ แผนกโรงงาน
		เบ็ดเตล็ด กองโรงงาน อุทหาเรือธนบุรี กรมอุทหาเรือ
ออกแบบปก	นายธีรศักดิ์ แป้นรส	นักวิชาการช่างศิลป์ชำนาญการ
พิมพ์ที่	บริษัท บางกอกอินแฮร์ส จำกัด	

คำนำ

การรักษาความปลอดภัยแก่โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ เป็นหัวใจสำคัญของงานด้านพิพิธภัณฑสถานโดยเฉพาะพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในประเทศไทย เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เก็บรวบรวมและจัดแสดงวัตถุพิพิธภัณฑสถานที่เป็นของแท้ดั้งเดิม ดังนั้น การปฏิบัติงานสำคัญประการหนึ่งในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติตามหลักวิชาการและมาตรฐานสากล คือ การรักษาความปลอดภัยแก่มรดกวัฒนธรรมดังกล่าว อันทรงคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศิลปะ ซึ่งใช้เป็นหลักฐานในการบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาด้านประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมของชาติไทย

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาความปลอดภัยแก่มรดกวัฒนธรรมที่เก็บรักษาอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โดยใช้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เป็นกรณีศึกษา จึงจัดพิมพ์หนังสือ “คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี” เพื่อเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน ในการปกป้อง ดูแล เรือพระราชพิธี และทรัพย์สินของชาติ ตามแผนบริหารความเสี่ยงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ภายใต้โครงการบริหารความเสี่ยงของกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมศิลปากร

สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี” จะเป็นประโยชน์ต่อพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทุกแห่ง และบุคลากรทุกฝ่าย รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปปรับใช้ได้เหมาะสม เพื่อร่วมกันปกป้องคุ้มครองสมบัติวัฒนธรรมของชาติ ให้คงอยู่สืบไป

(นางสาวนิตยา กนกมงคล)

ผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ	ก
บทที่ ๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๔
โครงการบริหารความเสี่ยงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี กรณีอุทกภัย	๔
บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	๗
ประวัติพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	๗
บทบาทหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	๙
สภาพปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	๑๐
บทที่ ๓ วิเคราะห์สภาพปัญหา	๑๗
ข้อมูลการเกิดอุทกภัยของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	๑๗
สภาพปัญหา	๒๑
การวิเคราะห์ความเสี่ยงเชิงคุณภาพ	๒๒
การประเมินผลและการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง	๒๓
บทที่ ๔ แนวทางจัดการความเสี่ยง	๒๘
แผนการดำเนินงานระยะสั้น	๒๘
แผนการดำเนินงานระยะยาว	๓๗
การนำแผนไปใช้และการปรับปรุงพัฒนา	๘๒
บทที่ ๕ บทสรุป	๙๔
ภาคผนวก	๙๗

บทที่ ๑

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา โครงการบริหารความเสี่ยงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี กรณีอุทกภัย

๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เรือพระราชพิธีเป็นพระราชพาหนะประกอบพระราชอิสริยยศขององค์สมเด็จพระที่นั่งอัฐทิศ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นมรดกวัฒนธรรมอันทรงคุณค่ายิ่งของชาวไทย สร้างสรรค์ขึ้นจากภูมิปัญญาและฝีมือของช่างโบราณ มีความประณีตวิจิตรบรรจง เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ของงานช่างแขนงต่างๆ เช่น งานไม้แกะสลัก ลงรักปิดทองประดับกระจก งานเขียนลายทอง งานปักผ้าทองแผ่ลวด นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของสังคมไทยที่มีความใกล้ชิดกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดแสดงนิทรรศการเรือพระราชพิธีและขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ประกอบด้วยโบราณวัตถุสำคัญ ซึ่งเป็นเรือพระราชพิธีที่ใช้ในพระราชพิธีสำคัญของพระมหากษัตริย์แห่งราชจักรีวงศ์ จำนวน ๘ ลำ โดยเป็นเรือพระที่นั่งจำนวน ๔ ลำ ได้แก่ เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ และเรือรูปสัตว์ จำนวน ๔ ลำ ได้แก่ เรืออสุรวายุภักษ์ เรือครุฑเหินเห็จ เรือกระบี่ปราบเมืองมาร และเรือเอกไชยเหินหาว

อาคารจัดแสดงนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ตั้งอยู่ริมคลองบางกอกน้อย มีลักษณะเป็นอุ้งเรือ โดยยกเรือพระราชพิธีขึ้นวางพักบนคานเรือเหนือร่องน้ำ จึงมีความเสี่ยงจากการเกิดอุทกภัยเป็นประจำทุกปี

โครงการบริหารความเสี่ยงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี จัดทำขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับอุทกภัย ป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับเรือพระราชพิธี โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และทรัพย์สินของทางราชการ เริ่มจากการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง แนวทางป้องกัน วิธีการรับมือ ขั้นตอนปฏิบัติในการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ รวมถึงการให้ความรู้แก่บุคลากรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี การซักซ้อมเผชิญเหตุอุทกภัย เพื่อให้บุคลากรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการปกป้องดูแลเรือพระราชพิธี ตลอดจน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และทรัพย์สินของทางราชการได้อย่างปลอดภัยและถูกต้องตามหลักวิชาการ

๒ วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อป้องกันและบรรเทาความเสียหายต่อเรือพระราชพิธี โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ทรัพย์สินของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเรือพระราชพิธี ตลอดจนความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากร

๒.๒ เพื่อลดความเสี่ยงและโอกาสในการเกิดผลกระทบรุนแรง

๒.๓ เพื่อให้บุคลากรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มีความรู้และสามารถรับมือกับอุทกภัยในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ได้อย่างปลอดภัย

๓ เป้าหมาย

๓.๑ แผนปฏิบัติการ/ คู่มือสำหรับรับมือกับเหตุอุทกภัยในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๓.๒ บุคลากรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

๓.๓ บุคลากรของกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมศิลปากร

๓.๔ บุคลากรสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

๓.๕ เจ้าหน้าที่ ผู้สังเกตการณ์

๔ ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ – กันยายน ๒๕๖๔

๕ วิธีดำเนินการ

- ๕.๑ นำเสนอโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีพ.ศ.๒๕๖๔
- ๕.๒ ขออนุมัติหลักการดำเนินการ
- ๕.๓ ติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติในการรับมือกับเหตุอุทกภัยแก่บุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
- ๕.๔ ประชุมหารือเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดทำแผนรับมือกับเหตุอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
- ๕.๕ จัดทำแผนปฏิบัติการ/ คู่มือสำหรับรับมือกับเหตุอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
- ๕.๖ ประชุมสัมมนาฝึกอบรมบุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีในการเผชิญเหตุกับอุทกภัย
- ๕.๗ ปรับปรุงแผนปฏิบัติการ/ คู่มือสำหรับรับมือกับเหตุอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
- ๕.๘ จัดพิมพ์แผนปฏิบัติการ/ คู่มือสำหรับรับมือกับเหตุอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๖ สถานที่ดำเนินการ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๗ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๗.๑ แผนปฏิบัติการหรือคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านอุทกภัยของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
- ๗.๒ บุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มีความรู้ถึงปัจจัยเสี่ยงของการเกิดอุทกภัย แนวทางการป้องกัน วิธีการรับมือ ขั้นตอนปฏิบัติในการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ
- ๗.๓ บุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สามารถปกป้องดูแลเรือพระราชพิธี ตลอดจน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และทรัพย์สินของทางราชการได้อย่างปลอดภัยและถูกต้องตามหลักวิชาการ

บทที่ ๒

ข้อมูลพื้นฐานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

ประวัติพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เป็นหน่วยงานภายใต้สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ตั้งอยู่บริเวณปากคลองบางกอกน้อย (แม่น้ำเจ้าพระยาสายเดิม) แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในอดีตเคยเป็นอยู่เรือหรือโรงเรือพระราชพิธี ในความดูแลของกองทัพเรือและสำนักพระราชวัง

ต่อมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ.๒๔๘๔-๒๔๘๘) โรงเรือพระราชพิธีได้รับผลกระทบจากระเบิดทางอากาศยาน เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้กับบริเวณสถานีรถไฟธนบุรี (สถานีรถไฟบางกอกน้อยปัจจุบัน) ซึ่งเป็นเป้าหมายในการทำลายของฝ่ายสัมพันธมิตร เนื่องจากสถานีรถไฟบางกอกน้อยเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญในการลำเลียงกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพญี่ปุ่น (ฝ่ายอักษะ) ไปยังประเทศพม่าและประเทศอินเดีย ทำให้เรือพระราชพิธีหลายลำได้รับความเสียหาย

พุทธศักราช ๒๔๙๑

กองทัพเรือ โดยความเห็นชอบของสำนักพระราชวัง ได้ส่งมอบพื้นที่โรงเก็บเรือพระราชพิธีบริเวณริมคลองบางกอกน้อย และเรือพระราชพิธีในโรงเก็บเรือนี้ให้ กรมศิลปากรดูแล

พุทธศักราช ๒๔๙๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินยังโรงเรือพระราชพิธีแห่งนี้ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๙๕ ทรงทอดพระเนตรเรือที่ได้รับความเสียหายจากระเบิด ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้รักษาโรงเรือและบูรณะเรือพระราชพิธีให้ดี

พุทธศักราช ๒๕๐๐

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคในโอกาสฉลองยี่สิบห้าพุทธศตวรรษ

พุทธศักราช ๒๕๐๒

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฟื้นฟูจารีตประเพณีการเสด็จพระราชดำเนินทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคขึ้นเป็นครั้งแรกในรัชกาล

พุทธศักราช ๒๕๑๐ - ๒๕๑๒

กองทัพเรือ ได้ว่าจ้างบริษัทดำเนินการบูรณะ ซ่อมแซมเรือพระราชพิธี ขึ้นเป็นครั้งแรก ต่อมาจึงได้มีการฟื้นฟูการจัดขบวนเรือพระราชพิธีตามโบราณราชประเพณี และบูรณะ ซ่อมแซมเรือพระราชพิธี เพื่อสนองแนวพระราชดำริและพระราชกระแสรับสั่งในการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติ

พุทธศักราช ๒๕๑๗

เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนาพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย ศาสตราจารย์ นาวาเอกสมภพ ภิรมย์ อดีตอธิบดีกรมศิลปากร ขอใช้ประโยชน์พื้นที่โรงเรือพระราชพิธีบริเวณริมคลองบางกอกน้อยจากราชพัสดุ และเสนอขอยกฐานะโรงเรือพระราชพิธีเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๗ และเปิดให้สาธารณชนเข้าชม

พุทธศักราช ๒๕๒๕

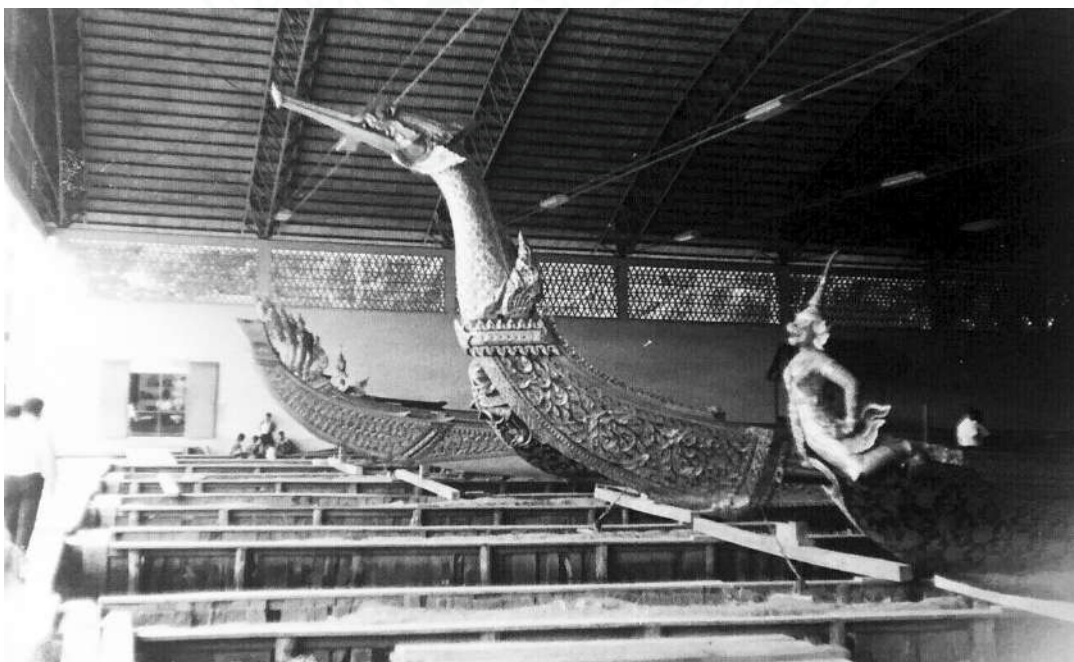
ในวาระสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ได้มีการจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารค (ใหญ่) เติมรูปแบบสำเร็จเป็นครั้งแรกในรัชกาลที่ ๙ และได้มีการสืบสานแบบแผนการจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคในโอกาสสำคัญๆ รวมทั้งสิ้น ๑๗ ครั้ง ในรัชกาล

พุทธศักราช ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒

บทบาทหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

- ๑ สำรวจ รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเก็บรักษาเรือพระราชพิธี โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒ จัดทำทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
- ๓ รักษาความปลอดภัยโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และอาคารสถานที่
- ๔ จัดนิทรรศการถาวร นิทรรศการชั่วคราว และนิทรรศการเคลื่อนที่เพื่อการเผยแพร่
- ๕ จัดกิจกรรมและผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่
- ๖ สร้างและส่งเสริมเครือข่าย สนับสนุนกิจการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
- ๗ ดำเนินการจัดเก็บรายได้ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- ๘ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สภาพปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

อาคารจัดแสดงนิทรรศการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มีลักษณะเป็นอาคารหลังคาคลุม ด้านหน้าเปิดโล่งหันเข้าสู่คลองบางกอกน้อย มีทางเดินเชื่อมไปยังอาคารสำนักงาน และโป๊ะท่าเรือบริเวณด้านหน้าที่ติดกับ คลองบางกอกน้อย จัดแสดงเรือพระราชพิธี จำนวน ๘ ลำ จากจำนวนเรือพระราชพิธีทั้งหมด ๕๒ ลำ ส่วนเรือพระราชพิธี อีก ๔๔ ลำ แยกเก็บรักษาที่ท่าวาสุกรีในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักพระราชวัง จำนวน ๖ ลำ และที่กองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ กองทัพเรือ จำนวน ๓๘ ลำ

การจัดแสดงนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ปัจจุบัน

บริเวณด้านหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ริมคลองบางกอกน้อย

บริเวณด้านข้างพิพิธภัณฑสถานอยู่ใกล้กับประตูระบายน้ำคลองขนมจิน
คลองขนมจินมีความกว้าง ๒-๓ เมตร ยาว ๘๖๐ เมตร เป็นคลองที่เชื่อมระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยา
และคลองบางกอกน้อย อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตบางกอกน้อย

โบราณวัตถุศิลปวัตถุของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

จำนวนโบราณวัตถุศิลปวัตถุ

๑,๖๓๙ รายการ

จัดแสดงนิทรรศการ

๑๖๑ รายการ

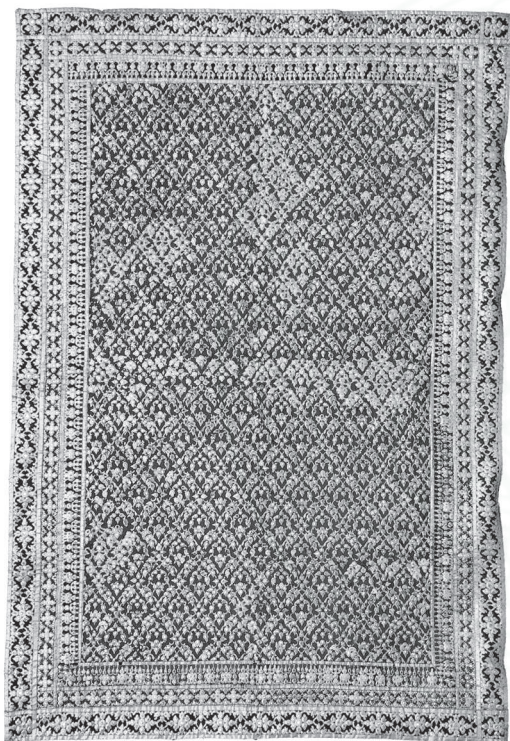
จัดเก็บในคลังของพิพิธภัณฑ์ฯ

๖๓๓ รายการ

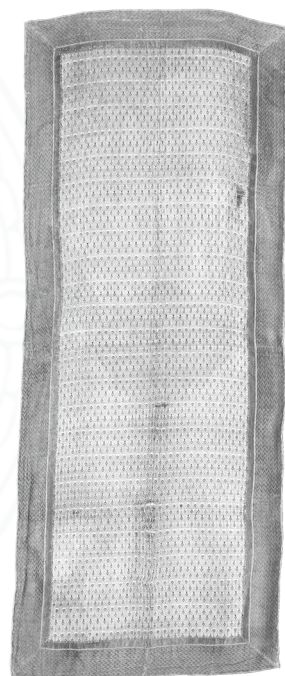
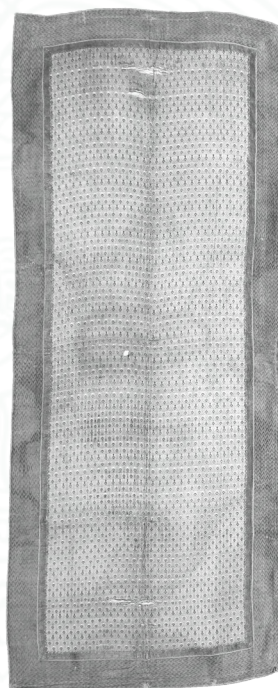
ผากเก็บที่แผนกเรือราชพิธี กองเรือเล็ก และ ท่าวาสุกรี

๘๔๕ รายการ

(ได้แก่ เรือพระราชพิธีที่ใช้ในขบวนพยุหยาตราทางชลมารคและเครื่องประกอบในริ้วขบวนบางรายการ)

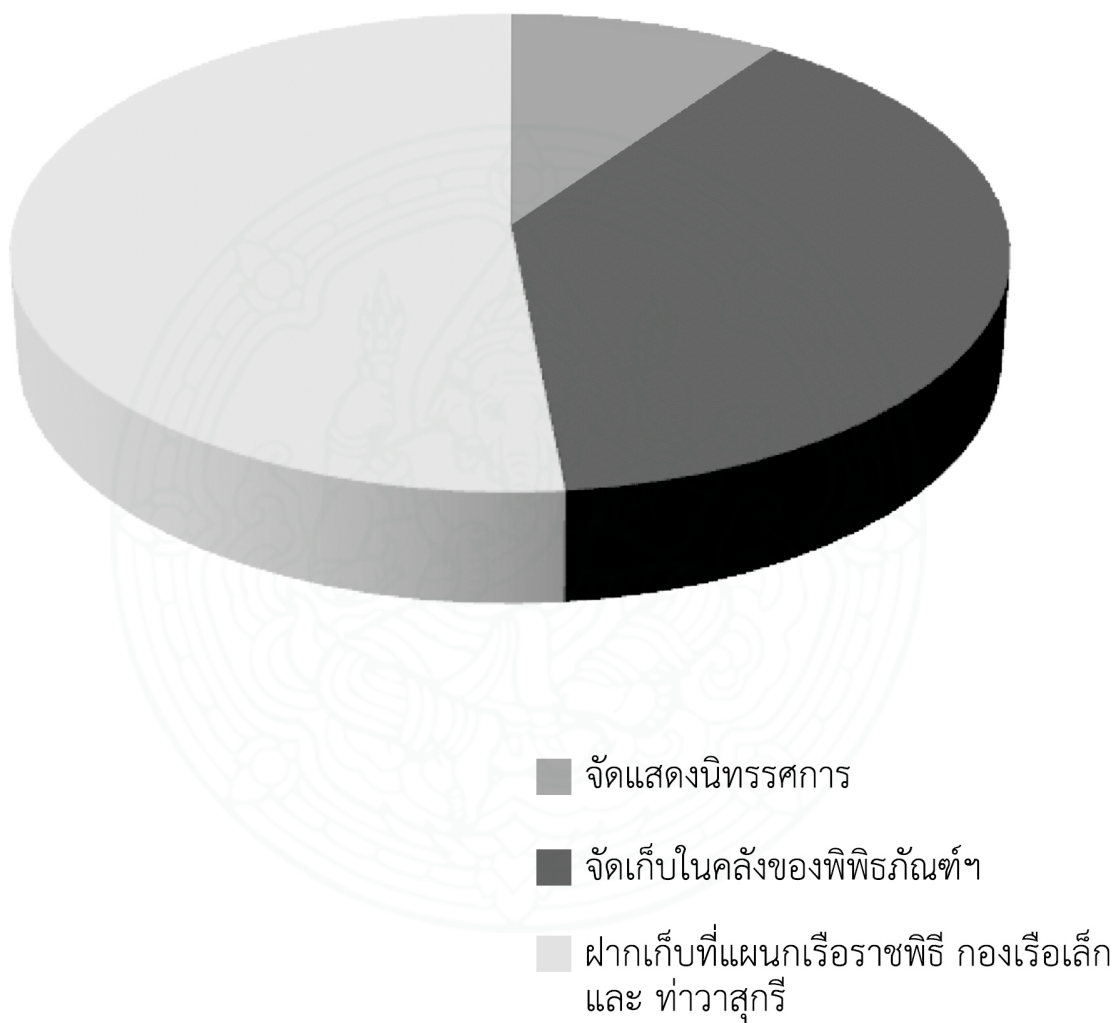

ผ้าม่านบัลลังก์กัญญาเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

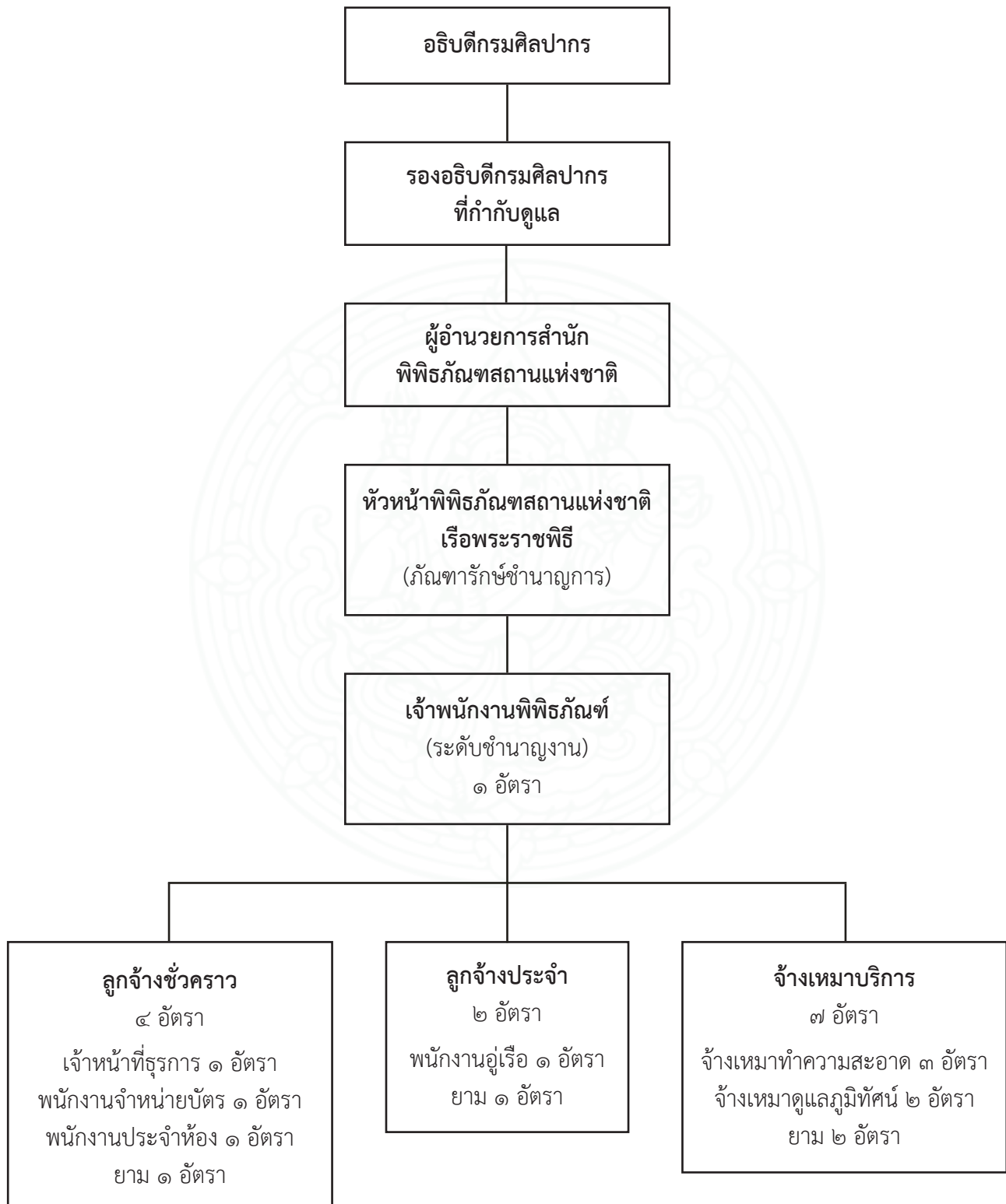

ผ้าม่านบุษบกเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช

แผนภูมิจำแนกสถานที่จัดเก็บโบราณวัตถุศิลปวัตถุของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

แผนผังโครงสร้างองค์กรและบุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

บทที่ ๓

วิเคราะห์สภาพปัญหา

ข้อมูลการเกิดอุทกภัยของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

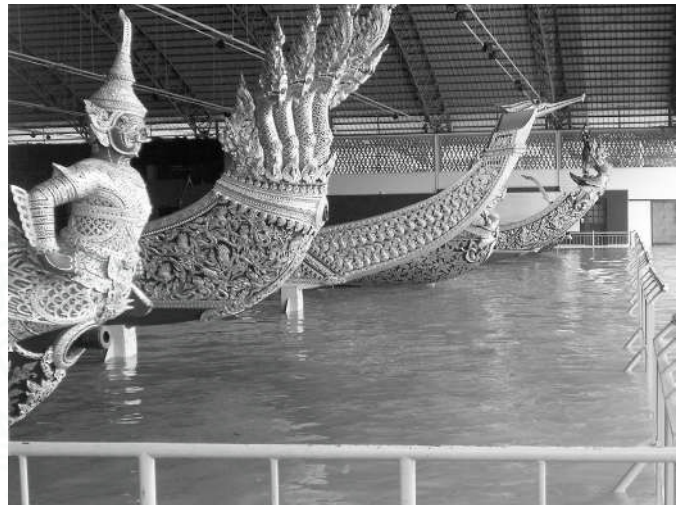
อุทกภัย หมายถึง ภัยหรืออันตรายที่เกิดจากสภาวะน้ำท่วมฉับพลันหรือน้ำป่าไหลหลาก อันมีสาเหตุมาจากฝนตกหนักและต่อเนื่องเป็นเวลานาน พายุ ลมมรสุม ร่องความกดอากาศต่ำ หย่อมความกดอากาศต่ำ หรือเขื่อนพัง ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อพื้นที่ในเขตลุ่มแม่น้ำ ที่ราบเชิงเขา และบริเวณชายฝั่งทะเล โดยมีรูปแบบของผลกระทบและความรุนแรงที่แตกต่างกันตามลักษณะของภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ ผลของอุทกภัยก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ความรุนแรงและผลกระทบจากอุทกภัย เหตุการณ์อุทกภัยที่ผ่านมาได้สร้างความเสียหายรุนแรงแก่โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และทรัพย์สินของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มีการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ได้ทัน อย่างไรก็ตาม อุทกภัยทำให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ต้องปิดให้บริการชั่วคราวเพื่อความปลอดภัย ทำให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และนักท่องเที่ยว สูญเสียโอกาสในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ขณะเดียวกันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีก็สูญเสียรายได้จากการเข้าชมของประชาชนและนักท่องเที่ยว

พุทธศักราช ๒๕๕๔ เป็นปีที่เกิดวิกฤตการณ์น้ำท่วมประเทศไทยรุนแรงและได้รับผลกระทบเป็นวงกว้าง ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมขังในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีรุนแรงที่สุดเท่าที่เคยมีมา วัดความสูงของระดับน้ำในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ได้ ๙๐ เซนติเมตรจากพื้นทางเดินของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เหตุการณ์ครั้งนั้นสร้างความเสียหายแก่ป้ายนิทรรศการ และผู้จัดแสดงนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ส่วนเรือพระราชพิธีจำนวนทั้ง ๘ ลำ ซึ่งจัดแสดงอยู่นั้น ได้รับการเคลื่อนย้ายออกไปเก็บรักษาชั่วคราวที่อุทธารเรือธนบุรี กรมอุทธารเรือ ก่อนหน้านั้นแล้ว เนื่องจากเป็นช่วงฝึกซ้อมการจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคในการเสด็จพระราชดำเนินทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน

ปริมาณน้ำที่สูงขึ้นและสะสมอยู่บริเวณรอบอาคารจัดแสดงเป็นเวลานาน ทำให้ความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศสูงขึ้น เป็นสาเหตุสำคัญของการเสื่อมสภาพของโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุทุกประเภทที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่ทำจากไม้ เช่น เรือพระราชพิธี พนักกัญญาเรือ บุชบก อารมณ์ภัณฑ์ เช่น ผ้าผ่าน ผ้าหน้าโขนเรือ ผ้าหลังคากัญญาเรือ ผ้าหน้าจั่ว ผ้าปีกนก เครื่องโลหะ เช่น หอก เขน โล่ เครื่องดนตรีประโคม ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ทางเคมี และทางชีวภาพ เช่น โขนเรือพระราชพิธีเมื่อเปียกน้ำหรือได้รับความชื้นเป็นเวลานานจะบวมและพองขึ้น เกิดการหลุดร่อนของพื้นผิวและลวดลายประดับตกแต่ง หรือมีรูปทรงบิดเบี้ยวไปจากเดิม ความชื้นสัมพัทธ์ที่สูงกว่า ๗๕% เป็นเวลานานยังทำให้แบคทีเรียและเชื้อราเจริญเติบโตได้ดีบนวัตถุจัดแสดงประเภทผ้าและไม้ โครงสร้างของผู้จัดแสดงที่ทำจากไม้จะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของแมลงและปลวกที่กัดกินทำลายเนื้อไม้ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการออกซิเดชันที่ผิวของโลหะ ทำให้โลหะเกิดคราบหมองและเป็นสนิม

อุทกภัยยังมีผลกระทบทางด้านสุขภาพและจิตใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน กระแสน้ำได้พัดพาวัชพืชและขยะเข้ามาในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ทำให้เป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคที่มากับน้ำ เช่น ตาแดง ท้องเสีย น้ำกัดเท้า โรคฉี่หนู นอกจากนี้ยังนำมาซึ่งสัตว์มีพิษต่างๆ เช่น งู ตะขาบ แมลงมีพิษ ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้เข้าชม ผู้รับบริการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

เหตุการณ์น้ำท่วมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
ระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เหตุการณ์น้ำท่วมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
ระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

สภาพปัญหา

จุดแข็ง

๑. เรือพระราชพิธีเป็นพระราชพาหนะประกอบพระบรมราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ใช้ในพระราชพิธีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์และพระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
๒. เรือพระราชพิธีและขนบประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเรือพระราชพิธี ได้รับการสืบสาน รักษา ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
๓. เรือพระราชพิธีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมแห่งสายน้ำเพียงหนึ่งเดียวในโลกที่ได้รับการยกย่องจากนานาชาติ นอกจากนี้ยังเป็นตัวแทนของประเทศในการเผยแพร่วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติไทยสู่สายตาชาวโลก
๔. เรือพระราชพิธีสร้างสรรค์ขึ้นจากภูมิปัญญาและฝีมือของช่างไทย มีความประณีตวิจิตรบรรจง เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้งานช่างแขนงต่างๆ เช่น การต่อเรือ งานไม้แกะสลัก การลงรักปิดทอง ประดับกระจก การเขียนลายทอง การปักผ้าทองแผ่ลวด เป็นต้น
๕. เรือพระราชพิธีเป็นโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ งานช่าง ศิลปกรรม แสดงถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมของชาติไทย ซึ่งไม่สามารถประเมินมูลค่าได้
๖. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มีโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่เป็นของแท้ดั้งเดิม และเป็นแหล่งเรียนรู้เพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่นำเสนอเรื่องราวของมรดกเรือพระราชพิธี
๗. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เปิดให้บริการทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ เรือพระราชพิธี และขบวนพยุหยาตราทางชลมารคบนสื่อสังคมออนไลน์
๘. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ตั้งอยู่ใกล้กับกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ ซึ่งมีกำลังพลสนับสนุน และตั้งอยู่บริเวณปากคลองบางกอกน้อยซึ่งเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา

จุดอ่อน

๑. ตั้งอยู่ริมคลองบางกอกน้อย นอกคันกั้นน้ำสาธารณะ ของกรุงเทพมหานคร
๒. อาคารจัดแสดงมีระดับพื้นที่ต่ำกว่าทางเดินสาธารณะด้านนอกพิพิธภัณฑ์
๓. ประสบปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคมของทุกปี และมีแนวโน้มความรุนแรงสูงขึ้นทุกๆ ปี
๔. สภาพแวดล้อมโดยรอบเป็นชุมชน รถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงพิพิธภัณฑ์โดยตรงได้
๕. ปัญหาเรื่องขยะที่ลอยมากับน้ำ และระดับน้ำขึ้น-ลง กำจัดได้ยาก
๖. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีไม่มียานพาหนะสำหรับการขนส่งทางบกและทางน้ำ
๗. บุคลากรมีจำนวนจำกัด (มีบุคลากรปฏิบัติงานในเวลาทำการ จำนวน ๑๐ คน)
๘. ขาดการมีส่วนร่วมกับส่วนราชการ องค์กร และชุมชนในบริเวณใกล้เคียง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเชิงคุณภาพด้วยเมตริกซ์ความเสี่ยง ประเมินความเป็นไปได้ในการเกิดอุทกภัยและผลกระทบที่อาจตามมา เมตริกซ์ด้านล่าง แสดงระดับความเสี่ยงตามคะแนนความเสี่ยง ซึ่งเป็นผลคูณระหว่างความเป็นไปได้ในการเกิดอุทกภัยและระดับของผลกระทบ ตัวเลขในช่องตารางบ่งบอกระดับความเสี่ยง ตัวเลขที่มีค่าสูงบ่งชี้ถึงระดับความเสี่ยงที่สูง

ตัวเลขมากกว่า ๑๖ หมายถึง **ความเสี่ยงสูงสุด** แสดงว่ามีความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงมาก อาจมีผลกระทบที่ร้ายแรงมาก จำเป็นต้องหาทางยับยั้ง วางแผน และดำเนินการแก้ไขในทันที หรือด่วนที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ หรือจำเป็นต้องย้ายพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ออกจากพื้นที่ปัจจุบัน

ตัวเลข ๑๐ – ๑๖ หมายถึง **ความเสี่ยงสูง** แสดงว่ามีความเสี่ยงอยู่ในระดับที่รุนแรง และอาจเกิดผลกระทบรุนแรงได้ แม้ยังไม่จำเป็นต้องดำเนินการยับยั้งหรือแก้ไขในทันที แต่ต้องมีการจัดทำ เตรียมการ และดำเนินการในอนาคตอันใกล้

ตัวเลข ๕ – ๙ หมายถึง **ความเสี่ยงปานกลาง** แสดงว่ามีความเสี่ยงรุนแรงไม่มากนัก แต่ยังอาจเกิดผลกระทบพอสมควร การยับยั้งความเสี่ยงอาจไม่เร่งด่วนมากนัก และอาจจำเป็นหรือไม่จำเป็นที่จะต้องจัดการขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่มี

ตัวเลข ๑ – ๓ หมายถึง **ความเสี่ยงต่ำ** แสดงว่ามีความเสี่ยงในระดับที่ไม่รุนแรง และส่งผลกระทบน้อย และยอมรับได้ หรือไม่ส่งผลกระทบเลย

ความเป็นไปได้ในการเกิดอุทกภัย	ผลกระทบ				
	(๑) น้อยมาก	(๒) น้อย	(๓) ปานกลาง	(๔) มาก	(๕) มากที่สุด
(๕) ค่อนข้างแน่นอน	ปานกลาง (๕)	สูง (๑๐)	สูง (๑๕)	สูงที่สุด (๒๐)	สูงที่สุด (๒๕)
(๔) เป็นไปได้สูง	ปานกลาง (๔)	ปานกลาง (๘)	สูง (๑๒)	สูง (๑๖)	สูงที่สุด (๒๐)
(๓) เป็นไปได้	ต่ำ (๓)	ปานกลาง (๖)	ปานกลาง (๙)	สูง (๑๒)	สูง (๑๕)
(๒) ไม่แน่นอน	ต่ำ (๒)	ปานกลาง (๔)	ปานกลาง (๖)	ปานกลาง (๘)	สูง (๑๐)
(๑) เป็นไปได้น้อย	ต่ำ (๑)	ต่ำ (๒)	ต่ำ (๓)	ปานกลาง (๔)	ปานกลาง (๕)

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

ตั้งอยู่บริเวณริมคลองบางกอกน้อย นอกแนวคันกันน้ำสาธารณะ ทำให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากอุทกภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคมของทุกๆ ปี เนื่องจากเป็นช่วงที่น้ำทะเลหนุนสูง ประกอบกับมีการเพิ่มการระบายน้ำจากเขื่อนต่างๆ ในภาคเหนือลงสู่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ทำให้ปริมาณน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองบางกอกน้อยเพิ่มสูงขึ้น หากมีพายุก็จะยิ่งทำให้ปริมาณน้ำฝนสะสมเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้การระบายน้ำลงสู่ทะเลทำได้ยากขึ้น

ความเป็นไปได้ของการเกิดอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี อยู่ในระดับความเสี่ยงสูง เนื่องจากเคยเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มาแล้วหลายครั้งในช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ต้องเฝ้าติดตามสถานการณ์น้ำอย่างใกล้ชิดทุกปี ส่วนผลกระทบจากเหตุการณ์น้ำท่วมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ไม่พบความเสียหายรุนแรง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้เตรียมการรับมือก่อนที่น้ำจะท่วม ดังนั้นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดอุทกภัย โดยมีตัวเลขค่าความเสี่ยงอยู่ที่ ๑๒ มีแนวโน้มที่อาจเกิดผลกระทบรุนแรงได้ แม้จะยังไม่จำเป็นต้องดำเนินการยับยั้งหรือแก้ไขในทันที แต่ต้องมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือ เพื่อลดความเสี่ยงและบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือต้องมีการดำเนินการตามแผนงานโครงการ เพื่อขจัดความเสี่ยงให้หมดไป

การประเมินผลและการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง

เป็นวิธีการที่ใช้ในการระบุความเสี่ยงที่ต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษด้วยกระบวนการให้คะแนน ซึ่งเป็นการกำหนดเกณฑ์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงจากอุทกภัย โดยค่าระดับความเสี่ยงที่ปรากฏในตารางมีความสัมพันธ์กับระดับความเสี่ยงตามเมตริกซ์ความเสี่ยงด้านบน

ระดับความเสี่ยง	ระดับความสำคัญ
ความเสี่ยงต่ำ (น้อยกว่า ๔ คะแนน)	เป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้ มีความสำคัญน้อย อาจไม่ต้องดำเนินการอะไรเป็นพิเศษ
ความเสี่ยงปานกลาง (๔ - ๙ คะแนน)	เป็นความเสี่ยงที่อาจยอมรับไม่ได้
ความเสี่ยงสูง (๑๐ - ๑๖ คะแนน)	เป็นความเสี่ยงที่ไม่อาจยอมรับได้ มีความสำคัญสูง ควรดำเนินการโดยเร็ว
ความเสี่ยงสูงมาก (มากกว่า ๑๖ คะแนน)	เป็นความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้เลย มีความสำคัญสูงมาก อาจต้องใช้มาตรการฉุกเฉิน และต้องดำเนินการในทันที

การประเมินผลและการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเรือพระราชพิธี พบว่ามีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดอุทกภัย ถึงแม้ว่าผลกระทบที่เคยเกิดขึ้นจะยังไม่รุนแรง แต่เนื่องจากเรือพระราชพิธีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญมาก มีคุณค่าสูงทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของสังคมไทยที่มีความใกล้ชิดกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นเครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศขององค์สมมติเทพ เสมือนเป็นตัวแทนของพระมหากษัตริย์ จึงมีคุณค่าทางด้านจิตใจต่อคนในชาติ ไม่สามารถสร้างสิ่งใหม่ขึ้นทดแทนได้ เป็นโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่ไม่สามารถประเมินมูลค่าได้ ไม่สามารถยอมรับผลกระทบและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้เลย

สมมติว่าเรือพระราชพิธีรั้วและต้องจมน้ำในขณะที่น่ากำลังท่วมสูง หรือว่าเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมสูงจนไม่สามารถเคลื่อนย้ายเรือพระราชพิธีออกจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีได้ ทำให้เรือพระราชพิธีลอยขึ้นตามความสูงของน้ำ จนกระทั่งโขนเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณรัชกาลที่ ๙ หรือยอดบุษบกของเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชชนกับโครงสร้างหลังคาอาคารจัดแสดงหรือโคมไฟจัดแสดง คงเป็นความเสียหายที่ไม่สามารถประเมินมูลค่าได้ อย่างไรก็ตาม หากมีการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์เป็นอย่างดีจะสามารถบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ หรือลดความเสี่ยงและโอกาสที่จะเกิดขึ้น หรือไม่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นเลย

ความเสี่ยง	เหตุแห่งความเสี่ยง	วิธีป้องกันความเสี่ยง
๑ วัตถุจัดแสดง : น้ำส่งผลกระทบต่อวัตถุโดยตรง ๑) วัตถุเสียหายเสื่อมสภาพ ๒) วัตถุสูญหาย	๑) น้ำที่ท่วมขังส่งผลให้เกิดความชื้นทั้งโดยตรงและทางอ้อมโดยซึมผ่านผนังผู้จัดแสดง ทำให้วัตถุเปียกยุ่ย เกิดเชื้อรา สนิม คราบสกปรก แตกร้าว ทองหลุดล่อน บางครั้งน้ำท่วมสูง วัตถุลอยน้ำได้ เช่น ท่อนไม้ อาจไหลตามกระแสน้ำมากระทบ ตู้แตก หัก เสียหายได้ ๑) ถูกน้ำกัดเซาะ ๒) ระบบรักษาความปลอดภัยเสียหาย ส่งผลให้โบราณวัตถุถูกโจรกรรมทั้งจากบุคคลภายนอกและบุคคลภายใน	๑) ทาเน้ำยากันซึมที่ผนังผู้จัดแสดง ๒) เลือกใช้วัสดุในการจัดแสดงที่ไม่ดูดซับความชื้น ๓) วัตถุที่มีความเสี่ยงต่อความชื้นจัดแสดงให้มีความสูงมากขึ้นหรือไม่สัมผัสพื้นตู้ ๔) วัตถุที่เป็นโลหะส่งนักอนุรักษ์เคลือบผิวป้องกันความชื้น ๕) ซ่อมแซมวัตถุให้มีความแข็งแรง ๖) นำวัตถุที่ยังใช้งานในพระราชพิธีซึ่งไม่ได้จัดแสดงนิทรรศการ เช่น ผ้าหลังคาเรือ ผ้าม่าน ไปฝากเก็บรักษาที่คลังกลาง ๗) ปรับปรุงระดับตู้ให้สูงขึ้น ๑) ซ่อมแซมคานเรือให้มีความแข็งแรง ๒) หากมีสถานการณ์น้ำขึ้นสูงให้ผูกเรือ ๓) ปรับเพิ่มความสูงของตะแกรงกัน ๑) เพิ่มความหนาของกระจก ๒) ติดตั้ง CCTV เพิ่ม และมีระบบสำรองไฟ
๒ ที่ตั้ง : เนื่องจากเรือยังใช้งาน ต้องอยู่ริมน้ำ จึงได้รับผลกระทบ จากน้ำท่วมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ๑) เปิดให้บริการไม่ได้ ๒) นิทรรศการ และครุภัณฑ์ สำนักงาน เสียหาย	๑) น้ำท่วมปิดทางเข้าออกและทางสัญจรภายในพิพิธภัณฑ์ ๒) ระบบสาธารณูปโภคเสียหาย ๓) มีการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุในพื้นที่จัดแสดงให้มีความปลอดภัย	๑) จัดทำระบบปิดกั้นน้ำ ๒) เร่งระบายน้ำ ระบายน้ำ กรุงเทพฯ ๑) ทำระบบบ่อพักของเสียให้สูงขึ้นและพื้นน้ำ ๒) ประสานงานกองเรือเล็กเพื่อใช้ห้องน้ำสำรอง ๑) จัดลำดับความสำคัญการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุ เพื่อความกระชับ รวดเร็วในการทำงาน ๒) ทำอยู่เรือแห้ง

ความเสี่ยง	เหตุแห่งความเสี่ยง	วิธีป้องกันความเสี่ยง
๓) อาคารทรุดตัว เสื่อมโทรม ๔) ขยะทางน้ำล้นแนวตะแกรงกัน	๑) น้ำที่ท่วมขังส่งผลให้เกิดความชื้นทั้งโดยตรงและทางอ้อมโดยซึมผ่านผนังตู้จัดแสดง ทำให้ป้ายนิทรรศการ แท่นฐานเสียหาย ๒) ครุภัณฑ์จัดแสดง เช่น ทีวี เครื่องเล่นซีดี โฟโต้เฟรมเสียหาย ๓) ครุภัณฑ์สำนักงาน เช่น ตู้เอกสาร ตู้เซฟจมน้ำ เกิดสนิม ใช้งานไม่ได้ ๑) น้ำกัดเซาะโครงสร้างอาคาร ๒) คราบสกปรกจากน้ำทำให้อาคารไม่สวยงาม	๑) ทาน้ำยากันซึมที่ผนังตู้จัดแสดง ๒) ออกแบบการจัดแสดงนิทรรศการโดยเลือกใช้วัสดุที่ไม่ดูดซับความชื้น เพิ่มความสูงของพื้นตู้จัดแสดง ๓) ยกหลังคาอาคารจัดแสดงให้สูงขึ้น ๔) สร้างอาคารสำนักงานลอยน้ำ ๑) ซ่อมเสริมโครงสร้างอาคารให้แข็งแรงขึ้น ๒) ทาสีป้องกันการเกิดเชื้อรา ชนิดที่ทำความสะอาดเช็ดล้างได้
๓ เส้นทางเข้าออก ๑) อุปสรรคต่อการสัญจร ๒) อุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุ	๑) ปริมาณน้ำที่สูงเกินระดับแนวตะแกรงกัน น้ำขยะเข้ามาภายในพิพิธภัณฑ์ เกิดความสกปรก นำพาสัตว์ที่เป็นพาหะของโรค และกัดแทะโบราณวัตถุ หรือสัตว์มีพิษที่อาจเป็นอันตรายต่อคน ๑) ความสูงของน้ำปิดทางเข้าออกพิพิธภัณฑ์ ๒) ความสูงของน้ำทำให้มองไม่เห็นทางเดิน	๑) เพิ่มความสูงของตะแกรงกัน ๑) จัดทำระบบประตูปิดกั้นน้ำรอบพิพิธภัณฑ์ ๒) เร่งระบายน้ำด้วยการติดต่อสำนักงานระบายน้ำ กรุงเทพฯ ๓) ทำสัญลักษณ์แนวทางเดินให้สังเกตเห็นได้ เช่น ท่อนกั้นแนวทางเดิน ๔) วางแผนการเคลื่อนย้ายวัตถุก่อนที่น้ำจะท่วม ๕) ทำแผนผังทางเดินภายในอาคาร จัดแสดงติดตั้งไว้ตามจุดต่างๆ
๔ ระบบสาธารณูปโภค ๑) ไฟฟ้าช็อต ไฟฟ้าดับ เครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหาย เช่น บิมน้ำ พัดลม ตู้เย็น ทีวี เครื่องเล่นซีดี โฟโต้เฟรม และอุปกรณ์ไฟฟ้าเสียหาย เช่น ปลั๊กไฟ สายไฟ หลอดไฟ	๑) ปลั๊กไฟติดตั้งในตำแหน่งที่น้ำท่วมถึง	๑) กำหนดจุดติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงขึ้น ๒) ติดตั้งหรือจัดวางเครื่องใช้ไฟฟ้าให้สูงขึ้น

ความเสี่ยง	เหตุแห่งความเสี่ยง	วิธีป้องกันความเสี่ยง
๒) ประปาไม่ไหล น้ำประปาสกปรก ถูกปนเปื้อนด้วยดินโคลนจากน้ำท่วม ท่อประปาแตก ๓) ระบบสุขาภิบาลเสียหาย เช่น ชักโครกใช้งานไม่ได้ ของเสียจากท่อระบายน้ำย้อนกลับ ส่งกลิ่นเหม็น	๑) แรงกระแทกของคลื่นทำให้ท่อประปาชำรุดเกิดการปนเปื้อนของน้ำ ๑) แรงดันน้ำทำให้ส่งปฏิกลเอ่อล้นขึ้น ชักโครก	๑) ตรวจสอบจุดเชื่อมต่อของท่อประปาให้อยู่ในสภาพดี ๒) ตรวจสอบปั้มน้ำให้ใช้งานได้ตามประสิทธิภาพ ๑) ตรวจสอบระบบสุขาภิบาลให้พร้อมใช้งาน ๒) ตรวจสอบอุปกรณ์ สุขภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพดี ๓) สูบส้วมเป็นประจำ ๔) ติดตั้งระบบระบายอากาศในห้องสุขา
๕ ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ ๑) อุบัติเหตุ เช่น ตกน้ำ ไฟดูด เหยียบของมีคม ๒) อันตรายจากสัตว์มีพิษกัด ๓) โรคต่างๆ ที่มากับน้ำ เช่น น้ำกัดเท้า โรคฉี่หนู	๑) ความสูงของน้ำทำให้มองไม่เห็นทางเดิน ๒) น้ำท่วมปลั๊กไฟ ๓) ขยะ เศษแก้วที่ลอยมากับน้ำ ๑) สัตว์มีพิษอาศัยอยู่ตามมุมอับ ๒) สัตว์และเชื้อโรคมากับน้ำและขยะ ๑) สัตว์มีพิษอาศัยอยู่ตามมุมอับ ๒) สัตว์และเชื้อโรคมากับน้ำและขยะ	๑) ทำสัญลักษณ์แนวทางเดินให้สังเกตเห็นได้ เช่น ท่อนักแนวทางเดิน ๒) กำหนดจุดติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงขึ้น ๓) เพิ่มความสูงของตะแกรงกัน ๔) ปรับปรุงพื้นทางเดินไม่ให้ลื่น ๑) สวมรองเท้าบูทยาว ๒) เพิ่มความสูงของตะแกรงกัน ๓) ติดตั้งไฟส่องสว่างบริเวณมุมอับ ๑) สวมรองเท้าบูทยาว ๒) เพิ่มความสูงของตะแกรงกัน ๓) ติดตั้งไฟส่องสว่างบริเวณมุมอับ
๖ ปัจจัยภายนอก: การสัญจรทางน้ำ ๑) เกิดคลื่นกระทบเรือที่จอดแสดง ทำให้เรือเคลื่อนออกจากหมอน กระทบและชนกัน ขึ้นส่วนเรือแตกหัก กระจกหลุดล่อน	๑) เรือแล่นผ่านด้วยความเร็ว	๑) ประสานกรมเจ้าท่าให้จัดระบบการจราจรทางน้ำและควบคุมความเร็วของเรือที่สัญจรผ่าน
๗ น้ำพัดพาตะกอน โคลนมาสะสม ๑) เกิดการตื้นเขินของร่องน้ำ ๒) ทำให้เรือเกิดคราบสกปรก ทองหมอง	๑) กระแสน้ำพัดพาโคลน ตะกอนมาทับถม ๑) น้ำท่วมขังเป็นเวลานาน	๑) เสริมแนวกันของตะแกรงให้มีความถี่มากขึ้น ๑) เพิ่มความสูงของคานจัดแสดงเรือควบคุมด้วยระบบไฮดรอลิกโดยใช้คันโยก

บทที่ ๕

แนวทางการจัดการความเสี่ยง

๑ แผนการดำเนินงานระยะสั้น

การเตรียมความพร้อมรับมือกับอุทกภัย ด้วยการเตรียมแผนรับมือ ความพร้อมของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร และอุทกหารเรือธนบุรี กรมอุทกหารเรือ กองทัพเรือ ความพร้อมของอุปกรณ์ โดยมีมาตรการและกิจกรรมครอบคลุมทั้งก่อนเกิดเหตุ การเผชิญเหตุ และการฟื้นฟู มีการพัฒนากลไกการประสานงานและการเตรียมการระดับองค์กร การให้ข้อมูลแก่สาธารณชน การซ้อมรับมือ ในสถานการณ์จำลอง และการซ้อมรับมือเหตุฉุกเฉิน

๑.๑ ก่อนเกิดเหตุ

๑.๑.๑ การจัดตั้งองค์กรปฏิบัติ

การจัดการอุทกภัยระดับ ๑ (อุทกภัยที่มีความรุนแรงน้อย ความสูงของน้ำต่ำกว่า ๓๐ เซนติเมตร) หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนัก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

การจัดการอุทกภัยระดับ ๒ (อุทกภัยที่มีความรุนแรงปานกลาง ความสูงของน้ำระหว่าง ๓๑ – ๗๐ เซนติเมตร) หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้ช่วย ผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการอุทกภัยใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี และทำหน้าที่ประสานความร่วมมือจากอุทกหารเรือธนบุรี และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดผลกระทบและความรุนแรงของอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

การจัดการอุทกภัยระดับ ๓ (อุทกภัยที่มีความรุนแรงมาก ความสูงของน้ำตั้งแต่ ๗๑ เซนติเมตร ขึ้นไป) ผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร เป็นประธานอำนวยการรับผิดชอบ การดำเนินงานและผู้อำนวยการอุทกหารเรือธนบุรี กรมอุทกหารเรือ กองทัพเรือ เป็นที่ปรึกษา และมีหัวหน้า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เป็นเลขานุการคณะทำงาน

แผนผังโครงสร้างบุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
การปฏิบัติงานด้านอุทกภัย

๑.๑.๒ ติดตามข้อมูลข่าวสาร โดยตรวจวัดจากหน่วยงานภายนอก และการเก็บข้อมูล สถิติ ได้แก่

- ๑) การพยากรณ์อากาศของกรมอุตุนิยมวิทยา
- ๒) ปริมาณฝนสะสมบริเวณเขตบางกอกน้อย
- ๓) ปริมาณการระบายน้ำจากสำนักการระบายน้ำกรุงเทพมหานคร
- ๔) ความสูงของระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งธนบุรี ระดับน้ำในคลองสายหลัก
- ๕) ระดับน้ำขึ้นเต็มที่และน้ำลงเต็มที่ของแต่ละวัน

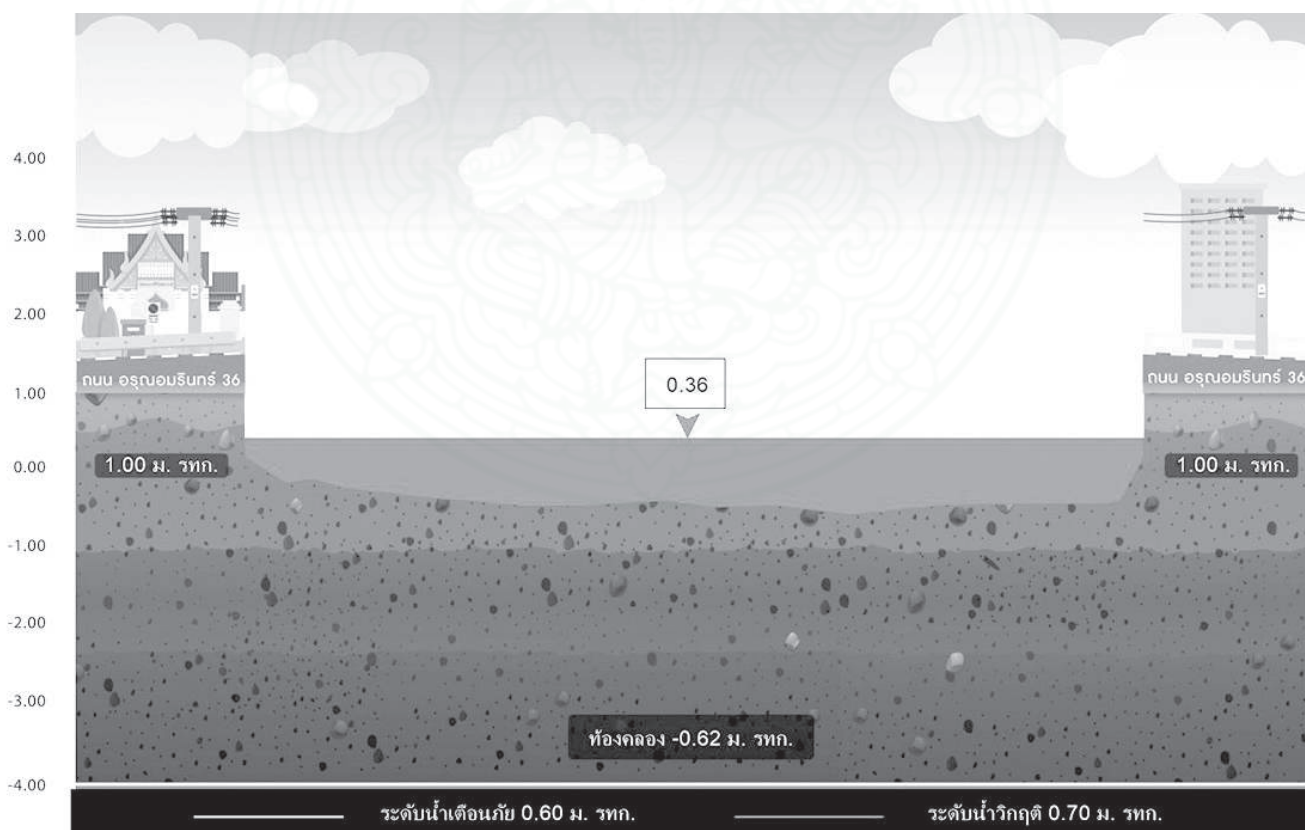
หน่วยงานภายนอกที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

- สถานีวัดปริมาณฝน RF.BKN.๐๑: สำนักงานเขตบางกอกน้อย

อยู่ห่างจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ประมาณ ๔ กิโลเมตร เพื่อทราบปริมาณฝนสะสมทุก ๕ นาที และย้อนหลังได้ ๔๘ ชั่วโมง

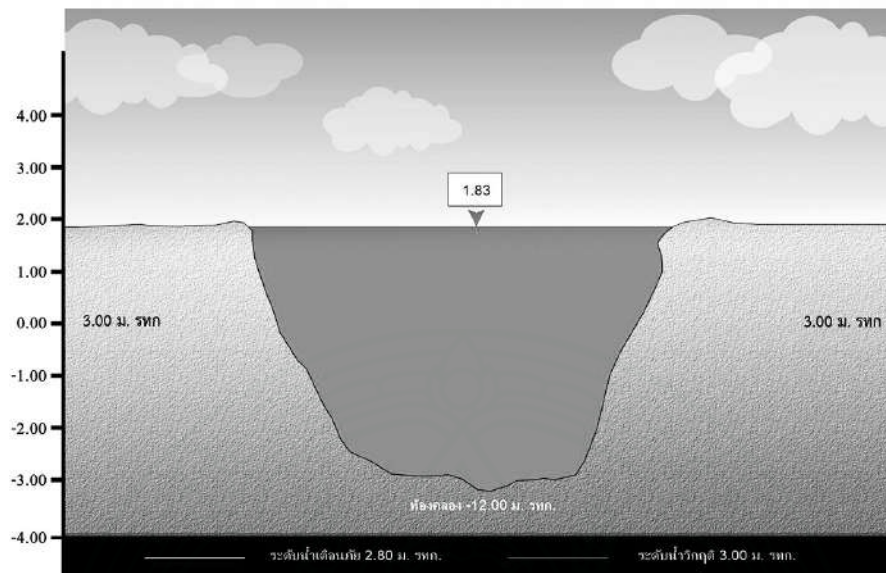
- สถานีตรวจวัดระดับน้ำ WL.BYK.๐๒: จุดวัดคลองบางยี่ขัน สถานีสูบน้ำคลองบางยี่ขัน

อยู่ห่างจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ประมาณ ๓ กิโลเมตร เพื่อติดตามความเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทุก ๕ นาที และข้อมูลย้อนหลัง ๒๔ ชั่วโมง โดยมีระดับน้ำเตือนภัย ๐.๖๐ เมตรระดับน้ำทะเลปานกลาง ระดับน้ำวิกฤติ ๐.๗ เมตรระดับน้ำทะเลปานกลาง

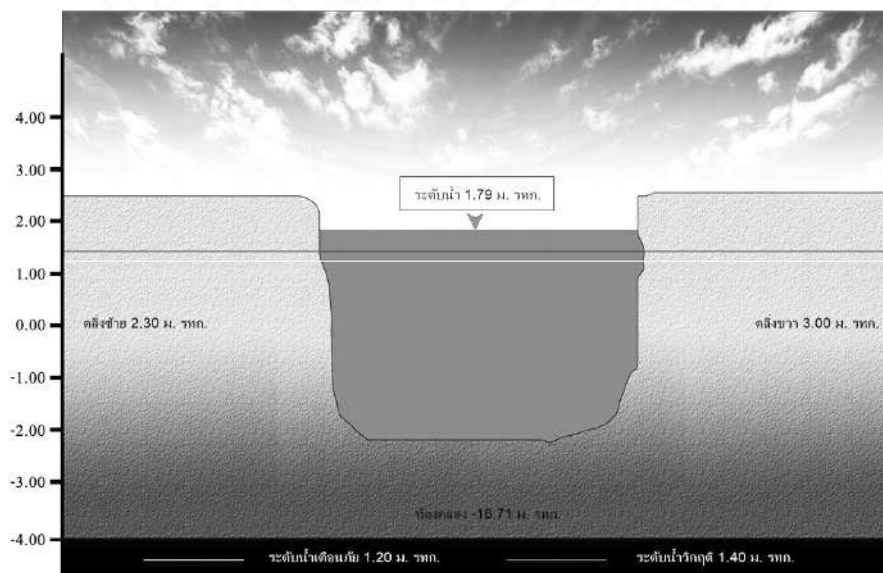
สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔

■ สถานีตรวจวัดระดับน้ำ WL.PKG.๐๑: แม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณปากคลองตลาด
 ซึ่งมีระดับน้ำเดือนกุมภาพันธ์ ๒.๘๐ เมตรระดับน้ำทะเลปานกลาง ระดับน้ำวิกฤติ ๓.๐ เมตรระดับ
 น้ำทะเลปานกลาง

■ สถานีวัดอัตราการไหล FW.PKG.๐๑: จุดวัดสะพานพระราม ๘ (ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้
 ปากคลองบางยี่ขัน)

อยู่ห่างจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ประมาณ ๒ กิโลเมตร เพื่อติดตามอัตรา
 การไหลทุก ๕ นาที และข้อมูลย้อนหลัง ๒๔ ชั่วโมง โดยมีระดับน้ำเดือนกุมภาพันธ์ ๑.๒ เมตรระดับน้ำทะเล
 ปานกลาง ระดับน้ำวิกฤติ ๑.๔ เมตรระดับน้ำทะเลปานกลาง

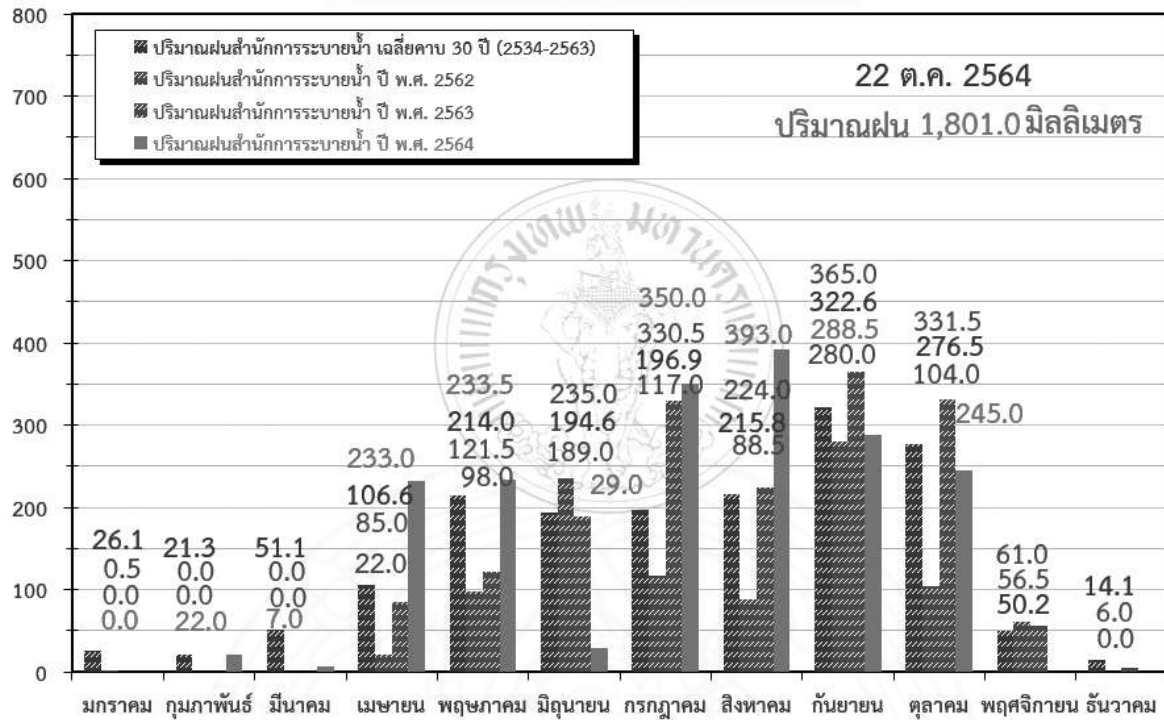

สำนักงานระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร
 ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔

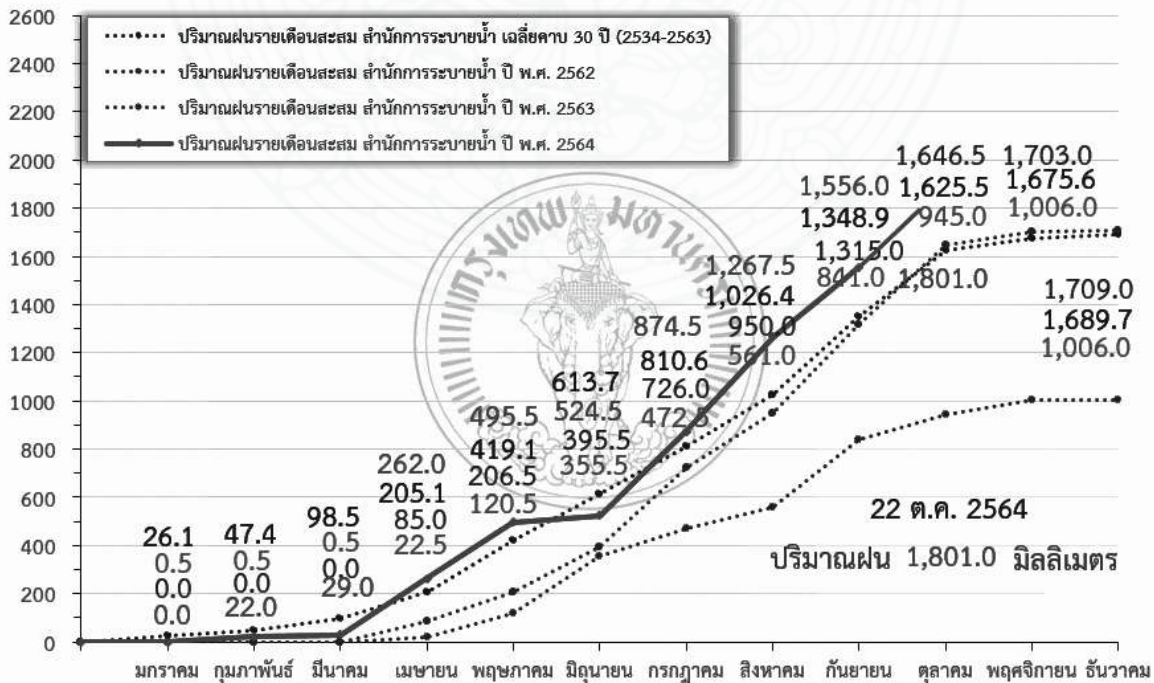
กราฟเปรียบเทียบปริมาณฝนรายเดือน
สำนักงานระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร

ปริมาณฝน (มม.)

กราฟเปรียบเทียบปริมาณฝนรายเดือนสะสม
สำนักงานระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร

ปริมาณฝน (มม.)

สำนักงานระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๔

ระดับน้ำคาดการณ์ระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๔ โดยกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ

46

กองบัญชาการกองทัพเรือ (กรุงเทพมหานคร)

Royal Thai Navy Headquarters (Bangkok Metropolitan)

ละติจูด (Lat) 13° 44' 33" น.(N)

ลองจิจูด (Long) 100° 29' 33" อ.(E)

ตุลาคม ๒๕๖๔

October 2021

วันที่ DATE	HOURS																							
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
	สูงของน้ำเป็นเมตร												HEIGHTS OF WATER IN METERS											
1	2.5	2.4	2.2	2.1	2.0	1.9	1.7	1.6	1.5	1.6	1.8	2.1	2.3	2.5	2.7	2.8	2.9	3.0	3.0	3.0	3.0	2.9	2.8	2.7
2	2.5	2.4	2.3	2.2	2.1	2.0	1.9	1.7	1.6	1.5	1.6	1.8	1.9	2.2	2.4	2.7	2.9	3.0	3.1	3.1	3.0	2.9	2.7	2.6
3	2.5	2.4	2.3	2.3	2.3	2.2	2.1	1.9	1.7	1.6	1.5	1.5	1.7	1.9	2.2	2.5	2.8	3.0	3.1	3.1	3.1	2.9	2.7	2.5
4	2.4	2.3	2.3	2.3	2.4	2.4	2.3	2.2	2.0	1.8	1.6	1.5	1.5	1.6	1.9	2.3	2.7	2.9	3.0	3.1	3.0	2.9	2.7	2.4
5	2.3	2.2	2.2	2.3	2.5	2.5	2.5	2.4	2.2	2.0	1.8	1.6	1.5	1.5	1.7	2.1	2.5	2.8	3.0	3.1	3.0	2.8	2.6	2.4
6	2.2	2.0	2.0	2.2	2.5	2.6	2.7	2.6	2.5	2.3	2.0	1.8	1.7	1.6	1.6	1.9	2.4	2.8	2.9	3.0	3.0	2.8	2.5	2.3
7	2.1	1.9	1.8	1.9	2.3	2.6	2.8	2.8	2.8	2.6	2.3	2.1	1.9	1.8	1.7	1.8	2.2	2.7	2.9	3.0	3.0	2.8	2.5	2.2
8	2.0	1.8	1.7	1.7	1.9	2.4	2.8	2.9	3.0	2.9	2.7	2.4	2.1	2.0	1.9	1.9	2.1	2.6	2.9	3.0	3.0	2.9	2.6	2.2
9	1.9	1.7	1.6	1.5	1.6	2.0	2.6	2.9	3.1	3.1	2.9	2.7	2.4	2.2	2.1	2.1	2.2	2.5	2.9	3.1	3.0	2.9	2.7	2.3
10	2.0	1.7	1.6	1.5	1.4	1.6	2.2	2.7	3.0	3.1	3.1	3.0	2.8	2.5	2.3	2.3	2.3	2.5	2.8	3.1	3.1	3.0	2.8	2.5
11	2.1	1.8	1.6	1.5	1.4	1.4	1.7	2.3	2.8	3.0	3.1	3.1	3.0	2.8	2.6	2.5	2.5	2.6	2.8	3.0	3.1	3.1	2.9	2.7
12	2.3	2.0	1.7	1.6	1.5	1.4	1.4	1.8	2.3	2.7	3.0	3.1	3.1	3.0	2.9	2.8	2.7	2.7	2.8	3.0	3.1	3.1	3.0	2.8
13	2.5	2.2	1.9	1.7	1.6	1.5	1.4	1.5	1.9	2.3	2.6	2.9	3.0	3.0	3.0	3.0	2.9	2.8	2.9	2.9	3.0	3.1	3.0	2.9
14	2.6	2.4	2.1	1.9	1.8	1.6	1.5	1.5	1.6	1.9	2.2	2.5	2.7	2.9	3.0	3.1	3.0	3.0	3.0	3.0	2.9	2.9	2.9	2.9
15	2.7	2.5	2.3	2.2	2.0	1.8	1.7	1.6	1.5	1.6	1.9	2.1	2.4	2.7	2.9	3.0	3.1	3.1	3.0	3.0	2.9	2.8	2.8	2.7
16	2.7	2.6	2.5	2.4	2.2	2.1	1.9	1.7	1.6	1.6	1.7	1.8	2.1	2.4	2.7	2.9	3.1	3.1	3.1	3.0	2.9	2.7	2.6	2.5
17	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.4	2.2	2.0	1.8	1.7	1.7	1.7	1.8	2.1	2.4	2.8	3.0	3.1	3.1	3.1	2.9	2.7	2.5	2.3
18	2.2	2.2	2.4	2.5	2.6	2.6	2.5	2.3	2.1	1.9	1.8	1.7	1.7	1.8	2.2	2.6	2.9	3.1	3.1	3.1	3.0	2.7	2.4	2.2
19	2.0	2.0	2.1	2.3	2.6	2.7	2.7	2.6	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.8	2.0	2.4	2.8	3.0	3.1	3.1	3.0	2.7	2.4	2.1
20	1.9	1.8	1.8	2.1	2.4	2.7	2.8	2.8	2.7	2.5	2.2	2.1	2.0	1.9	1.9	2.2	2.6	2.9	3.0	3.1	3.0	2.7	2.4	2.1
21	1.9	1.7	1.6	1.8	2.2	2.6	2.8	2.9	2.9	2.8	2.5	2.3	2.1	2.1	2.0	2.1	2.5	2.8	3.0	3.0	2.9	2.7	2.5	2.2
22	1.9	1.7	1.6	1.6	1.9	2.4	2.7	2.9	3.0	3.0	2.8	2.5	2.3	2.2	2.2	2.2	2.4	2.8	3.0	3.0	2.9	2.8	2.5	2.2
23	1.9	1.8	1.6	1.6	1.7	2.1	2.6	2.9	3.0	3.0	3.0	2.8	2.5	2.4	2.3	2.3	2.4	2.7	2.9	3.0	3.0	2.8	2.5	2.2
24	2.0	1.8	1.7	1.6	1.6	1.9	2.4	2.8	3.0	3.1	3.0	2.9	2.8	2.5	2.4	2.4	2.5	2.7	2.9	3.0	3.0	2.9	2.6	2.3
25	2.0	1.8	1.7	1.6	1.5	1.7	2.1	2.6	2.9	3.1	3.1	3.0	2.9	2.7	2.6	2.5	2.5	2.7	2.8	3.0	3.0	2.9	2.7	2.5
26	2.2	1.9	1.8	1.7	1.5	1.5	1.8	2.3	2.7	3.0	3.1	3.1	3.0	2.9	2.7	2.6	2.6	2.7	2.8	2.9	3.0	2.9	2.8	2.6
27	2.3	2.0	1.8	1.7	1.6	1.5	1.6	1.9	2.4	2.8	3.0	3.0	3.0	3.0	2.9	2.8	2.7	2.7	2.8	2.9	3.0	2.9	2.8	2.6
28	2.4	2.1	1.9	1.8	1.6	1.5	1.5	1.7	2.1	2.5	2.7	2.9	2.9	3.0	3.0	2.9	2.9	2.8	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6
29	2.4	2.2	2.0	1.9	1.7	1.6	1.5	1.5	1.7	2.1	2.4	2.7	2.8	2.9	3.0	3.0	3.0	2.9	2.9	2.9	2.9	2.8	2.7	2.6
30	2.4	2.3	2.1	2.0	1.9	1.7	1.6	1.5	1.6	1.8	2.1	2.4	2.6	2.7	2.9	3.0	3.0	3.0	3.0	2.9	2.9	2.8	2.7	2.5
31	2.4	2.3	2.2	2.1	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.7	1.9	2.1	2.3	2.5	2.7	2.9	3.0	3.0	3.0	3.0	2.9	2.7	2.6	2.4

สูงของน้ำทำนายเป็นเมตรเหนือระดับน้ำลงต่ำที่สุด

HEIGHTS OF WATER PREDICTED IN METERS ABOVE THE LOWEST LOW WATER

คำนวณโดย กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ

สูงของน้ำทำนายเป็นเมตรเหนือระดับน้ำลงต่ำที่สุด HEIGHTS OF WATER PREDICTED IN METERS ABOVE THE LOWEST LOW WATER
คำนวณโดย กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ น้ำทะเลหนุนสูงระหว่างวันที่ ๒-๕, ๙-๒๐, ๒๔-๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔
ความสูง ๓.๑ เมตร เหนือระดับน้ำลงต่ำที่สุด

กองบัญชาการกองทัพเรือ (กรุงเทพมหานคร)

47

Royal Thai Navy Headquarters (Bangkok Metropolitan)

ละติจูด (Lat) 13° 44' 33" น.(N)

ลองจิจูด (Long) 100° 29' 33" อ.(E)

พฤศจิกายน ๒๕๖๔

November 2021

วันที่ DATE	เวลา HOURS																							
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
	สูงของน้ำเป็นเมตร												HEIGHTS OF WATER IN METERS											
1	2.3	2.3	2.2	2.2	2.2	2.1	2.0	1.9	1.8	1.7	1.8	1.9	2.1	2.4	2.6	2.8	3.0	3.0	3.0	2.9	2.8	2.6	2.4	2.3
2	2.2	2.2	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.2	2.0	1.9	1.9	1.9	2.0	2.2	2.5	2.8	2.9	3.0	3.0	2.9	2.7	2.5	2.3	2.1
3	2.0	2.0	2.2	2.4	2.5	2.5	2.6	2.5	2.3	2.2	2.0	2.0	2.0	2.1	2.4	2.7	2.9	3.0	3.0	2.9	2.7	2.4	2.2	2.0
4	1.8	1.7	1.9	2.2	2.6	2.7	2.8	2.8	2.7	2.5	2.3	2.2	2.1	2.1	2.3	2.6	3.0	3.1	3.0	2.9	2.7	2.4	2.1	1.9
5	1.7	1.6	1.6	1.9	2.4	2.8	3.0	3.0	3.0	2.8	2.6	2.4	2.3	2.2	2.3	2.5	2.9	3.1	3.1	3.0	2.8	2.5	2.1	1.8
6	1.6	1.6	1.5	1.5	2.0	2.6	3.0	3.2	3.2	3.1	3.0	2.7	2.5	2.4	2.4	2.5	2.8	3.1	3.2	3.1	2.9	2.6	2.2	1.8
7	1.6	1.5	1.5	1.4	1.5	2.1	2.7	3.1	3.2	3.3	3.2	3.0	2.8	2.6	2.6	2.6	2.7	3.0	3.2	3.2	3.0	2.8	2.4	2.0
8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.6	2.2	2.8	3.1	3.3	3.3	3.2	3.1	2.9	2.7	2.7	2.8	2.9	3.1	3.2	3.1	2.9	2.6	2.3
9	1.9	1.7	1.6	1.5	1.3	1.3	1.7	2.3	2.8	3.1	3.2	3.3	3.2	3.1	2.9	2.8	2.8	2.9	3.0	3.1	3.1	3.0	2.8	2.5
10	2.2	1.9	1.7	1.6	1.4	1.3	1.4	1.8	2.3	2.8	3.0	3.1	3.2	3.2	3.1	3.0	2.9	2.9	3.0	3.0	3.1	3.0	2.9	2.7
11	2.4	2.1	1.9	1.7	1.6	1.4	1.3	1.5	1.9	2.4	2.7	2.9	3.1	3.2	3.2	3.1	3.0	2.9	2.9	2.9	3.0	3.0	2.9	2.8
12	2.5	2.3	2.1	1.9	1.7	1.6	1.5	1.5	1.7	2.0	2.4	2.7	2.9	3.0	3.1	3.2	3.1	3.0	2.9	2.9	2.8	2.8	2.8	2.7
13	2.6	2.4	2.2	2.1	1.9	1.8	1.6	1.6	1.5	1.8	2.1	2.4	2.7	2.9	3.0	3.1	3.1	3.0	2.9	2.8	2.7	2.6	2.5	2.5
14	2.5	2.5	2.4	2.3	2.1	2.0	1.8	1.7	1.7	1.8	2.0	2.2	2.5	2.7	2.9	3.0	3.1	3.0	2.9	2.8	2.6	2.4	2.3	2.2
15	2.3	2.3	2.4	2.4	2.4	2.3	2.1	2.0	1.9	1.9	2.0	2.1	2.3	2.6	2.8	3.0	3.1	3.0	3.0	2.8	2.6	2.4	2.1	2.0
16	1.9	2.1	2.3	2.4	2.5	2.5	2.4	2.3	2.2	2.1	2.1	2.1	2.2	2.4	2.7	2.9	3.0	3.0	3.0	2.8	2.6	2.3	2.1	1.8
17	1.7	1.7	2.0	2.3	2.5	2.7	2.7	2.6	2.5	2.4	2.3	2.3	2.3	2.4	2.6	2.9	3.0	3.0	2.9	2.8	2.6	2.3	2.1	1.8
18	1.6	1.5	1.7	2.1	2.4	2.7	2.8	2.9	2.8	2.7	2.5	2.5	2.4	2.4	2.5	2.7	3.0	3.0	2.9	2.8	2.6	2.3	2.1	1.9
19	1.7	1.5	1.5	1.8	2.3	2.6	2.9	3.0	3.0	2.9	2.8	2.6	2.5	2.5	2.5	2.7	2.9	3.0	3.0	2.8	2.6	2.4	2.1	1.9
20	1.7	1.6	1.5	1.6	2.0	2.5	2.8	3.0	3.1	3.1	3.0	2.8	2.7	2.6	2.6	2.7	2.8	3.0	3.0	2.9	2.7	2.4	2.1	1.9
21	1.8	1.7	1.5	1.5	1.8	2.3	2.7	3.0	3.1	3.1	3.1	3.0	2.8	2.7	2.6	2.7	2.8	2.9	3.0	3.0	2.8	2.6	2.3	2.0
22	1.8	1.7	1.6	1.5	1.6	2.0	2.5	2.9	3.1	3.1	3.1	3.1	2.9	2.8	2.7	2.7	2.8	2.9	3.0	3.0	2.9	2.7	2.4	2.1
23	1.9	1.8	1.7	1.5	1.5	1.7	2.2	2.7	3.0	3.1	3.1	3.1	3.0	2.9	2.7	2.7	2.7	2.8	2.9	3.0	2.9	2.8	2.6	2.3
24	2.0	1.8	1.7	1.6	1.4	1.5	1.8	2.3	2.8	3.0	3.1	3.1	3.1	3.0	2.8	2.7	2.7	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.7	2.4
25	2.1	1.9	1.7	1.6	1.4	1.4	1.5	2.0	2.5	2.8	3.0	3.0	3.1	3.1	3.0	2.8	2.7	2.7	2.8	2.9	2.9	2.8	2.7	2.5
26	2.2	2.0	1.8	1.6	1.5	1.3	1.4	1.7	2.2	2.6	2.8	2.9	3.0	3.1	3.0	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8	2.9	2.8	2.7	2.5
27	2.3	2.1	1.9	1.7	1.6	1.4	1.4	1.5	1.9	2.3	2.6	2.8	2.9	3.0	3.0	3.0	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8	2.7	2.6	2.5
28	2.3	2.1	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.5	1.7	2.1	2.4	2.7	2.8	2.9	3.0	3.0	2.9	2.8	2.8	2.7	2.7	2.6	2.5	2.4
29	2.3	2.2	2.1	1.9	1.8	1.8	1.7	1.7	1.8	2.0	2.3	2.5	2.7	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.7	2.6	2.5	2.4	2.3	2.3
30	2.3	2.2	2.2	2.1	2.1	2.0	2.0	1.9	1.9	2.0	2.2	2.4	2.6	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.7	2.5	2.4	2.3	2.1	2.0

สูงของน้ำทำนายเป็นเมตรเหนือระดับน้ำลงต่ำที่สุด

HEIGHTS OF WATER PREDICTED IN METERS ABOVE THE LOWEST LOW WATER

คำนวณโดย กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๔ น้ำทะเลหนุนสูงระหว่างวันที่ ๖-๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ความสูง ๓.๒-๓.๓ เมตร เหนือระดับน้ำลงต่ำที่สุด

กองบัญชาการกองทัพเรือ (กรุงเทพมหานคร)

Royal Thai Navy Headquarters (Bangkok Metropolitan)

ลองจิจูด (Long) 100° 29' 33" อ (E)

ละติจูด (Lat) 13° 44' 33" น (N)

December 2021

ธันวาคม ๒๕๖๔

วันที่ DATE	เวลา HOURS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
	สูงของน้ำเป็นเมตร	HEIGHTS OF WATER IN METERS																							
1	2.0	2.2	2.3	2.3	2.3	2.3	2.2	2.2	2.2	2.3	2.3	2.5	2.7	2.9	3.0	2.9	2.8	2.7	2.5	2.2	2.1	2.0	1.8	1.7	1.6
2	1.8	1.9	2.2	2.4	2.6	2.6	2.6	2.6	2.5	2.4	2.4	2.4	2.5	2.7	2.9	3.1	3.0	2.9	2.7	2.5	2.2	1.9	1.8	1.7	1.6
3	1.6	1.6	1.9	2.3	2.7	2.8	2.9	2.9	2.8	2.7	2.6	2.6	2.6	2.6	2.8	3.1	3.1	3.0	2.8	2.6	2.3	1.9	1.7	1.6	1.5
4	1.5	1.4	1.5	1.9	2.5	2.8	3.0	3.1	3.1	3.0	2.9	2.8	2.7	2.7	2.8	3.0	3.2	3.1	3.0	2.7	2.4	2.1	1.8	1.6	1.5
5	1.5	1.4	1.3	1.5	2.0	2.6	3.0	3.1	3.2	3.2	3.2	3.0	2.8	2.8	2.8	2.9	3.1	3.2	3.1	2.9	2.6	2.3	1.9	1.7	1.6
6	1.6	1.5	1.4	1.3	1.5	2.0	2.7	3.0	3.2	3.3	3.3	3.2	3.1	2.9	2.9	2.9	3.0	3.1	3.2	3.1	2.9	2.5	2.2	1.9	1.8
7	1.7	1.6	1.5	1.3	1.2	1.5	2.1	2.7	3.0	3.2	3.3	3.3	3.3	3.1	2.9	2.9	3.0	3.0	3.1	3.1	3.0	2.8	2.5	2.1	2.0
8	1.9	1.7	1.6	1.4	1.2	1.2	1.6	2.2	2.7	3.0	3.1	3.3	3.3	3.2	3.0	2.9	2.9	3.0	3.0	3.1	3.1	2.9	2.7	2.4	2.3
9	2.1	1.9	1.7	1.5	1.3	1.2	1.3	1.8	2.3	2.7	2.9	3.1	3.2	3.3	3.1	3.0	2.9	2.9	2.9	2.9	3.0	2.9	2.8	2.6	2.5
10	2.3	2.0	1.8	1.6	1.4	1.3	1.3	1.5	2.0	2.4	2.7	2.9	3.1	3.2	3.2	3.0	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.6
11	2.4	2.1	1.9	1.8	1.6	1.5	1.4	1.5	1.8	2.2	2.6	2.8	3.0	3.1	3.1	3.0	2.9	2.8	2.7	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.4
12	2.4	2.3	2.1	1.9	1.8	1.7	1.6	1.6	1.8	2.1	2.4	2.7	2.9	3.0	3.0	3.0	2.9	2.8	2.6	2.5	2.4	2.4	2.3	2.4	2.2
13	2.4	2.3	2.2	2.1	2.0	1.9	1.8	1.9	2.0	2.2	2.4	2.6	2.8	2.9	3.0	2.9	2.9	2.7	2.6	2.4	2.3	2.1	2.1	2.1	2.0
14	2.1	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	2.1	2.1	2.2	2.3	2.4	2.6	2.7	2.9	2.9	2.9	2.8	2.7	2.6	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7
15	1.8	2.0	2.2	2.3	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.5	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	2.9	2.8	2.7	2.6	2.4	2.2	2.0	1.8	1.5	1.4
16	1.6	1.7	2.0	2.3	2.5	2.6	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6	2.4	2.2	2.0	1.8	1.6	1.5
17	1.5	1.5	1.8	2.1	2.5	2.7	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.9	2.9	2.8	2.7	2.4	2.2	2.0	1.8	1.7	1.6
18	1.5	1.4	1.6	1.9	2.3	2.7	2.9	3.0	3.0	3.0	3.0	2.9	2.8	2.8	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6	2.3	2.1	1.9	1.8	1.7
19	1.6	1.5	1.4	1.7	2.1	2.6	2.8	3.0	3.0	3.1	3.1	2.9	2.8	2.8	2.8	2.9	2.9	2.9	2.9	2.7	2.5	2.2	2.0	1.8	1.7
20	1.7	1.6	1.4	1.5	1.8	2.3	2.7	2.9	3.0	3.1	3.1	3.0	2.9	2.8	2.8	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6	2.4	2.1	1.9	1.8
21	1.8	1.6	1.5	1.4	1.5	1.9	2.5	2.8	3.0	3.0	3.1	3.1	3.0	2.8	2.7	2.8	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6	2.3	2.0	1.9
22	1.8	1.7	1.5	1.3	1.3	1.6	2.1	2.6	2.9	3.0	3.1	3.1	3.1	2.9	2.7	2.7	2.7	2.8	2.9	2.9	2.8	2.7	2.4	2.1	2.0
23	1.9	1.7	1.6	1.4	1.2	1.3	1.8	2.3	2.7	2.9	3.0	3.1	3.1	3.0	2.8	2.7	2.7	2.7	2.8	2.9	2.8	2.7	2.5	2.3	2.2
24	2.0	1.8	1.6	1.4	1.2	1.2	1.5	2.0	2.5	2.8	2.9	3.0	3.1	3.0	2.9	2.7	2.6	2.7	2.7	2.8	2.8	2.7	2.6	2.3	2.2
25	2.1	1.8	1.6	1.5	1.3	1.2	1.4	1.8	2.3	2.6	2.8	2.9	3.0	3.0	2.9	2.7	2.6	2.6	2.6	2.7	2.8	2.7	2.6	2.4	2.3
26	2.2	1.9	1.7	1.5	1.4	1.3	1.4	1.7	2.1	2.5	2.8	2.9	2.9	3.0	2.9	2.8	2.6	2.5	2.5	2.5	2.6	2.6	2.6	2.4	2.3
27	2.2	2.0	1.8	1.6	1.6	1.5	1.5	1.7	2.1	2.4	2.7	2.9	2.9	2.9	2.9	2.7	2.6	2.5	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.2
28	2.3	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7	1.8	1.9	2.1	2.4	2.7	2.9	2.9	2.9	2.8	2.7	2.6	2.4	2.3	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	2.0
29	2.3	2.3	2.2	2.1	2.1	2.0	2.1	2.1	2.3	2.4	2.6	2.8	3.0	3.0	2.9	2.7	2.6	2.4	2.2	2.1	2.0	1.9	1.9	1.9	1.7
30	2.0	2.2	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	3.0	3.0	2.9	2.7	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7	1.7	1.5
31	1.7	1.9	2.3	2.5	2.6	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.8	2.8	2.9	3.0	3.1	3.0	2.8	2.6	2.3	2.1	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4

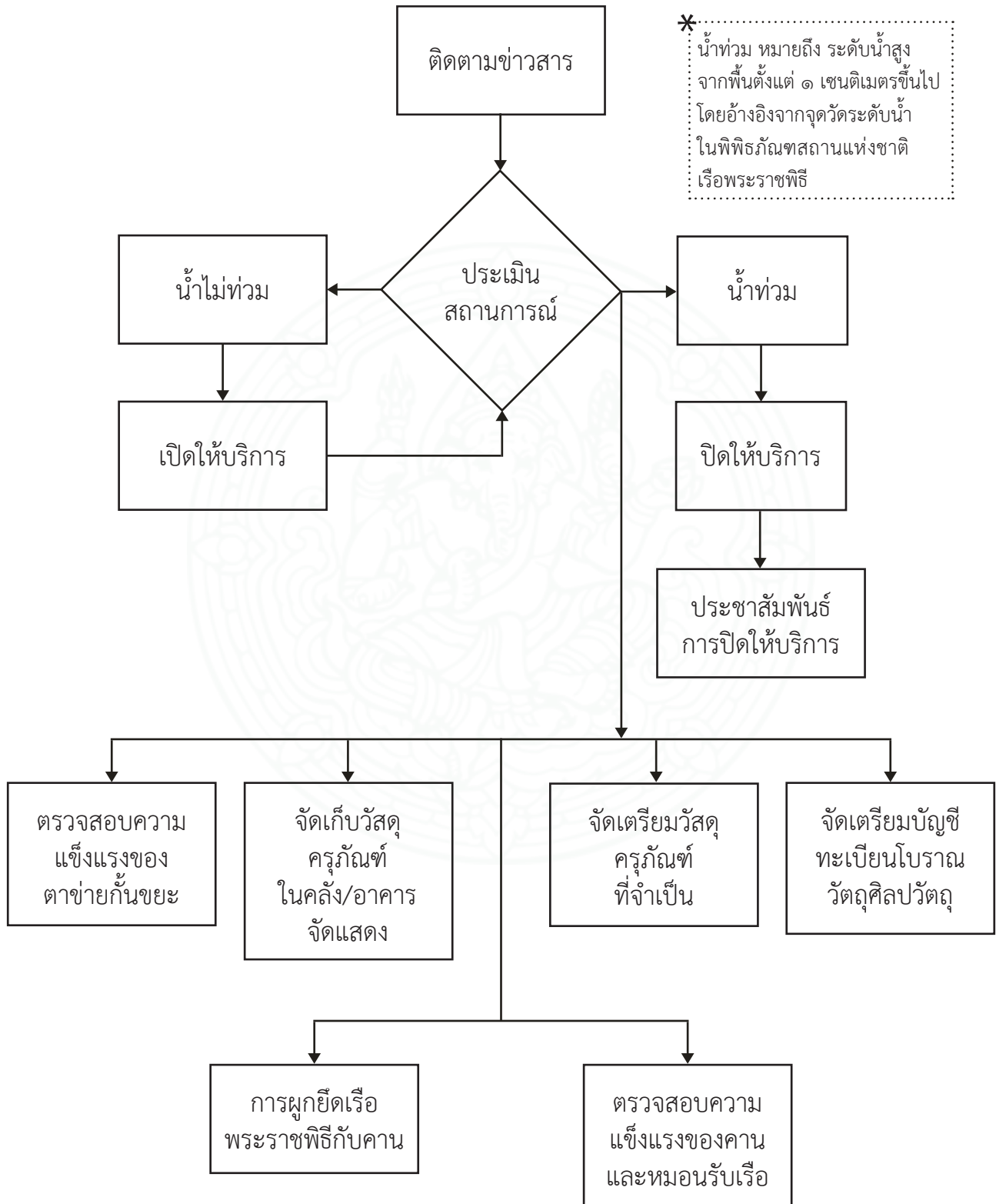
สูงของน้ำทำนายเป็นเมตรเหนือระดับน้ำลงต่ำที่สุด

HEIGHTS OF WATER PREDICTED IN METERS ABOVE THE LOWEST LOW WATER

เดือนธันวาคม ๒๕๖๔ น้ำทะเลหนุนสูงระหว่างวันที่ ๔-๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๔

ความสูง ๓.๒-๓.๓ เมตร เหนือระดับน้ำลงต่ำที่สุด

การประเมินสถานการณ์และการเตรียมความพร้อมรับมืออุทกภัย
(เดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมของทุกปี)

ตารางการมอบหมายงาน

ลำดับ	ภารกิจ	การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑	ติดตามข่าวสาร	ติดตามข่าวสารการแจ้งเตือนภัยจากช่องทางต่างๆ ข่าวสถานการณ์น้ำท่วมระดับน้ำแนวคันกั้นน้ำ ระดับน้ำคลองสายหลัก ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรี ข้อมูลย้อนหลังและข้อมูลล่าสุด	หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	แหล่งข้อมูลกรมอุตุนิยมวิทยา https://www.tmd.go.th กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย https://www.disaster.go.th/th/home Thailand Flood Monitoring System http://flood.gistda.or.th สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ http://web.thaiwater.net/thaiwater30 คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ http://www.thaiwater.net
		ติดตามรายงานสถานการณ์น้ำประจำวัน ข้อมูลจากระบบวัดระดับน้ำ การเคลื่อนตัวของกลุ่มฝน		สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร http://weather.bangkok.go.th https://dds.bangkok.go.th กรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ http://www.hydro.navy.mi.th
		ติดตามระดับน้ำขึ้นเต็มที่และน้ำลงเต็มที่ของแต่ละวัน		สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร http://weather.bangkok.go.th https://dds.bangkok.go.th
		ติดตามข้อมูลปริมาณฝนสะสมบริเวณเขตบางกอกน้อย		สถานีวัดปริมาณน้ำฝน RF.BKN.๐๑: สำนักงานเขตบางกอกน้อย
		ประเมินความรุนแรงของระดับน้ำท่วมในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี		ข้อมูลความสูงของน้ำในแต่ละช่วงเวลา

ลำดับ	ภารกิจ	การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๒	ตรวจสอบความแข็งแรงของตาข่ายกันขยะ	ตรวจสอบความสมบูรณ์ของตาข่ายกันขยะ หากพบว่ามีความชำรุด เช่น ตาข่ายขาด เชือกที่ผูกตาข่ายขาด หรือหลุด ให้ดำเนินการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนตาข่ายเพื่อป้องกันไม่ให้ขยะหรือวัสดุขยะหล่นเข้ามาในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีได้	นายมานะ สนสนิท นายประเสริฐ เกียรติพงษ์	ผู้ควบคุม หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
๓	ตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของคานและหมอนรับเรือพระราชพิธี	ตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของคานและหมอนรับเรือพระราชพิธีแต่ละลำ หากพบความชำรุด เช่น คานผุกร่อน สกรูที่ยึด หมอนกับคานขาด หรือหลุดหาย ให้รีบรายงานหัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีเพื่อประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการซ่อมแซมโดยด่วน		
๔	จัดเก็บวัสดุ ครุภัณฑ์ในคลังชั้นที่สูง	เบิกญญแจคลัง	นางสาวนริศรา ถึงแก้ว	ผู้ควบคุม นางสุภา ศรีมากเปี่ยม นายประเสริฐ เกียรติพงษ์
		ตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของชั้นเก็บของ	นายมานะ สนสนิท นายมนตรี สนสนิท	
		เคลื่อนย้ายวัสดุสำนักงาน ได้แก่ ตลับหมึกพิมพ์พรีนเตอร์ กระดาษถ่ายเอกสาร วัสดุงานบ้านงานครัว ได้แก่ น้ำยาถูพื้น น้ำยาล้างห้องน้ำ ผงซักฟอก เครื่องใช้ไฟฟ้า ได้แก่ พัดลม เครื่องดูดฝุ่น จากชั้นล่างขึ้นชั้นกลางและชั้นบนตามลำดับ	นายบุญส่ง นพรัตน์ นายทวีศักดิ์ เอ็มคุ้ม	
		คืนญญแจคลัง	นางสาวนริศรา ถึงแก้ว	
		จัดเตรียมสถานที่อาคารสำนักงาน เพื่อเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ สิ่งของมาเก็บที่อาคารสำนักงาน	นางสาวนริศรา ถึงแก้ว นางสาววิภาวัลย์ สมฝ่าย นางสาวจิตติธัชชา จันทร์จิต นางอุไร แก้วคุณเมือง	

ลำดับ	ภารกิจ	การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๕	การจัดเก็บอุปกรณ์ไฟฟ้า ครุภัณฑ์ในอาคารจัดแสดง	จัดเก็บเครื่องใช้ไฟฟ้าและครุภัณฑ์บริเวณตู้จัดแสดง F 4/5 และ F 6/1 พัฒลม โต๊ะ แก้วอี้ - ป้ายบุษบกเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ - ป้ายเรือโกลนเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ - ป้ายเรือลอยพระประทีป - ป้ายเรือพระที่นั่งศรีประภัสสรไชย - ป้ายเรือพระที่นั่งสง่างามกระบวน - ป้ายหางเรือรูปสัตว์ เก็บวางไว้ในที่สูงพ้นน้ำ หรือย้ายมาวางที่อาคารสำนักงาน	นายบุญส่ง นพรัตน์ นายทวีศักดิ์ เอมคุ้ม	หากระดับน้ำมีแนวโน้มเพิ่มหรือน้ำสูงกว่า ๖๐ ซม.ให้เคลื่อนย้ายไปเก็บที่อาคารสำนักงาน
		จัดเก็บเครื่องใช้ไฟฟ้าและครุภัณฑ์บริเวณตู้จัดแสดง F 4/1 และ F 1/3 พัฒลม โต๊ะ แก้วอี้ - ป้ายบัลลังก์กัญญาเรือพระที่นั่งทวยเทพถวายเป็นและบัลลังก์กัญญาเรือพระที่นั่งสง่างามกระบวน - ป้ายเรือพระที่นั่งทวยเทพถวายเป็น - ป้ายหัวเรือเอกไชยเหินหาว เก็บวางไว้ในที่สูงพ้นน้ำ หรือย้ายมาวางที่อาคารสำนักงาน	นายมนตรี สนสนิท นางสาวจิตติธัชชา จันทร์จิต	
		- ป้ายเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ - ป้ายเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช - ป้ายเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณรัชกาลที่ ๙ - ป้ายเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ - ป้ายเรืออสุรวายุภักษ์ - ป้ายเรือครุฑเหินเห็จ - ป้ายเรือกระบี่ปราบเมืองมาร - ป้ายเรือเอกไชยเหินหาว เก็บวางไว้ในที่สูงพ้นน้ำ หรือย้ายมาวางที่อาคารสำนักงาน	นายมานะ สนสนิท นางอุไร	

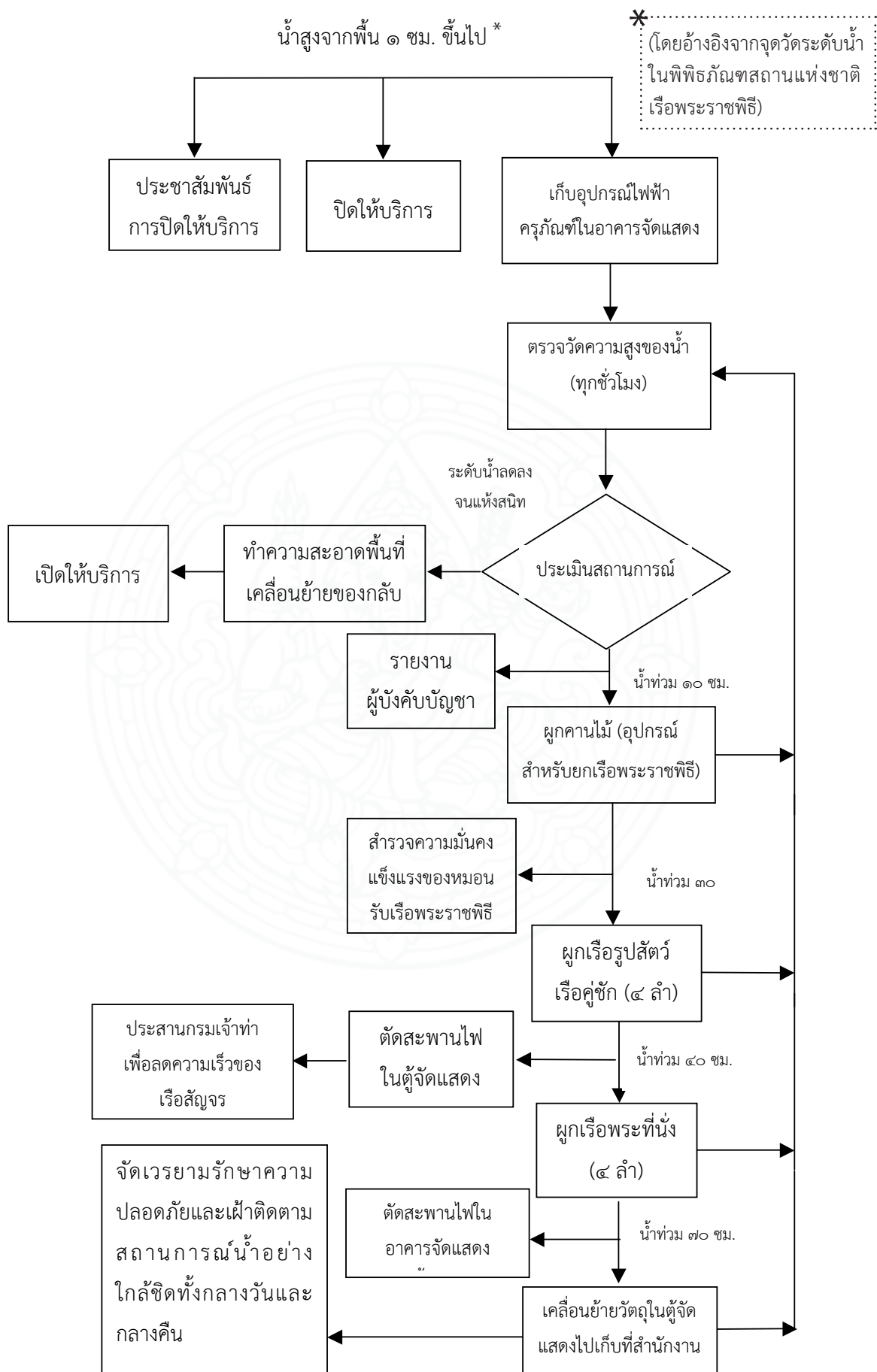
๑.๑.๓ การประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ โดยตรวจวัดจากหน่วยงานภายใน ได้แก่
ตรวจวัดความสูงของน้ำท่วมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ระหว่างเดือนตุลาคม
ถึงธันวาคมของทุกปี

๑.๒ การเผชิญเหตุ

๑.๒.๑ มาตรการและแนวปฏิบัติในการเผชิญเหตุ

- ๑) หลีกเลี่ยงการจัดแสดงวัตถุที่มีคุณค่า และเสื่อมสภาพได้ง่าย เช่น กระจาดผ้า
- ๒) หากสถานการณ์น้ำท่วม (ตั้งแต่ ๑ เซนติเมตรจากพื้นขึ้นไป) ให้เก็บอุปกรณ์ไฟฟ้า ครุภัณฑ์
ในอาคารจัดแสดงขึ้นที่สูง/พ้นระดับน้ำท่วม
- ๓) ประชาสัมพันธ์และปิดให้บริการชั่วคราว
- ๔) สำรองข้อมูลทะเบียนวัตถุ และเก็บในพื้นที่ปลอดภัย
- ๕) ตรวจวัดความสูงของน้ำทุก ๑ ชั่วโมง เพื่อประเมินสถานการณ์
- ๖) หากระดับน้ำไม่เพิ่มสูงขึ้นและมีแนวโน้มลดลง ให้เตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาดพื้นที่
- ๗) เมื่อระดับน้ำแห่งสนิท ให้ทำความสะอาดพื้นที่และเคลื่อนย้ายอุปกรณ์ไฟฟ้า ครุภัณฑ์ในอาคาร
จัดแสดงกลับเข้าที่เดิม เพื่อเตรียมเปิดให้บริการ
- ๘) หากประเมินว่าน้ำจะท่วมสูงจากพื้นปกติ ๑๐ เซนติเมตร (โดยอ้างอิงจากจุดวัดระดับน้ำ
ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี) ให้ผูกตรึงคานไม้ (อุปกรณ์สำหรับยกเรือพระราชพิธี)
ในอาคารจัดแสดงกับคานรองรับ
- ๙) หากประเมินว่าน้ำจะท่วมสูง ๓๐ เซนติเมตร ให้ประสานอุทกหารเรือธนบุรี กรมอุทกหารเรือ
กองทัพเรือ (ดูตารางในภาคผนวก) เพื่อดำเนินการผูกตรึงเรือพระราชพิธีประเภทเรือรูปสัตว์ จำนวน ๔ ลำ
กับคานรับเรือ
- ๑๐) เมื่อน้ำท่วมตั้งแต่ ๓๐ เซนติเมตรขึ้นไป ให้สำรวจความมั่นคงแข็งแรงของคานและหมอน
รับเรือ หากพบสภาพชำรุดหรือมีการเคลื่อนจากตำแหน่งเดิมต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยด่วน
- ๑๑) หากประเมินว่าน้ำจะท่วมสูง ๔๐ เซนติเมตร ให้ประสานอุทกหารเรือธนบุรี กรมอุทกหารเรือ
กองทัพเรือ เพื่อดำเนินการผูกตรึงเรือพระที่นั่ง จำนวน ๔ ลำ
- ๑๒) เมื่อน้ำท่วม ๔๐ เซนติเมตร ให้ดำเนินการตัดสะพานไฟในตู้จัดแสดง
- ๑๓) ประสานกรมเจ้าท่าเพื่อแจ้งให้เรือที่สัญจรผ่านชะลอความเร็วหรือติดป้ายประกาศให้เดิน
เรือช้าและเบา
- ๑๔) หากประเมินว่าน้ำจะท่วมสูง ๗๐ เซนติเมตรขึ้นไป ต้องดำเนินการเคลื่อนย้ายวัตถุในตู้
จัดแสดงไปไว้ที่สำนักงาน
- ๑๕) ประสานอุทกหารเรือธนบุรี กรมอุทกหารเรือ กองทัพเรือ ดำเนินการยกคานรับเรือรูปสัตว์
จำนวน ๔ ลำ ขึ้นในระดับสูงสุดที่จะสามารถดำเนินการได้ หรือประมาณ ๔๐ เซนติเมตร จากระดับ
ที่จัดแสดงอยู่
- ๑๖) หากน้ำท่วมตั้งแต่ ๗๐ เซนติเมตรขึ้นไป ให้ดำเนินการตัดสะพานไฟภายในอาคารจัดแสดงทั้งหมด
- ๑๗) จัดเวรยามรักษาความปลอดภัยแก่วัตถุจัดแสดง อาคารสถานที่ และเฝ้าติดตามสถานการณ์น้ำ
อย่างใกล้ชิดทั้งกลางวันและกลางคืน
- ๑๘) อาจจำเป็นต้องประสานกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ กองทัพเรือ เพื่อขอรับการ
สนับสนุนกำลังพลในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น โชนเรือพระราชพิธีที่จัดแสดงนิทรรศการลี้ภัยจากหมอน
- ๑๙) รายงานผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทราบถึงสถานการณ์เป็นระยะ เพื่อ
บัญชาสถานการณ์

มาตรการและแนวปฏิบัติ

๑.๒.๒ แนวทางการจัดเก็บและเคลื่อนย้ายวัตถุจัดแสดงอย่างเร่งด่วน

เนื่องจากโบราณวัตถุศิลปวัตถุในตู้จัดแสดงมีขนาดใหญ่ ได้แก่ โบราณวัตถุศิลปวัตถุประเภทไม้ โลหะ และผ้า สามารถเคลื่อนย้ายได้ด้วยแรงงานคน แต่ต้องอาศัยความระมัดระวัง หากจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุศิลปวัตถุจากอาคารจัดแสดง เพื่อไปเก็บชั่วคราวที่อาคารสำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มีแนวปฏิบัติดังนี้

๑) สวมถุงมือก่อนการปฏิบัติงาน หรือหากสัมผัสวัตถุด้วยมือเปล่า เจ้าหน้าที่ต้องไม่สวมแหวนหรือกำไล เนื่องจากอาจไปกระทบกับผิวของวัตถุ ทำให้เกิดร่องรอยและความเสียหายได้

๒) ตรวจสอบรายการวัตถุตามบัญชีโบราณวัตถุศิลปวัตถุของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๓) ห่อหุ้มวัตถุด้วยกระดาษสาหรือผ้าขาวบางสะอาด โดยเฉพาะบริเวณที่เปราะบาง หรือส่วนที่ยื่นออกมาจากรูปทรงหลัก จากนั้นห่อหุ้มด้วยพลาสติกกันกระแทกอีกชั้นหนึ่ง

๓.๑) กรณีที่เป็นผ้าต้องประกบด้วยกระดาษสา

๓.๒) ม้วนผ้าเป็นทรงกระบอก แล้วห่อด้วยกระดาษสา

๔) ใช้ถาดหรือลังพลาสติกรองรับวัตถุในระหว่างเคลื่อนย้าย

๔.๑) ใช้ฟองน้ำหรือพลาสติกกันกระแทกรองที่ก้นภาชนะ

๔.๒) วางวัตถุลงในภาชนะ

๔.๓) ปิดฝาให้เรียบร้อย

๔.๔) ติดเลขทะเบียน เลขตู้จัดแสดง

๔.๕) ทำการเคลื่อนย้ายไปในสถานที่ซึ่งจัดเตรียมไว้

๕) เมื่อเคลื่อนย้ายวัตถุไปยังสถานที่จัดเก็บชั่วคราวแล้ว นำวัตถุออกจากลังพลาสติก เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก ตรวจสอบว่าเปียกน้ำหรือไม่ ถ้าเปียกน้ำให้ใช้กระดาษสาไว้กรด ชับน้ำให้แห้ง

๖) จัดวางวัตถุเป็นหมวดหมู่ เป็นกลุ่มตามตู้ที่จัดแสดง และติดหมายเลขตู้จัดแสดง กำกับเพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายกลับ และไม่นำวัตถุซ้อนทับกัน

๗) วัตถุประเภทไม้ กระดาษ ผ้า มีความอ่อนไหวต่ออุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ ควรแยกเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด พร้อมทั้งบรรจุสารดูดความชื้น (ซิลิกาเจล) ไว้ข้างใน ภาชนะ

๘) พึงระวังอยู่เสมอว่า ในการเคลื่อนย้าย จะต้องไม่ทำให้วัตถุได้รับความเสียหาย เพิ่มขึ้น

๑.๒.๓ ขั้นตอนปฏิบัติในการเคลื่อนย้ายวัตถุจัดแสดงอย่างเร่งด่วน

การเคลื่อนย้ายวัตถุจำเป็นต้องคำนึงถึงการรักษาสภาพความเป็นของแท้ดั้งเดิมและความปลอดภัยแก่โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ เนื่องจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี จัดแสดงและจัดเก็บโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่ทำด้วยฝีมือประณีต มีคุณค่าต่อการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ ซึ่งเป็นมรดกวัฒนธรรม เกี่ยวข้องกับเรือพระราชพิธี จำนวน ๑,๖๓๙ รายการ ในจำนวนนี้จัดแสดงนิทรรศการ จำนวน ๑๖๑ รายการ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

๑) การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน โดยมีหลักในการเลือกใช้วัสดุที่ปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ไม่มีความเป็นกรด วัสดุที่สามารถนำมาใช้ในขั้นตอนการบรรจุหีบห่อ ได้แก่

- ๑.๑) กระดาษสาไร้กรด (ยี่ห้อซากุระ)
- ๑.๒) กระดาษไทเวค
- ๑.๓) แผ่นใยสังเคราะห์
- ๑.๔) โฟมโพลีเอธิลีน (Polyethylene Foam)
- ๑.๕) ผ้าขาวบาง
- ๑.๖) ลังพลาสติกแบบมีล้อ
- ๑.๗) กรรไกร
- ๑.๘) คัตเตอร์
- ๑.๙) กระดาษกาวนิตโต้
- ๑.๑๐) ไม้บรรทัดยาว
- ๑.๑๑) เทปกาวสองหน้าแบบบาง
- ๑.๑๒) เชือกขาว

๒) การตรวจสอบรายการวัตถุที่จะเคลื่อนย้ายกับทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี พร้อมทั้งระบุสถานที่จัดเก็บในทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ

๓) การบรรจุหีบห่อและการบรรจุลงลัง เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการเคลื่อนย้าย โดยสามารถจำแนกประเภทของโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่จะบรรจุหีบห่อ และเคลื่อนย้ายออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๓.๑) วัตถุที่มีลักษณะแบน แตกหักง่าย ได้แก่ ภาพถ่ายพร้อมกรอบ มีขั้นตอนการห่อหุ้มดังนี้

นำกระดาษสีมาขยำเป็นก้อน
เพื่อหุ้มบริเวณมุมทั้ง ๔ ของกรอบรูป

นำกระดาษไทเวคหรือกระดาษสาหรือผ้าขาวบางที่ตัดและเย็บชายผ้าแล้วมาห่อหุ้มวัตถุ (ภาพซ้าย) การห่อหุ้มวัตถุด้วยกระดาษไทเวค (ภาพขวา) การห่อหุ้มวัตถุด้วยผ้าขาวบาง

ใช้เชือกขาวมาผูกวัตถุ
ที่ห่อหุ้มเรียบร้อยแล้ว

นำวัตถุที่ห่อหุ้มแล้วใส่ในลังพลาสติก
ที่จัดเตรียมไว้ ติดหมายเลขทะเบียน
และภาพถ่ายของวัตถุกำกับ

๓.๒) วัตถุสามมิติที่สามารถมองได้รอบด้าน มีความสูงหรือความหนา ได้แก่
สังข์ ปี่ขวา แตรฝรั่ง โมเดลเรือจำลอง มีขั้นตอนการห่อหุ้มดังนี้

นำโฟมโพลีเอธิลีน (Polyethylene Foam) มาทำเป็นแท่นรองรับวัตถุ ด้วยการตัดหรือเจาะตามขนาดและรูปทรงของวัตถุ ภาพแสดงขั้นตอนการร่างแบบเพื่อเตรียมจัดทำแท่นรองรับวัตถุ

ขั้นตอนการเจาะแบบร่างสำหรับทำแท่นรองรับวัตถุ

นำโฟมโพลีเอธิลีน (Polyethylene Foam) ที่ตัดหรือเจาะพอดีตามขนาดที่ต้องการแล้ว วางลงในลังพลาสติก ใช้กระดาษสาไว้กรดห่อหุ้มวัตถุก่อนเคลื่อนย้ายไปวางบนแท่นโฟมโพลีเอธิลีน (Polyethylene Foam) ที่เตรียมไว้

กรุภายในช่องว่างของลังพลาสติกด้วยวัสดุกันกระแทก เช่น โฟมโพลีเอธิลีน (Polyethylene Foam) เศษผ้า แผ่นใยสังเคราะห์ เพื่อป้องกันไม่ให้วัตถุเคลื่อนที่หรือกระทบกันขณะขนย้าย

นำแผ่นโฟมโพลีเอธิลีน (Polyethylene Foam) มาปิดด้านบนวัตถุ และปิดฝาลังพลาสติก ติดหมายเลขทะเบียนและภาพถ่ายของวัตถุกำกับ

๓.๓) วัตถุประเภทผ้า เช่น ผ้าปกทองแผ่นลวด มีขั้นตอนการห่อหุ้มดังนี้

นำแผ่นใยสังเคราะห์มาตัดเป็นแผ่นให้มีขนาดความกว้างและความยาวประมาณ ๔๕ x ๖๐ เซนติเมตร หรือขนาดตามต้องการ

นำกระดาษสาไร้กรดมาประกบและหุ้มแผ่นใยสังเคราะห์ที่ตัดไว้แล้ว จะได้เบาะรองที่มีลักษณะเป็นแผ่นนุ่ม สำหรับป้องกันความเสียหายให้กับผ้าปกทองแผ่นลวดที่มีการประดับกระจก

นำเบาะรองมาวางบนผิวหน้าของผ้าที่มีการประดับกระจก

การจัดเก็บผ้าโดยวิธีม้วนแบบหลวมๆ หากจัดเก็บผ้าปกทองแผ่นลวดด้วยวิธีการแขวน ห้อยกับแกนม้วนผ้าต้องมีเบาะรองพาดไว้บนแกนผ้า เพื่อรับน้ำหนักบริเวณกึ่งกลางของผ้าที่ห้อยลงบนแกนผ้า นอกจากนี้ยังสามารถนำกระดาษไทยเค มาเย็บเป็นซองขนาดต่างๆ สำหรับจัดเก็บผ้าปกทองแผ่นลวด

การจัดเก็บผ้าโดยวิธีม้วนบนแกนที่หุ้มด้วยนมและผ้าขาวบางแล้ว ต้องนำเบาะรองวางบนผิวหน้าของผ้าปักทองแผ่นลวดที่มีการประดับกระจก และใช้ผ้าขาวบางประกบผ้าปักทองแผ่นลวด ก่อนจะม้วนผ้าเข้ากับแกนอย่างหลวมๆ จากนั้นจึงผูกด้วยเชือกขาวเพื่อรัดม้วนผ้าไว้กับแกนอย่างหลวมๆ พร้อมติดหมายเลขทะเบียนและภาพถ่ายของวัตถุกำกับ

ข้อเสนอแนะ

๑ ในอนาคตควรมีการจัดเตรียมกล่องหรือลังที่มีขนาดและรูปทรงที่เหมาะสมพอดีกับวัตถุแต่ละชิ้น ภายในกรุด้วยวัสดุกันกระแทก ซึ่งจะทำให้การจัดเก็บ บรรจุหีบห่อ และการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ทำได้รวดเร็วและมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

๒ สถานที่สำหรับจัดเก็บกล่อง/ลังโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุควรมีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีปัญหาเรื่องความชื้น และมีการรักษาความปลอดภัยตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๓ มีการวางแผนจัดเก็บอย่างเป็นระบบ จำแนกเป็นหมวดหมู่ เช่น การแยกประเภทของวัตถุตามสีของกล่อง/ลัง มีป้ายกำกับชัดเจน เพื่อสังเกตได้ง่ายและสะดวกแก่การเคลื่อนย้าย

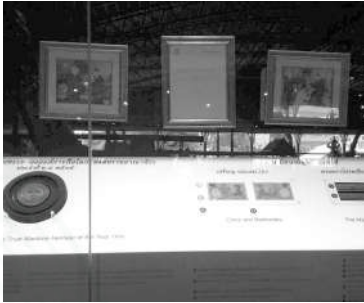
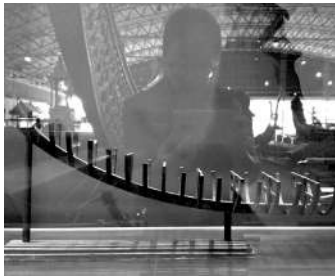
ภาพการฝึกซ้อมปฏิบัติงานของบุคลากรพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

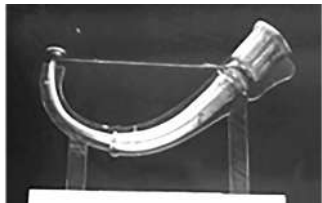

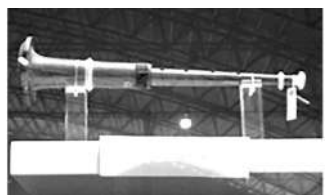

การจัดลำดับวัตถุที่ควรเคลื่อนย้ายก่อนและหลัง

ลำดับ	รายการ	หมายเลขตู้	จำนวน	ลักษณะนาม	รูปภาพ
๑	หางเรือรูปสัตว์	นอกตู้	๔	หาง	
๒	เหรียญรางวัลมรดกทางทะเลขององค์การเรือโลก แห่งสหราชอาณาจักร	ตู้ F4/1-4	๑	เหรียญ	
๓	ดวงตราไปรษณียากรที่ระลึกรูปเรือพระที่นั่งสำคัญ ๔ ลำ (๑ ชุด)	ตู้ F4/1-4	๔	ดวง	
๔	ธนบัตรที่ระลึกรูปเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์	ตู้ F4/1-4	๒	ใบ	
๕	รูปภาพ รางวัลมรดกทางทะเล พร้อมกรอบ	ตู้ F4/1-4	๓	ภาพ	
๖	เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ จำลอง	ตู้ F4/1-4	๑	ลำ	
๗	ภาพถ่ายการสร้างเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ พร้อมกรอบ	ตู้ F4/1-4	๔	ภาพ	
๘	โครงสร้างเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ จำลอง	ตู้ F4/1-4	๑	ลำ	
๙	ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค จำลอง (เรือพระราชพิธี ๕๒ ลำ)	ตู้ F4/1-4	๑	ขบวน	

ลำดับ	รายการ	หมายเลขตู้	จำนวน	ลักษณะนาม	รูปภาพ
๑๐	จอแสดงภาพ	ตู้ F4/1-4	๔	เครื่อง	
๑๑	ภาพขบวนพยุหยาตราทางชลมารค จำลองจากภาพจิตรกรรมฝาผนัง พร้อมกรอบ	ตู้ F4/1-4	๑๔	ภาพ	
๑๒	กลองชนะเขียวลายเงิน	ตู้ F4/5-1	๑	ใบ	
๑๓	กลองชนะเงิน	ตู้ F4/5-1	๑	ใบ	
๑๔	กลองชนะทอง	ตู้ F4/5-1	๑	ใบ	
๑๕	กลองชนะแดงลายทอง	ตู้ F4/5-1	๑	ใบ	
๑๖	กลองมโหระทึก	ตู้ F4/5-1	๑	ใบ	
๑๗	ชุดพนักงานเห่ขานยาวประจำเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช (๑ ชุด)		๘	ชิ้น	
๑๘	ชุดนายเรือพระที่นั่ง (๑ ชุด)		๑๐	ชิ้น	
๑๙	ชุดฝีพายเรือพระที่นั่ง (๑ ชุด)		๘	ชิ้น	
๒๐	ชุดนายท้ายเรือ (๑ ชุด)		๘	ชิ้น	
๒๑	ชุดฝีพายเรือรูปสัตว์ (๑ ชุด)		๘	ชิ้น	
๒๒	หมอน (หมอนอิง ๑ ใบ ท้าวแขน ๒ ชิ้น)	ตู้ F4/1-4	๓	ใบ	
๒๓	แตงรอง	ตู้ F4/5-1	๑	ตัว	

ลำดับ	รายการ	หมายเลขตู้	จำนวน	ลักษณะนาม	รูปภาพ
๒๔	ปี่ชวา	ตู้ F4/5-1	๑	เลา	
๒๕	แตงฝรั่ง	ตู้ F4/5-1	๑	ตัว	
๒๖	กรับ	ตู้ F4/5-1	๑	คู่	
๒๗	สังข์	ตู้ F4/5-1	๑	ตัว	

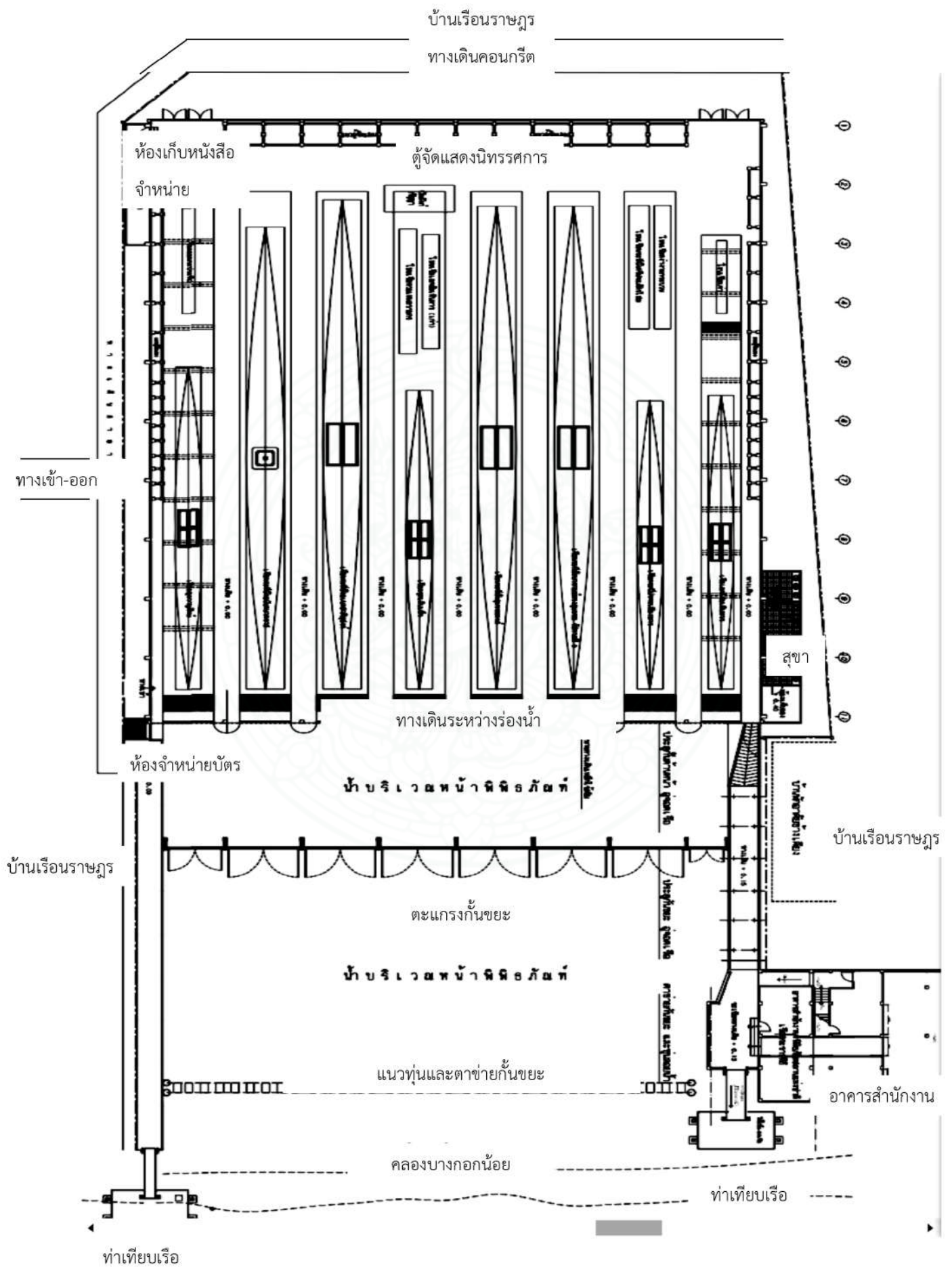
หมายเหตุ

๑ ในการเคลื่อนย้ายวัตถุในสถานการณ์จริงอาจไม่ได้ทำการเคลื่อนย้ายวัตถุทั้งหมดตามรายการข้างต้น ขึ้นอยู่กับระดับความสูงของน้ำที่ท่วมถึง และความรุนแรงของสถานการณ์

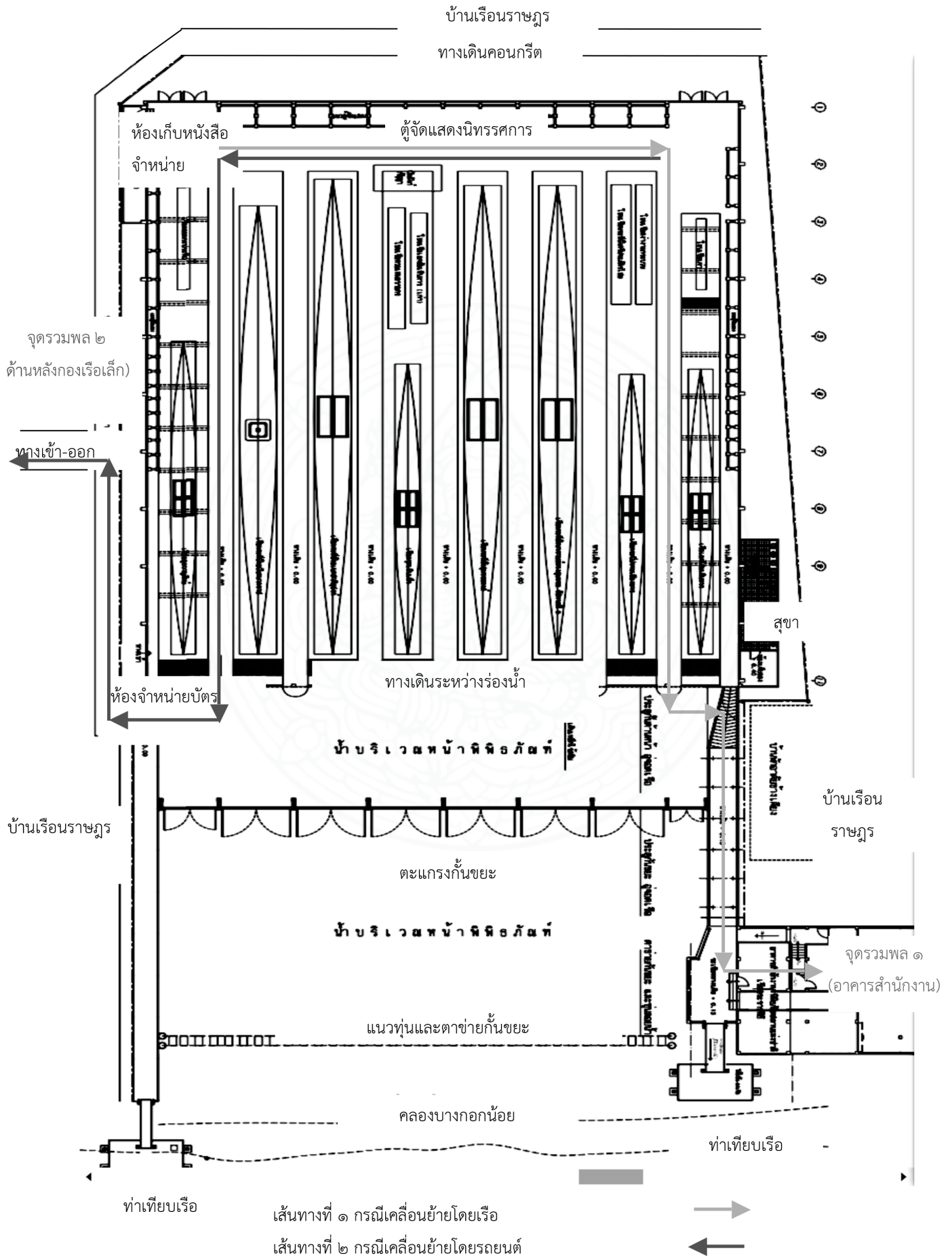
๒ ลำดับการเคลื่อนย้ายพิจารณาจากลำดับความเสี่ยงที่จะถูกน้ำท่วมก่อน

๓ สถานที่จัดเก็บวัตถุต้องมีการรักษาความปลอดภัยที่รัดกุม มีประตูหน้าต่างแข็งแรงมั่นคง มีระบบรักษาความปลอดภัย กล้องวงจรปิด และยามตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยพิจารณาเลือกใช้สถานที่ ชั้นบน-ล่างของอาคารสำนักงาน ซึ่งมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และอยู่บนเส้นทางสัญจรทางน้ำ เพื่อเตรียมอพยพเคลื่อนย้ายกรณีฉุกเฉินตามความจำเป็นต่อไป

บ้านเรือนราษฎร
ทางเดินคอนกรีต

แผนที่เส้นทางเคลื่อนย้ายวัตถุออกจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

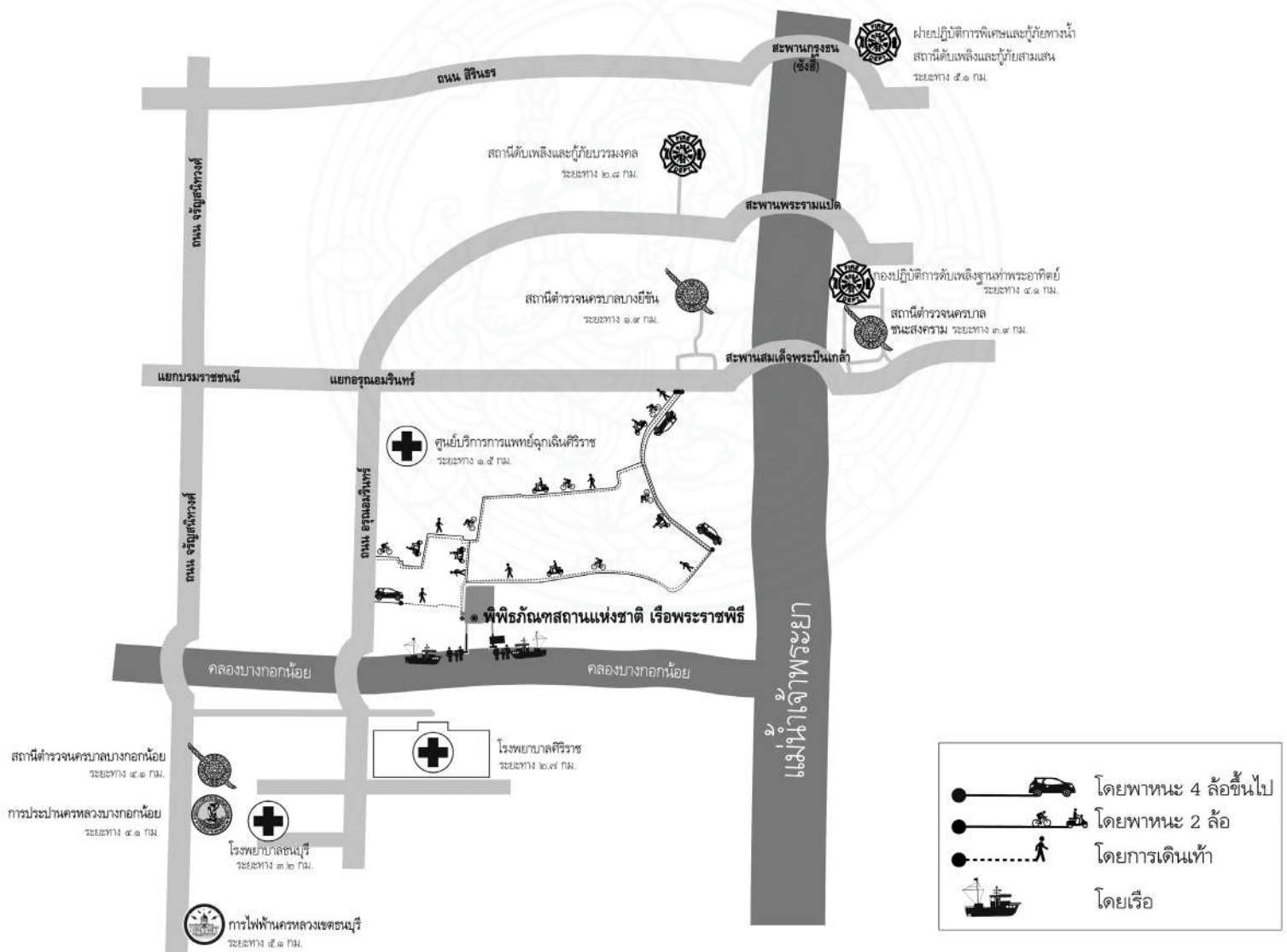

แผนที่เส้นทางอพยพเคลื่อนย้ายออกจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

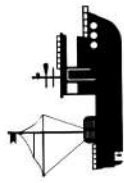
เส้นทางเข้าออกพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มี ๔ เส้นทางหลัก กรณีที่จำเป็นต้องอพยพเคลื่อนย้ายวัตถุออกจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี อาจพิจารณาเส้นทางที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย ซึ่งมี ๒ เส้นทาง ได้แก่

๑ เส้นทางน้ำขึ้นที่ท่าเรือบริเวณด้านหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ออกทางคลองบางกอกน้อย โดยขอรับการสนับสนุนกำลังพลและเรือจากกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ กองทัพเรือ

๒ เส้นทางบก เดินเท้าข้ามคลองขนมจิน ผ่านชุมชน ออกทางกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ กองทัพเรือ ใช้เส้นทางบนถนนอรุณอมรินทร์ โดยขอรับการสนับสนุนรถยนต์จากกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ กองทัพเรือ และหน่วยงานในสังกัดกรมศิลปากร ซึ่งมีที่ทำการอยู่บริเวณสนามหลวง

แผนที่เส้นทางเข้า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๑. ทางน้ำ เข้าสู่คลองบางกอกน้อย ขึ้นที่ท่าเรือบริเวณด้านหน้า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	๒. ทางบก รถยนต์ ล้อจรมถนน อรุณอมรินทร์ เข้าทางกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ กองทัพเรือ และเดินเท้าข้ามคลองขมจีน ผ่านชุมชน เข้าสู่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	๓. ทางบก บนถนนอรุณอมรินทร์ เข้าทาง ซอยอรุณอมรินทร์ ๒๔	๔. ทางบก บนถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า เข้าทางซอยสมเด็จพระปิ่นเกล้า ๑ (ซอยวัดตุลิตาราม)
---	---	---	---

สถานีตำรวจนครบาลบางยี่ขัน ระยะทาง ๑.๙ กม.

๒๖๔ ซอยสมเด็จพระปิ่นเกล้า ๒ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กทม.

โทร ๐๒ ๔๒๓ ๐๒๕๑

สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ระยะทาง ๓.๙ กม.

๒๐ ถนนจักรพงษ์ แขวงตลาดยอย เขตพระนคร กทม. โทร ๐๒ ๒๘๒ ๓๑๖๖

สถานีตำรวจนครบาลบางกอกน้อย ระยะทาง ๔.๑ กม.

๒๕๕/๑๔ ถนนเจริญสุขุมวิท แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กทม. โทร ๐๒ ๔๑๑ ๓๐๓๕

สถานีดับเพลิงและกู้ภัยบรมงคล ระยะทาง ๒.๘ กม.

๑๒๑๒ ซอยเจริญสุขุมวิท ๔๔ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กทม. โทร ๐๒ ๔๒๔ ๒๘๒๓

กองปฏิบัติการดับเพลิงฐานท่าพระอาทิตย์ ระยะทาง ๔.๑ กม.

ซอยเทียนนิวาส์ แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กทม. โทร ๐๙๘ ๐๕๓ ๔๔๐๙

ฝ่ายปฏิบัติการพิเศษและกู้ภัยทางน้ำ สถานีดับเพลิงและกู้ภัยสามเสน ระยะทาง ๕.๑ กม.๑๓๑/๑ ถนนขาว แขวงจรัญญูเสนา เขตดุสิต กทม.

โทร ๐๒ ๒๔๑ ๒๓๓๑

ศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉินศิริราช ระยะทาง ๑.๕ กม.

๑๔ ถนน อรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กทม.

โทร ๐๒ ๔๑๔ ๑๖๗๐

โรงพยาบาลศิริราช ระยะทาง ๒.๗ กม.

๒ ถนนวังหลัง แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กทม. โทร ๐๒ ๔๑๙ ๗๐๐๐

โรงพยาบาลธนบุรี ระยะทาง ๓.๒ กม.

๓๔/๑ ซอยอิสรภาพ ๔๔ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กทม.

โทร ๐๒ ๔๘๗ ๒๐๐๐

การไฟฟ้านครหลวงเขตธนบุรี ระยะทาง ๕.๑ กม.

๑๓๒/๑๘ ซอยเจริญสุขุมวิท ๒๐ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กทม.

โทร ๐๒ ๘๗๘ ๕๒๐๐

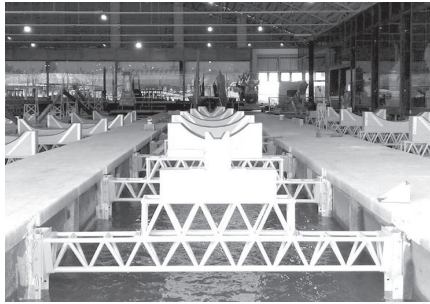
การประสานนครหลวง บางกอกน้อย ระยะทาง ๔.๑ กม.

๒๕๕/๔ ซ.จรัญญูเสนา ๓๐/๑ ถนนจรัญญูเสนา แขวงบ้านช่างหล่อ บางกอกน้อย กทม โทร ๐๒ ๔๔๙ ๐๐๑๑

๑.๒.๔ มาตรการป้องกันเรือพระราชพิธีจากอุทกภัย

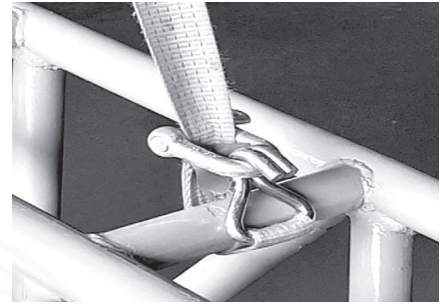
ก่อนน้ำท่วม

๑ ตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรง
ของคานและหมอนเรือ

๒ ผู้กรัดเรือพระราชพิธี
กับคานเรือ

๓ ตรวจสอบความมั่นคงของสายรัด
และจุดยึดบนคานรับเรือให้เรียบร้อย
ปลอดภัย

ระหว่างน้ำท่วม

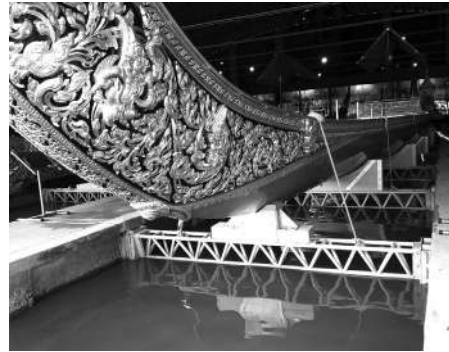
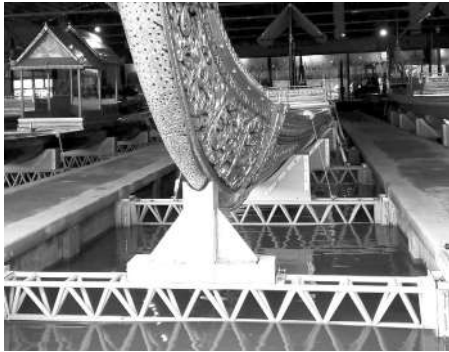

๑ ติดตามการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำ
และจดบันทึกทุกชั่วโมง

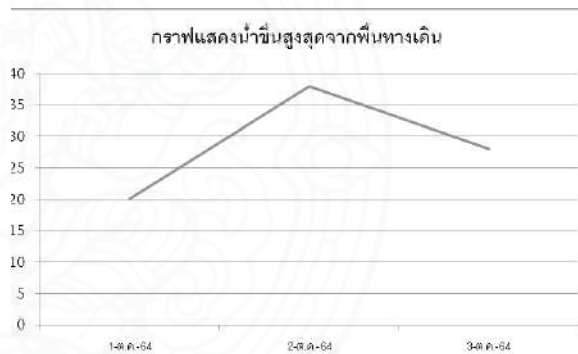
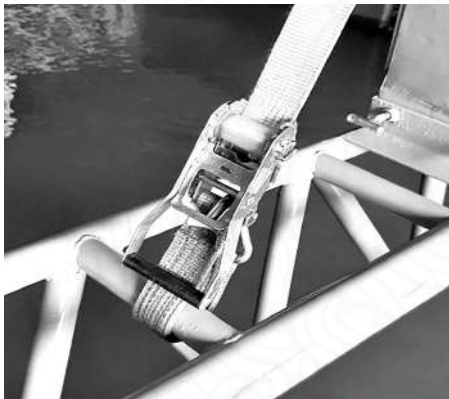
๒ ตรวจสอบตราเรือพระราชพิธีแต่ละลำ
ทุกชั่วโมง

หลังน้ำลด

๑ ตรวจสอบตำแหน่งของหมอนเรือ และ
ความมั่นคงแข็งแรงของคาน

๒ ตรวจสอบสภาพของเรือพระราชพิธี
มีการเคลื่อนจากตำแหน่งเดิมหรือไม่
มีความชำรุดเสียหายหรือไม่

๓ ตรวจสอบความตึงของสายรัด
หากหย่อน ปรับให้กระชับ

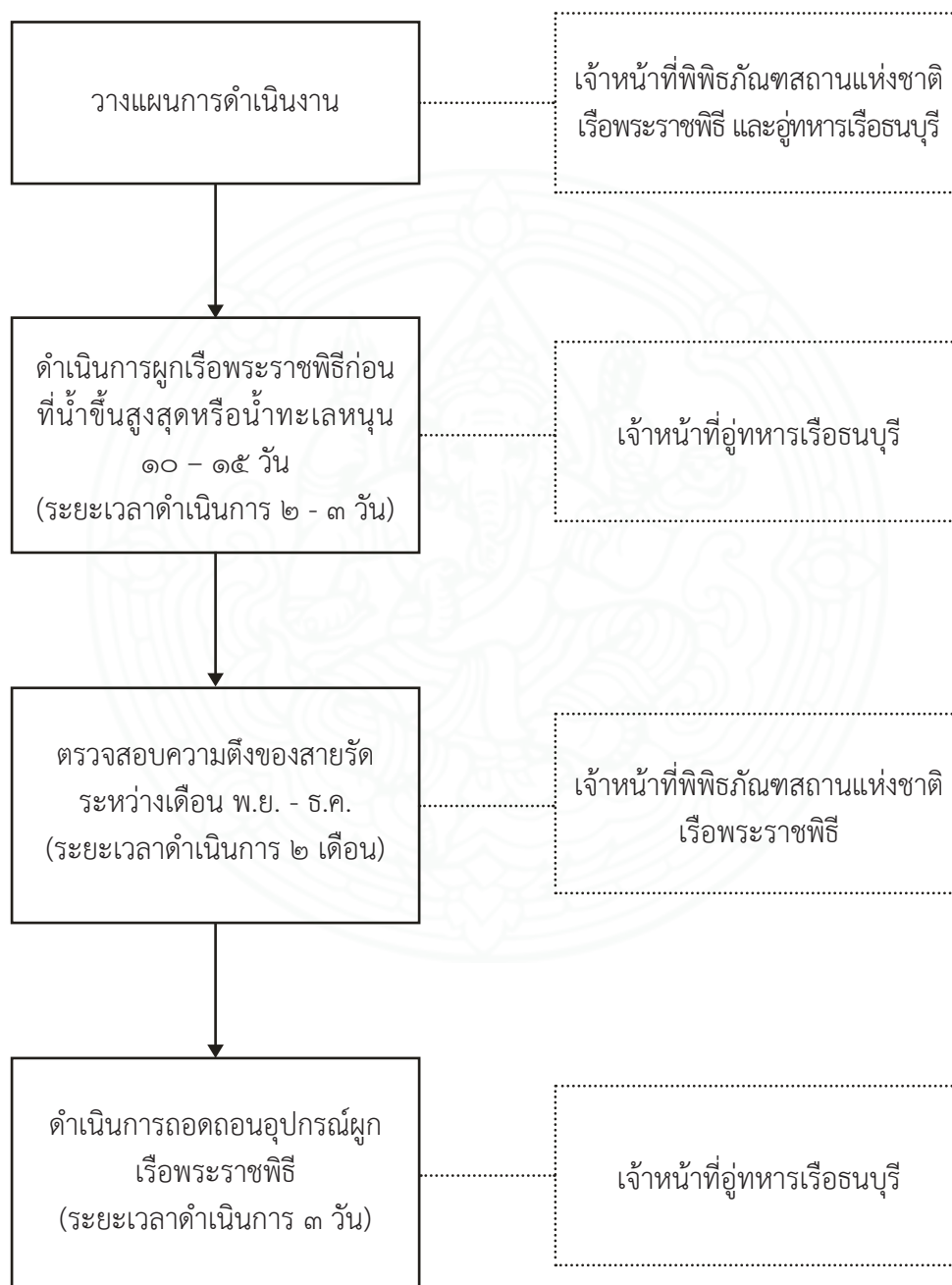
๔ ประเมินสถานการณ์เพื่อปรับ
มาตรการให้เหมาะสม

๕ หากระดับน้ำมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น
อาจพิจารณาเพิ่มมาตรการ เช่น เพิ่ม
ความถี่ของตำแหน่งในการผูกมัดเรือ
ทุกลำให้มีความมั่นคงเพิ่มมากขึ้น

๑.๒.๕ แผนและขั้นตอนปฏิบัติในการผูกเรือพระราชพิธี

แผนการปฏิบัติงานผูกเรือพระราชพิธี จำนวน ๘ ลำ
ระหว่างเดือนตุลาคม – มกราคม

คุณลักษณะ ขนาดของเรือ และลำดับการผูกเรือพระราชพิธี

ลำดับ การผูกเรือ พระราชพิธี	ชื่อเรือ	รูปทรงโฉนเรือ	ขนาด กว้างxยาวxลึก (ม.)	ระวาง ขับน้ำ (ตัน)	จำนวน คน	ความสูง ของน้ำ (ซม.)
๑	เรือกระปี่ปราบเมืองมาร		๒.๑๐ X ๒๘.๓๐ X ๐.๕๖	๕.๖๒	๘	๓๐ - ๓๕
๒	เรือครุฑเหินเห็จ		๒.๐๘ X ๒๘.๗๒ X ๐.๕๕	๗	๘	๓๐ - ๓๕
๓	เรือพระที่นั่งเอนกชาติภุชงค์		๓.๑๕ X ๔๕.๕๐ X ๑.๑๑	๑๕	๑๐	๔๐ - ๔๕
๔	เรือเอกไชยเหินหาว		๑.๙๖ X ๒๙.๖๔ X ๐.๖๐	๗.๗	๘	๔๐ - ๔๕

ลำดับ การผูกเรือ พระราชพิธี	ชื่อเรือ	รูปทรงโขนเรือ	ขนาด กว้างxยาวxลึก (ม.)	ระวาง ขับน้ำ (ตัน)	จำนวน คน	ความสูง ของน้ำ (ซม.)
๕	เรือสุรवाຍุภักษ์		๒.๐๓ X ๓๑.๐๐ X ๐.๖๑	๗.๗	๘	๔๐ - ๔๕
๖	เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช		๒.๕ X ๔๒.๙๕ X ๐.๗๖	๑๐	๑๐	๕๐ - ๕๕
๗	เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์		๓.๑๔ X ๔๔.๙๐ X ๐.๙๐	๑๕	๑๐	๕๐ - ๕๕
๘	เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรง สุบรรณ รัชกาลที่ ๙		๓.๒๐ X ๔๔.๓๐ X ๑.๑๐	๒๐	๑๐	๖๐ - ๖๕

เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการผูกเรือพระราชพิธี

ที่	ชื่ออุปกรณ์	การใช้งาน	ขนาด	การรับน้ำหนัก (ตัน)	จำนวน (ชุด)	หมายเหตุ
๑	สายรัดโพลีเอสเตอร์ (แบบปรับแต่งสายรัดได้) 	เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙	กว้าง ๓ นิ้ว ยาว ๘ ม.	๑	๔๐	
		เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์				
		เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช				
		เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์				
๒	สายรัดโพลีเอสเตอร์ (แบบปรับแต่งสายรัดได้) 	เรือสุรายุภักษ์	กว้าง ๒ ๑/๒ นิ้ว ยาว ๖ ม.	๑	๓๒	
		เรือครุฑเหินเห็จ				
		เรือเอกไชยเหินหาว				
		เรือกระบี่ปราบเมืองมาร				
๓	สเก็นเหล็กตัวยู 	เรือทั้ง ๘ ลำ	ปากกว้าง ๒ นิ้ว แกน ๓/๔ นิ้ว	-	๘๐	ล็อกกันตะขอหลุด
๔	ฟองน้ำอัด 	เรือทั้ง ๘ ลำ	หนา ๑ นิ้ว	-	๑๐๐	ป้องกันเรือเสียหาย

ขั้นตอนการปฏิบัติงานผูกเรือพระราชพิธี

๑ การวางแผน ประสานงาน และการเตรียมการ

๑.๑ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีประสานอุทหาเรือธนบุรี เพื่อหาเรือและวางแผนเตรียมการป้องกันเรือพระราชพิธีจากอุทกภัย

๑.๒ ประเมินสถานการณ์และกำหนดช่วงเวลาในการติดตั้งอุปกรณ์ผูกเรือพระราชพิธี (ดำเนินการก่อนที่น้ำขึ้นสูงสุดหรือน้ำทะเลหนุนประมาณ ๑๐ – ๑๕ วัน)

๑.๓ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน เช่น สายรัดโพลีเอสเตอร์ สเก้นเหล็กตัวยู ฟองน้ำอัด

๑.๔ อุทหาเรือธนบุรี กรมอุทหาเรือ เตรียมกำลังพล เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ในการสำรวจและเตรียมการ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงานผูกเรือพระราชพิธี

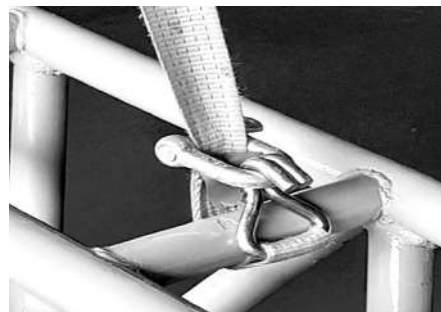
๒.๑ รื้อสิ่งกีดขวางในการปฏิบัติงานและจัดเตรียมขนย้ายเครื่องมือพร้อมอุปกรณ์มายังบริเวณพื้นที่ตำแหน่งเรือที่จะปฏิบัติงาน เช่น สายรัดโพลีเอสเตอร์แบบปรับแต่งสายรัดได้ สเก้นเหล็กตัวยู ฟองน้ำอัดหนาหรือผ้าหนาๆ (สำหรับป้องกันและลดการสัมผัสบริเวณผิวของกราบเรือกับสายรัดโพลีเอสเตอร์)

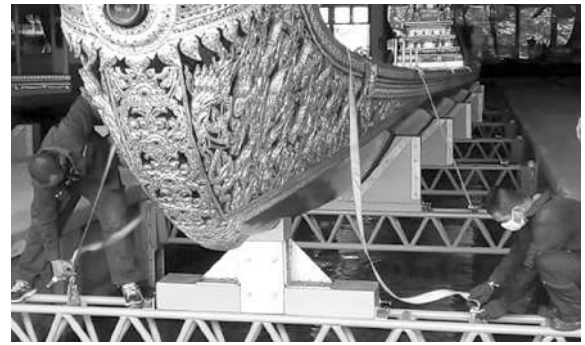
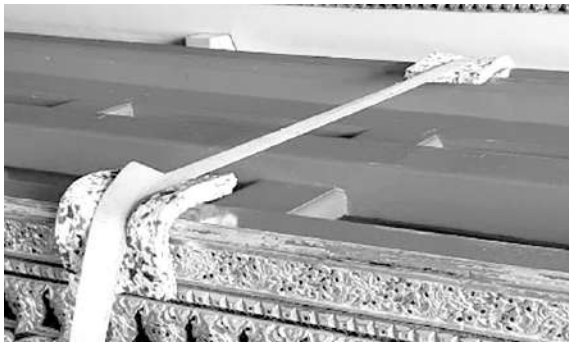

๒.๒ กำหนดจุดรัดตรึงบนคาน โดยให้สายรัดทำมุมกับกราบเรือประมาณ ๕๐ – ๗๐ องศา เพื่อให้เกิดแรงกดระหว่างตัวเรือกับเด้าบนคานรองรับเรือที่เหมาะสม

๒.๓ คลี่สายรัดโพลีเอสเตอร์ออกไม่ให้บิดหรือพันกัน ส่งปลายสายด้านที่มีตะขอพาดผ่านกราบเรือจากกราบขวาไปกราบซ้าย (ลักษณะหันหน้าไปทางหัวเรือ)

๒.๔ นำปลายตะขอสายรัดโพลีเอสเตอร์เกี่ยวคล้องผ่านคานเหล็กรองรับเรือในจุดที่กำหนด ในลักษณะหงายตะขอ ประกอบสเก้นเหล็กตัวยูเข้ากับสายรัด เกี่ยวตะขอเข้ากับสเก้นเหล็กและกวดเกลียวแกนสเก้นเหล็กให้พอดีมือ

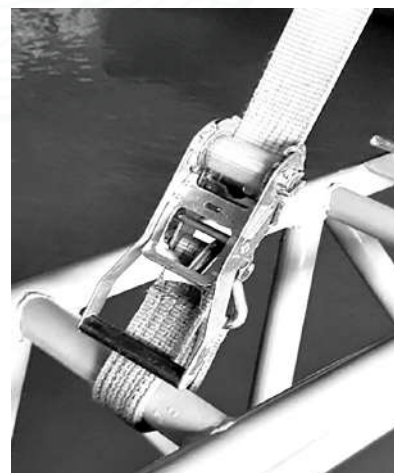

๒.๕ ดึงปลายสายรัดที่เกี่ยวตะขอแล้ว กลับไปฝั่งกราบขวาหรือฝั่งตรงข้าม จัดสายรัดระวางอย่าให้พันกัน ประกอบคันโยกเข้ากับจุดยึดตรึงบนคานรับเรือ โดยเกี่ยวกับตัวมันเอง พร้อมกับหันก้านคันโยกเข้าหาตัว

๒.๖ นำปลายสายรัดสอดเข้าที่กลางร่องแกน คันโยก เสร็จแล้วดึงขึ้นไปด้านโคนสาย ดึงจนสายรัด ดึงไม่หย่อน

๒.๗ ยกคันโยกขึ้น - ลง จนสายรัดตึงตามที่ต้องการ และปรับก้านคันโยกให้อยู่ในตำแหน่งต่ำสุด ระวางอย่าให้สายรัดตึงเกินไป (เพราะแรงกดจะทำให้ตัวเรือเกิดความเสียหาย) จากนั้นเก็บปลายสายรัดเข้าที่ ให้เรียบร้อย

๒.๘ ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนในข้อ ๒.๓ ถึง ข้อ ๒.๗ ให้ครบทุกคานรองรับเรือจากหัวเรือไปท้ายเรือ

๒.๙ ตรวจสอบความมั่นคงของสายรัดและจุดยึดบนคานรองรับเรือให้เรียบร้อยปลอดภัย

๓ ขั้นตอนการตรวจสอบความตึงสายรัดและส่วนประกอบต่างๆ ประจำทุกวัน

๓.๑ เจ้าหน้าที่อุทธารเรือธนบุรี กรมอุทธารเรือ แนะนำวิธีการตรวจสอบและปรับแต่งสายผูกมัดเรือแก่เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๓.๒ เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สํารวจและตรวจสอบความตึงของสายรัดเรือและอุปกรณ์ต่างๆ สังเกตดูลักษณะเรือ ซึ่งในสภาพปกติเรือพระราชพิธีจะต้องตั้งลำตรง รวมถึงการเคลื่อนตัวดูแลปลอดภัยประจำวันทั่วไป ถ้าสายรัดหย่อนให้ปรับสายรัดให้ตึง

๓.๓ เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ตรวจสอบวัดระดับน้ำ บันทึกข้อมูล และประเมินสถานการณ์ทุกวัน

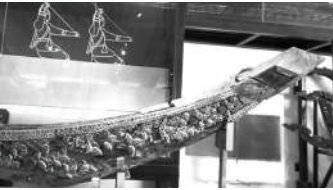
๔ ขั้นตอนการปลด-ถอดสายรัดและอุปกรณ์ต่างๆ

๔.๑ เจ้าหน้าที่อุทธารเรือธนบุรี กรมอุทธารเรือ ดำเนินการปลด/ถอดถอนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ หลังจากพ้นระยะเวลาน้ำขึ้นสูงสุดและน้ำทะเลหนุนไปแล้ว ประมาณ ๑๐ - ๑๕ วัน

๔.๒ ปลดสายผูกมัดเรือพระราชพิธีออกจากชุดก้านโยก โดยบีบตัวล๊อคก้านคันโยกแล้วหยายคันโยกขึ้นจนสุดจะได้ยินเสียงดัง “กิ๊ก” ที่แกนกลางคันโยก สายรัดก็คลายตัว จากนั้นดึงสายรัดออกและปลดตะขอ

๔.๓ หลังจากปลด-ถอดสายรัดและอุปกรณ์ทุกจุดแล้ว จัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เข้าที่ พร้อมทั้งทำความสะอาดให้เรียบร้อย

นอกจากเรือพระราชพิธีแล้ว ยังมีวัตถุที่ควรผูกมัดเพื่อป้องกันผลกระทบจากคลื่นน้ำ โดยมีวิธีการและขั้นตอนเช่นเดียวกับการผูกเรือพระราชพิธี หรืออาจใช้การผูกเชือกและขันชะเนาะ ซึ่งมีรายการวัตถุตามตารางดังนี้

ลำดับ	รายการ	หมายเลขตู้	จำนวน	ลักษณะนาม	รูปภาพ
๑	คานไม้ (ใช้งานแขวนรอกโซ่สำหรับยกเรือพระราชพิธีเพื่อนำเรือลงจากคานหรือนำขึ้นเก็บบนคาน)	หน้าตู้จัดแสดง	๑๓	ท่อน	
๒	หัวเรือสง่างามกระบวน	นอกตู้	๑	ลำ	
๓	ท้ายเรือสง่างามกระบวน	นอกตู้	๑	ลำ	
๔	หัวเรือพระที่นั่งศรีประภัสสรไชย	นอกตู้	๑	ลำ	

ลำดับ	รายการ	หมายเลขตู้	จำนวน	ลักษณะนาม	รูปภาพ
๕	หัวเรือเอกไชยเหินหาว (ลำเก่า)	หน้าตู้ จัดแสดง	๑	ลำ	
๖	หัวเรือทวยเทพถวายกร	นอกตู้	๑	ลำ	
๗	เรือลอยพระประทีป จำลอง เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช	นอกตู้	๑	ลำ	

ข้อควรระวังและอุปสรรค

๑ หลังจากผูกเรือพระราชพิธี เมื่อถึงเวลาเกิดอุทกภัย ถ้าระดับน้ำท่วมสูงมากเรือก็จะเกิดการยกตัวลอยสูงขึ้น ซึ่งสวนทางกับแรงดึงของสายรัด สิ่งที่เราเห็นว่าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี จะต้องพิจารณา หากเรือลำไหน มีรูदार อาจจะต้องพิจารณาเปิดรูदारให้น้ำเข้าเรือ จะทำให้ลดแรงยกของตัวเรือ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับตัวเรือ หากเรือลำไหนไม่มีรูदार เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี อาจจะต้องพิจารณาเติมน้ำเข้าไปภายใน ตัวเรือ ในการป้องกันให้เรือปลอดภัยเช่นเดียวกัน

๒ กรณีน้ำไม่สูงมากไม่จำเป็นต้องเปิดรูदारหรือเติมน้ำเข้าภายในตัวเรือ สิ่งที่จะตามมาถ้าเปิดรูदारหรือเติมน้ำ เข้าภายในตัวเรือ หลังจากน้ำลดท้องเรือจะเกิดคราบตะกอนดิน ซึ่งยากในการทำความสะอาด ให้กลับสวยงาม เหมือนเดิม

๑.๒.๖ การตอกหมันยาชั้นเรือพระราชพิธีอย่างเร่งด่วน

วิธีการตอกหมันยาชั้นเปลือกเรือ และระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ วัสดุที่ใช้

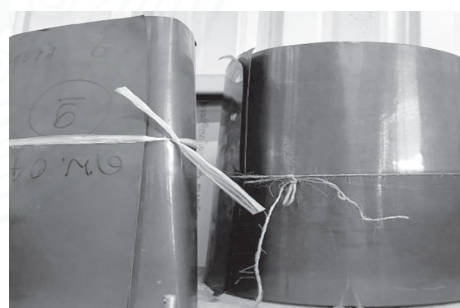
หมัน (ด้ายโท)

กาวยีพ็อกซี่ (ชั้นฝรั่ง)

แอซีโตน

แผ่นทองแดง

๒ เครื่องมือช่างตอกหมัน

ขวาน

ส่วตอกหมัน

ส่วหลา

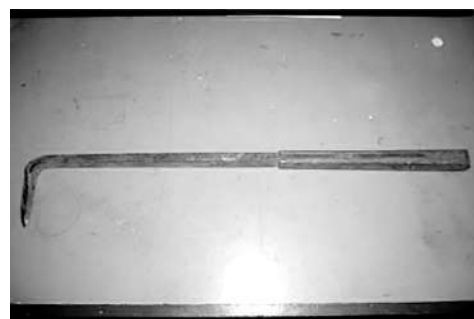
ส่วย้าแนว

เหล็กป้ายชั้น

ไม้รัดแนว

ขอชักแนว

๓ วิธีขั้นตอนการตอกหมันยาชั้น

๓.๑ สํารวจแนวรอยต่อระหว่างแผ่นไม้เปลือกเรือใต้แนวน้ำตลอดลำ ทำเครื่องหมายตำแหน่งของไม้ที่มีแนวชั้นชำรุด ซึ่งการชำรุดของแนวชั้นทำให้น้ำรั่วเข้าถึงหมัน ส่งผลให้เรือเสื่อมสภาพ จำเป็นต้องนำหมันที่ชำรุดออก

๓.๒ ใช้สว่านกลึงไม้ในส่วนที่ชันชำรุด เพื่อกำจัดทั้งชั้นและหมัน ที่เสื่อมสภาพออกทั้งหมด เสร็จแล้วทำความสะอาดแนวไม้

๓.๓ นำด้ายโทม้วนเป็นเกลียว ใช้สว่านช่วยกดให้ด้ายแทรกเข้าไปให้ลึก แล้วใช้ฆ้อนตอกอัดเข้าไปในแนวไม้ทดแทนของเดิมให้แน่น จากนั้นใช้แฉีโชนเช็ดทำความสะอาดพื้นผิวแนวไม้ให้แห้ง หมดคราบมัน และสิ่งสกปรกต่างๆ เพื่อประสิทธิภาพรองรับในการป้ายชั้นชั้นต่อไป

๓.๔ นำกาวอีพ็อกซี่ (ชั้นฝรั่ง) ป้ายทับแนวไม้ในส่วนที่มีการตอกหมันให้เต็มแนวไม้ และปาดให้เรียบ

๓.๕ เมื่อกาวอีพ็อกซี่แห้งสนิท ขัดแต่งแนวไม้ให้เรียบ เพื่อเตรียมทำสีต่อไป

๔ เทคนิค

๔.๑ การตอกหมันยาชั้นเพื่อช่วยในการป้องกันมิให้น้ำซึมผ่านรอยต่อระหว่างแผ่นไม้เปลือกเรือเข้าไปในเรือ รวมทั้งช่วยให้ไม้เปลือกเรือสามารถขยับตัวหรือแบ่งขยายตัวได้ โดยน้ำไม่รั่วซึมเข้าไปภายในตัวเรือ

๔.๒ กรณีมีการชำรุดของเนื้อไม้บางส่วน จะใช้แผ่นทองแดงปิดทับอีกชั้นหลังจากที่ใช้กาวยีพ็อกซีแล้ว

๕ ระยะเวลาในการดำเนินการ

๕.๑ เรือพระที่นั่ง จำนวน ๑ ลำ		
กำลังพลช่างตอกหมัน		จำนวน ๑๐ นาย
ใช้เวลา		๑ วัน
๕.๒ เรือรูปสัตว์ จำนวน ๑ ลำ		
กำลังพลช่างตอกหมัน		จำนวน ๘ นาย
ใช้เวลา		๑ วัน

ข้อควรระวังและอุปสรรค

กรณีที่จอดเรืออยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี การทำงานของช่างตอกหมันต้องเกี่ยวข้องกับระดับน้ำในแม่น้ำ ถ้าช่วงน้ำขึ้นช่างตอกหมันจะปฏิบัติงานไม่ได้ ทำให้ระยะเวลาในการทำงานจะต้องเพิ่มขึ้น

๑.๒.๗ การรายงานผู้บังคับบัญชา

๑) หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี สรุปลักษณะได้แก่ เวลาที่น้ำขึ้นสูงสุด ความสูงของระดับน้ำ ความปลอดภัยของเรือพระราชพิธี โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และรายงานต่อผู้บังคับบัญชาระดับผู้อำนวยการสำนักและรองอธิบดีที่กำกับดูแลทราบทุกวัน หรือรายงานอย่างช้าในวันรุ่งขึ้น แต่หากสถานการณ์เร่งด่วนให้รายงานทันที ทั้งนี้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการชี้แจงและให้ข้อมูลแก่ สื่อมวลชน ประชาชน และรายงานผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไปทราบถึงสถานการณ์ล่าสุด

๒) หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ประเมินสถานการณ์รายวัน เพื่อเตรียมมาตรการรับมือให้มีความเหมาะสม ในกรณีที่น้ำท่วมสูงอาจพิจารณามาตรการเพิ่มเติม

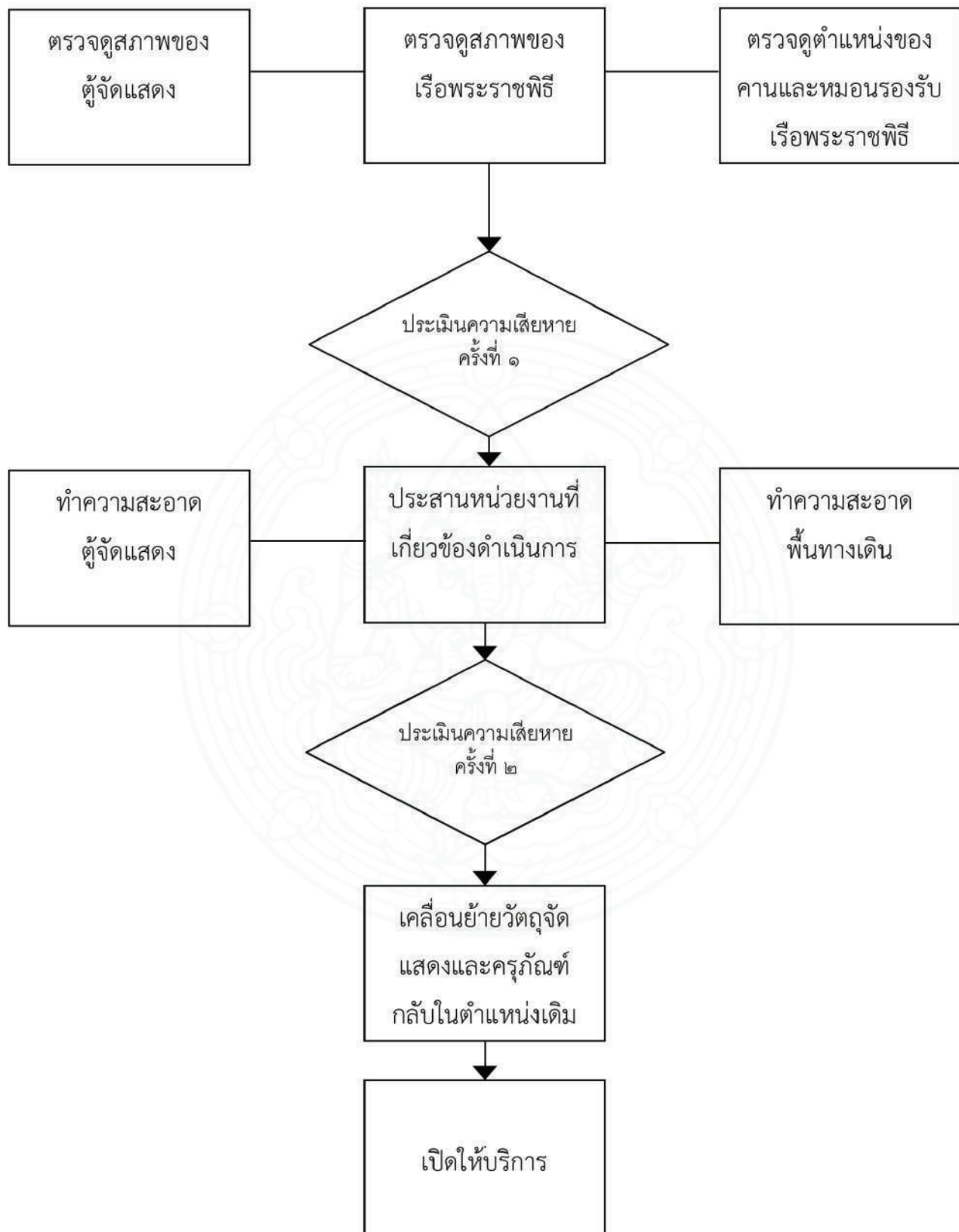
๓) หากระดับน้ำมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นที่ ๖๐ เซนติเมตรขึ้นไป อาจพิจารณาดำเนินการยกคันเรือพระราชพิธีขึ้นอีก ๔๐ เซนติเมตร ได้แก่ เรือสุรายุภักษ์ เรือครุฑเหินเห็จ เรือกระบี่ปราบเมืองมาร และเรือเอกไชยเหินหาว

๔) การแก้ปัญหากรณีน้ำท่วมสูงมากกว่า ๗๐ เซนติเมตร สำหรับเรือพระที่นั่ง อาจจำเป็นต้องพิจารณาเปิดระบายน้ำหรือรูดาวที่ได้ท้องเรือพระที่นั่ง เพื่อถ่วงน้ำหนักของเรือให้อยู่บนคันเรือ และป้องกันไม่ให้โครงสร้างของเรือเกิดความเสียหายจากแรงกระทำของน้ำและแรงตึงจากการผูกมัดเรือ นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันไม่ให้เรือเคลื่อนจากหมอนเรือ และภายหลังที่ระดับน้ำเริ่มลดลงต่ำกว่า ๗๐ เซนติเมตร ต้องรีบสูบน้ำออกจากภายในตัวเรือและทำความสะอาดทันที

๕) ภายหลังสถานการณ์อุทกภัยผ่านพ้นไป จำเป็นต้องสำรวจความเสียหายแก่เรือพระราชพิธี โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ หากพบความเสียหายอาจจำเป็นต้องขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการซ่อมแซมอย่างเร่งด่วน

๑.๓ การฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ

ภายหลังสถานการณ์น้ำท่วมกลับเข้าสู่สภาวะปกติ ต้องสำรวจความเสียหายของเรือพระราชพิธี นิทรรศการ และวัตถุจัดแสดงทันที เพื่อประเมินความเสียหาย และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ จากนั้นจึงประสานหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการบูรณะซ่อมแซม ในกรณีที่พบความเสียหายจำนวนมากหรือรุนแรงอาจต้องจัดทำโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในการบูรณะซ่อมแซมโดยด่วน

หากประเมินพบความเสียหายไม่มากและสามารถเปิดให้บริการได้ ให้เร่งทำความสะอาดพื้นทางเดิน จัดแสดง พร้อมทั้งสำรวจสภาพแวดล้อมและความชื้นสัมพัทธ์ในตู้จัดแสดง เช่น มีปลวกหรือแมลงที่เป็นอันตรายกับโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุหรือไม่ ค่าความชื้นสัมพัทธ์อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมหรือไม่ หากสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมในตู้จัดแสดงได้เหมาะสมแล้ว จึงเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุศิลปวัตถุกลับมาจัดแสดงตามเดิม และเปิดให้บริการ ในระยะแรกอาจต้องใช้เครื่องลดความชื้นควบคู่กับสารดูดความชื้น (ซิลิกาเจล) เพื่อควบคุมความชื้นสัมพัทธ์ให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม คือ ค่า RH ๕๐-๖๐%

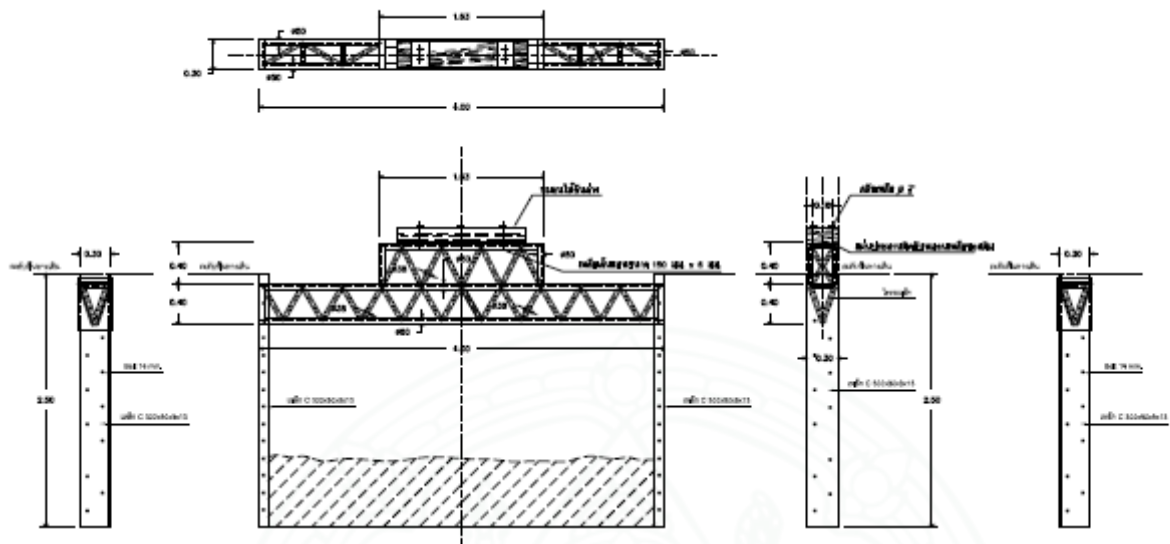
๒ แผนการดำเนินงานระยะยาว

๒.๑ การกำจัดความเสี่ยง (การป้องกันหรือหลีกเลี่ยง) หรือการทำให้ความเสี่ยงหมดไปโดยสิ้นเชิง ด้วยการควบคุมและป้องกันความเสี่ยงจากอุทกภัยแบบสมบูรณ์ ด้วยการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอาคารและการจัดแสดง

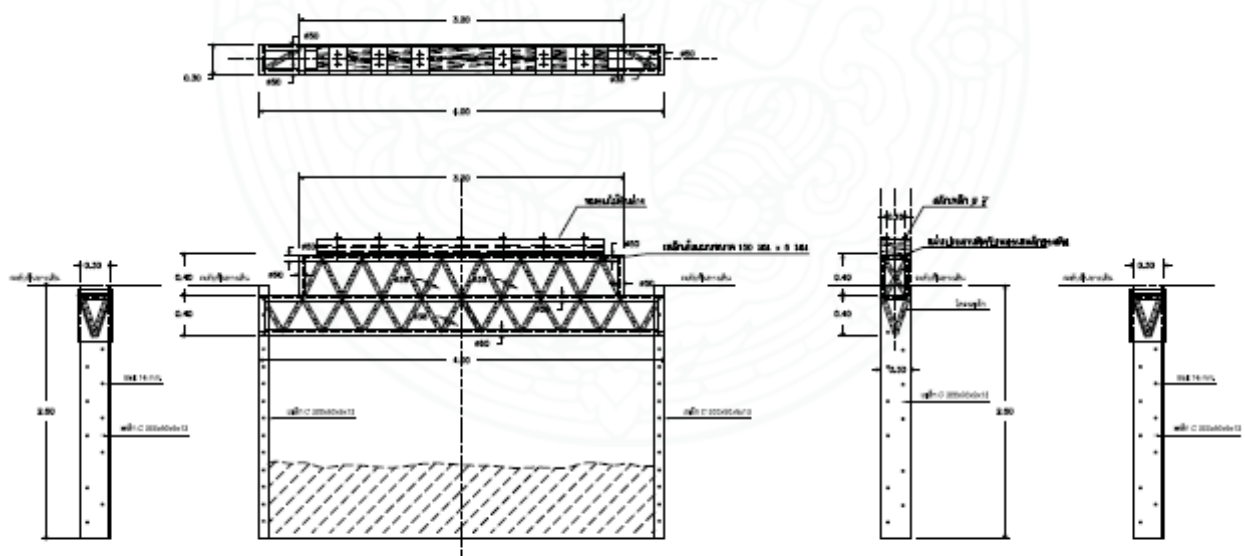
- ๑) ปรับปรุงพัฒนาคานจัดแสดงเรือพระราชพิธีให้มีกลไกที่สามารถปรับระดับความสูงได้ง่าย มีความปลอดภัยต่อเรือพระราชพิธี เพื่อสามารถปรับระดับคานให้สูงพ้นระดับน้ำท่วม
- ๒) ปรับปรุงโครงสร้างหลังคาอาคารจัดแสดง เพื่อไม่เป็นที่อุปสรรคในการยกเรือพระที่นั่งขึ้น
- ๓) การก่อสร้างประตูหรือแนวกันน้ำบริเวณด้านหน้าอาคาร เพื่อควบคุมปริมาณของน้ำ ระดับของน้ำขึ้นน้ำลงในอาคารจัดแสดง เช่น อาคารจัดแสดงเรือพระราชพิธีที่มีลักษณะคล้ายอุโมงค์เรือ เพื่อปิดกั้นกระแสน้ำไม่ให้เข้ามาภายในอาคารระหว่างการจัดแสดงนิทรรศการ ขณะเดียวกันประตูน้ำต้องสามารถเปิดเพื่อให้กระแสน้ำไหลเข้ามาภายในอาคารเมื่อต้องการเคลื่อนย้ายเรือพระราชพิธีออกจากอาคารเพื่อใช้งาน โดยประตูหรือแนวกันน้ำต้องไม่เป็นที่อุปสรรคหรือกีดขวางการเคลื่อนย้ายเรือพระราชพิธีออกใช้งาน
- ๔) การย้ายที่ตั้งของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ไปยังสถานที่แห่งใหม่ที่ปลอดภัยจากความเสี่ยง

๒.๒ การแก้ไขปัญหาคานความเปราะบางและความล่อแหลม (การลดผลกระทบ) หากไม่สามารถกำจัดความเสี่ยงให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากปัจจัยที่เป็นตัวแปรหลายประการ แนวทางที่สามารถดำเนินการได้คือการบรรเทาและลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินงาน/โครงการที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

- ๑) การปรับปรุงซ่อมแซมคานและหมอนรองรับเรือพระราชพิธี โดยในปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๒ ที่ผ่านมา ได้มีการปรับปรุงซ่อมแซมคานและหมอนรองรับเรือพระราชพิธีที่มีความชำรุด ให้มีความมั่นคงแข็งแรง ในคราวเดียวกันได้ปรับระดับความสูงของคานและหมอนรองรับเรือพระราชพิธีประเภทเรือรูปสัตว์จำนวน ๔ ลำ ให้สูงขึ้นประมาณ ๓๐ เซนติเมตร เนื่องจากเรือเหล่านี้จะได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมก่อนเรือพระราชพิธีที่เป็นเรือพระที่นั่ง ผลที่ได้คือ หากน้ำท่วมไม่เกิน ๓๐ เซนติเมตร จะไม่ส่งผลกระทบกับเรือพระราชพิธีประเภทเรือรูปสัตว์ ส่วนเรือพระราชพิธีที่เป็นเรือพระที่นั่งซึ่งมีขนาดใหญ่และน้ำหนักมาก มีปัจจัยของระบบไฟจัดแสดงนิทรรศการที่ติดตั้งบนโครงสร้างหลังคาอาคาร ซึ่งเป็นอุปสรรคหากมีการปรับระดับความสูงของคานและหมอนรองรับเรือพระราชพิธีที่เป็นเรือพระที่นั่ง จึงยังไม่มีแผนการปรับความสูงของคานและหมอนรองรับเรือพระราชพิธีที่เป็นเรือพระที่นั่ง

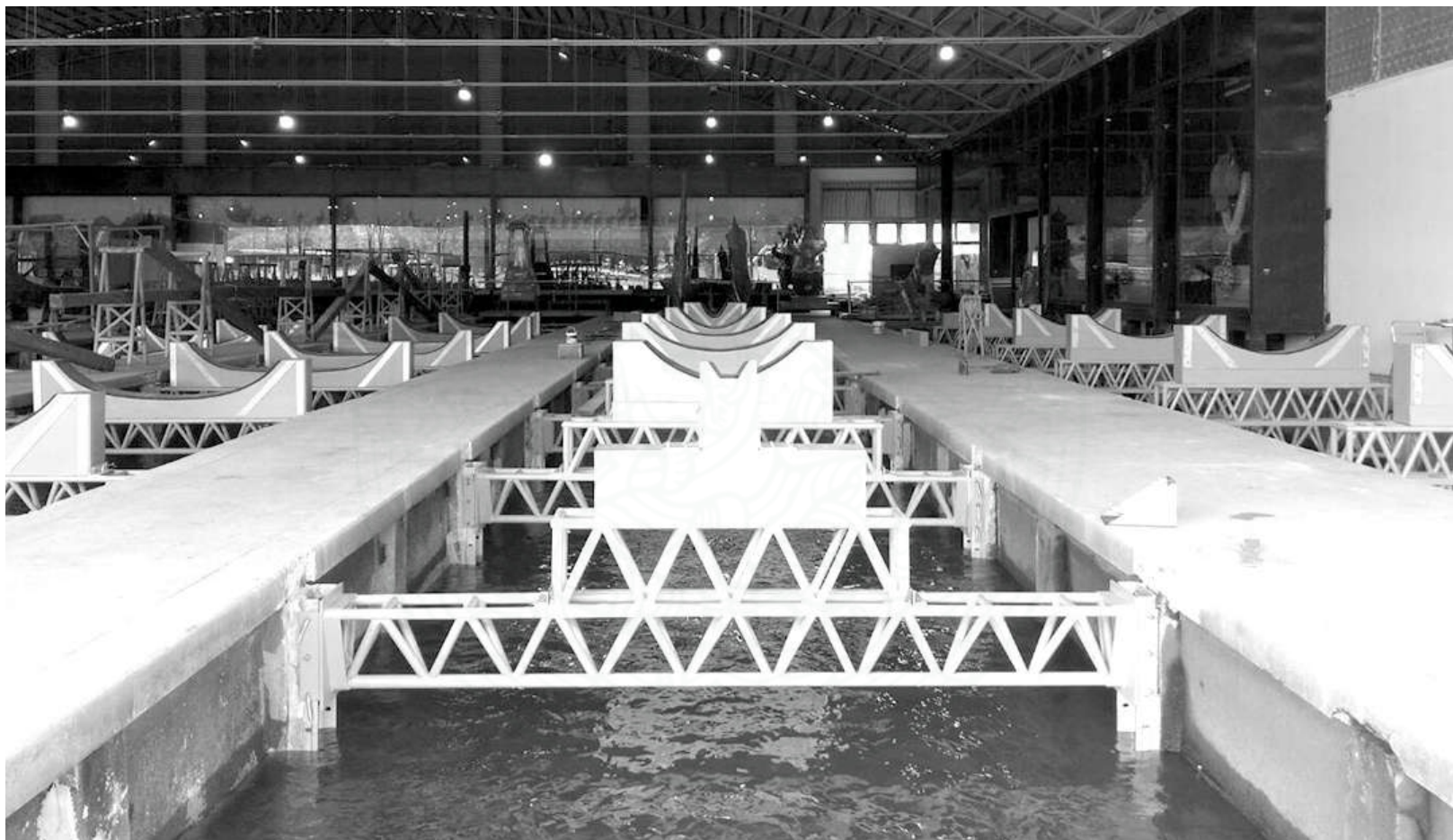

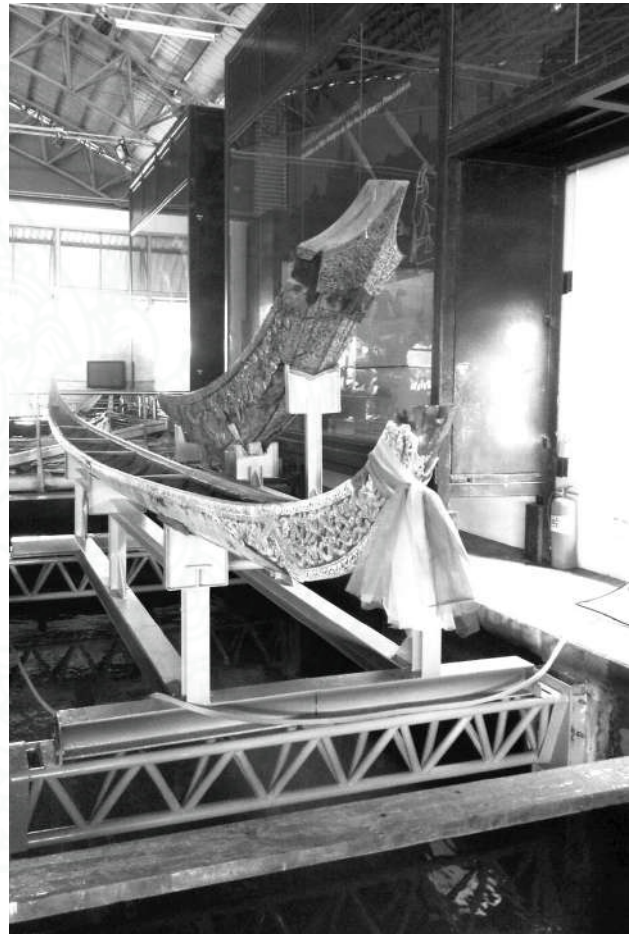
แบบขยาย การยึดหมอนไม้กับเครื่อรับของเดิม แบบที่ 1
มาตราส่วน 1:25

แบบขยาย การยึดหมอนไม้กับเครื่อรับของเดิม แบบที่ 2
มาตราส่วน 1:25

แบบการปรับปรุงคันและหมอนรับเรือพระราชพิธี

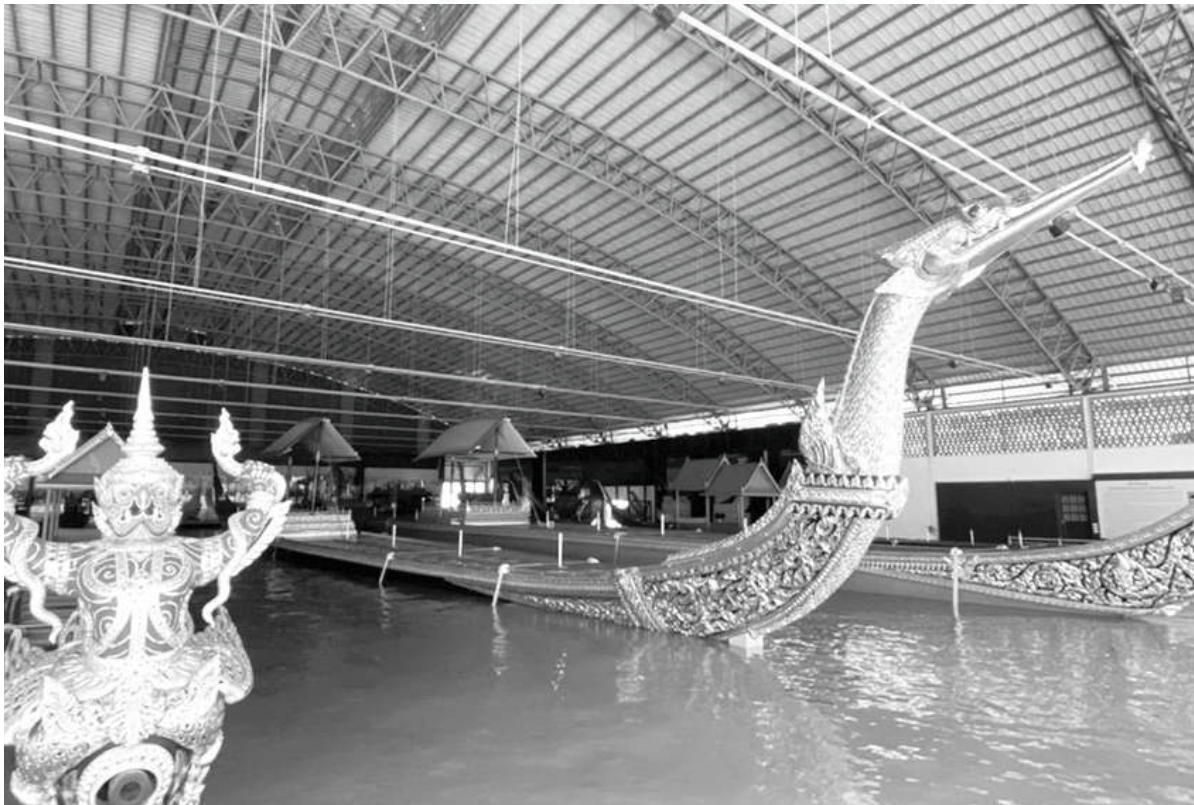
การดำเนินงานปรับปรุงคานและหมอนรับเรือพระราชพิธี

๓) วางแผนดำเนินการเคลื่อนย้ายวัตถุที่อยู่ในคลังของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ไปเก็บรักษาที่คลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดปทุมธานี เพื่อลดผลกระทบและความเสียหายจากอุทกภัย ให้เหลือเพียงวัตถุที่จัดแสดงในนิทรรศการถาวร เก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๒.๓ การจัดสรรผู้รับความเสี่ยงใหม่ (การถ่ายโอนหรือแบ่งปันความเสี่ยง) หรือกระบวนการทำสัญญา ข้อตกลง เพื่อให้มีผู้รับผลกระทบจากความเสียหายแทน วิธีการนี้แสดงให้เห็นว่าความเสี่ยงยังคงเดิม แต่มีการจัดการ ให้มีบุคคลอื่นมารับช่วงหรือแบ่งเบาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสียหาย เช่น การทำประกันภัย

๓ การนำแผนไปใช้และการปรับปรุงพัฒนา

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ได้นำคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ไปทดลองใช้กับสถานการณ์อุทกภัยในปี.ศ.๒๕๖๔ จากข้อมูลระดับน้ำรายวัน ได้มีการประเมิน สถานการณ์และปรับปรุงมาตรการให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยดำเนินการเพิ่มเติมจากแนวทางที่วางไว้ ได้แก่ การเพิ่ม ตำแหน่งในการผูกมัดเรือพระราชพิธี การจัดทำทางเดินชั่วคราวภายในอาคารจัดแสดง การยึดหมอนรับเรือพระราชพิธี ให้มีความมั่นคงแข็งแรง

ภาพเหตุการณ์น้ำท่วมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

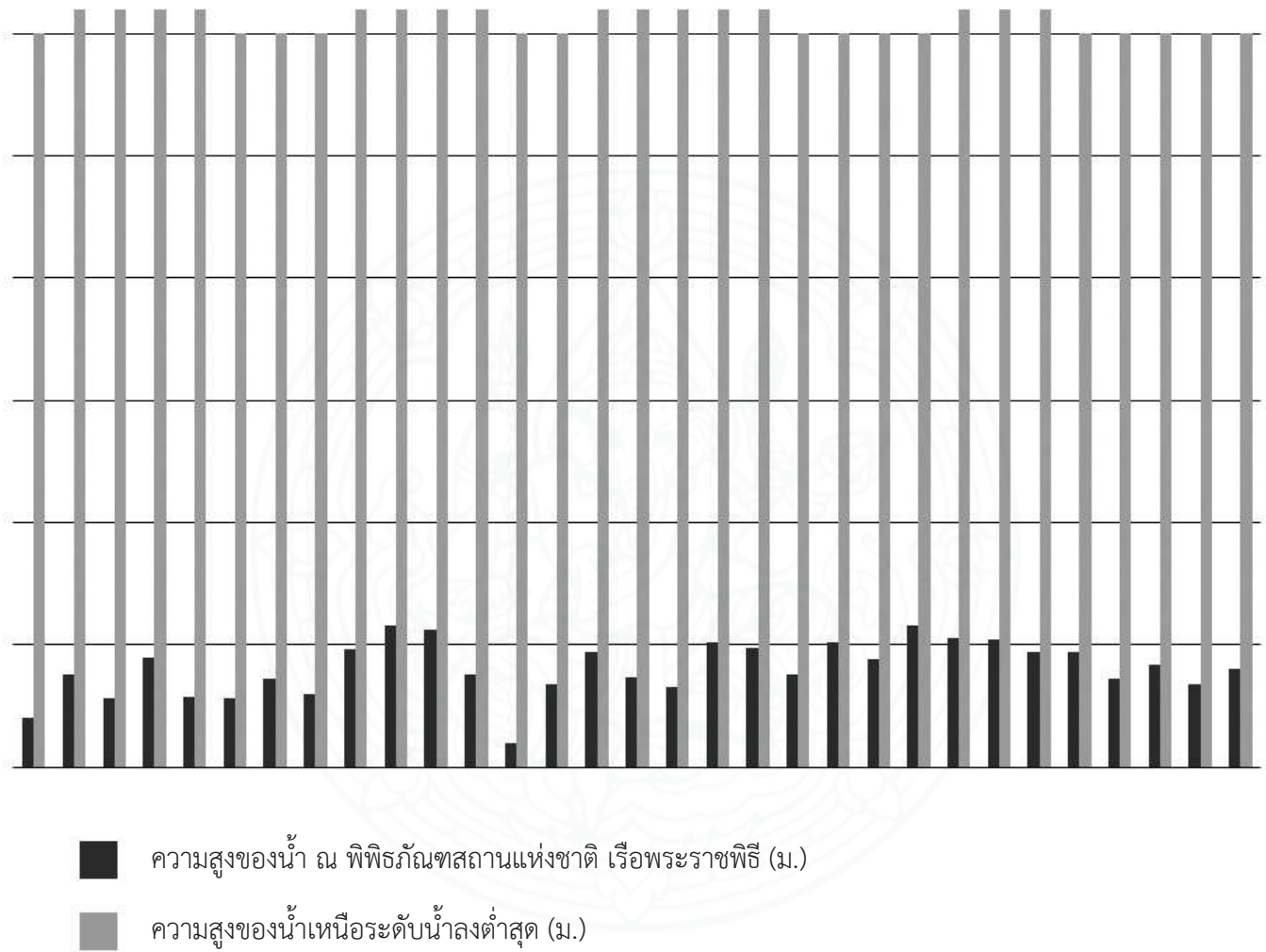
**ตารางความสูงของน้ำขึ้นสูงสุด ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
เปรียบเทียบกับระดับน้ำทำนายโดยกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ**

วันที่ ๑ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

วัน/เดือน/ปี	เวลา	ความสูงของ น้ำ ณ พช.เรือ พระราชพิธี (ม.)	ความสูงของ น้ำเหนือระดับ น้ำลงต่ำสุด (ม.)	วัน/เดือน/ปี	เวลา	ความสูงของ น้ำ ณ พช.เรือ พระราชพิธี (ม.)	ความสูงของ น้ำเหนือระดับ น้ำลงต่ำสุด (ม.)
๑/๑๐/๖๔	๑๘.๐๐	๐.๒๐	๓.๐	๑๗/๑๐/๖๔	๑๘.๐๐	๐.๓๓	๓.๑
๒/๑๐/๖๔	๑๘.๐๐	๐.๓๘	๓.๑	๑๘/๑๐/๖๔	๑๘.๐๐	๐.๕๑	๓.๑
๓/๑๐/๖๔	๑๙.๐๐	๐.๒๘	๓.๑	๑๙/๑๐/๖๔	๑๘.๐๐	๐.๔๙	๓.๑
๔/๑๐/๖๔	๑๙.๐๐	๐.๔๕	๓.๑	๒๐/๑๐/๖๔	๑๘.๐๐	๐.๓๘	๓.๐
๕/๑๐/๖๔	๑๙.๐๐	๐.๒๙	๓.๑	๒๑/๑๐/๖๔	๑๘.๐๐	๐.๕๑	๓.๐
๖/๑๐/๖๔	๑๙.๐๐	๐.๒๘	๓.๐	๒๒/๑๐/๖๔	๘.๐๐	๐.๔๔	๓.๐
๗/๑๐/๖๔	๑๙.๐๐	๐.๓๖	๓.๐	๒๓/๑๐/๖๔	๘.๐๐	๐.๕๘	๓.๐
๘/๑๐/๖๔	๘.๐๐	๐.๓๐	๓.๐	๒๔/๑๐/๖๔	๙.๐๐	๐.๕๓	๓.๑
๙/๑๐/๖๔	๙.๐๐	๐.๔๘	๓.๑	๒๕/๑๐/๖๔	๑๐.๐๐	๐.๕๒	๓.๑
๑๐/๑๐/๖๔	๑๐.๐๐	๐.๕๘	๓.๑	๒๖/๑๐/๖๔	๑๑.๐๐	๐.๔๗	๓.๑
๑๑/๑๐/๖๔	๑๑.๐๐	๐.๕๖	๓.๑	๒๗/๑๐/๖๔	๑๒.๐๐	๐.๔๗	๓.๐
๑๒/๑๐/๖๔	๑๑.๐๐	๐.๓๘	๓.๑	๒๘/๑๐/๖๔	๑๓.๐๐	๐.๓๖	๓.๐
๑๓/๑๐/๖๔	๑๓.๐๐	๐.๑๐	๓.๐	๒๙/๑๐/๖๔	๑๔.๐๐	๐.๔๒	๓.๐
๑๔/๑๐/๖๔	๑๖.๐๐	๐.๓๔	๓.๐	๓๐/๑๐/๖๔	๑๖.๐๐	๐.๓๔	๓.๐
๑๕/๑๐/๖๔	๑๗.๐๐	๐.๔๗	๓.๑	๓๑/๑๐/๖๔	๑๖.๐๐	๐.๔๐	๓.๐
๑๖/๑๐/๖๔	๑๗.๐๐	๐.๓๗	๓.๑				

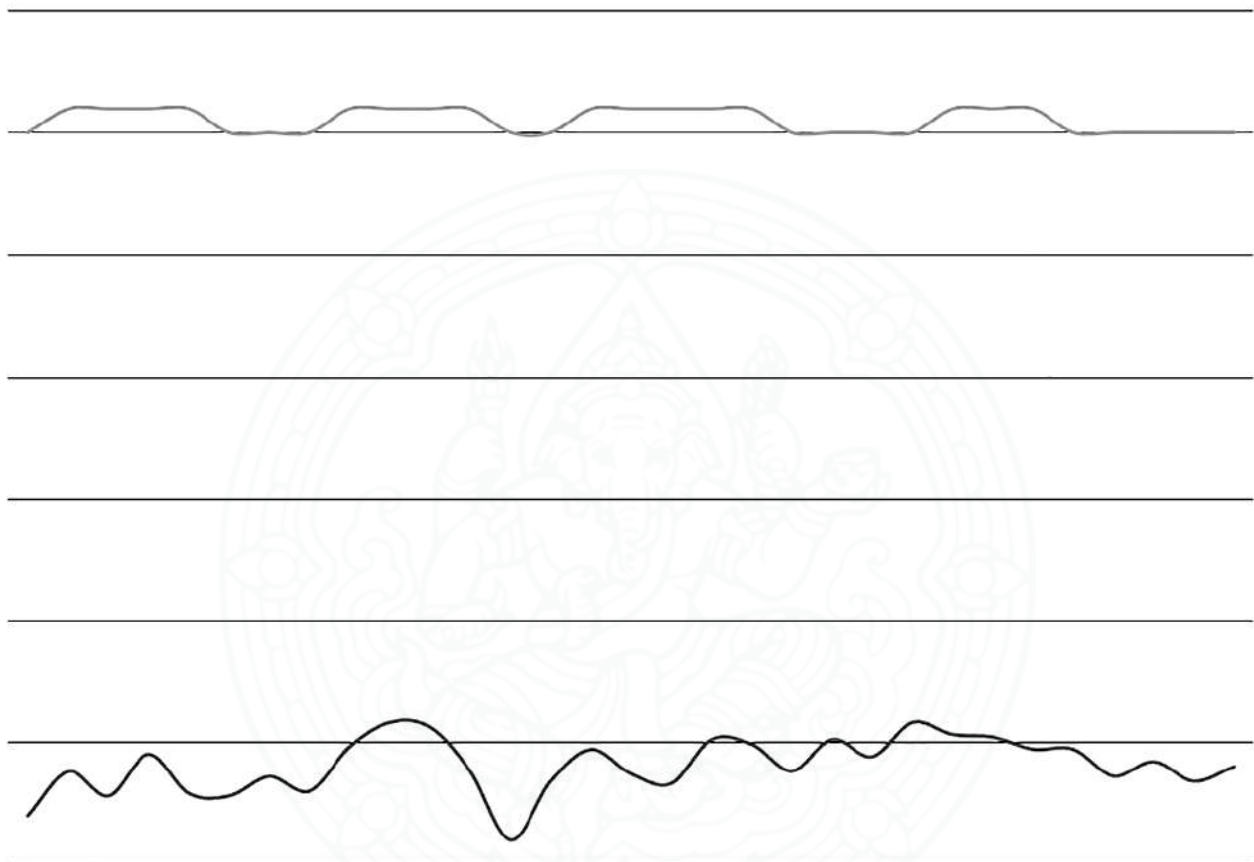
แผนภูมิแสดงระดับน้ำขึ้นสูงสุด ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
เปรียบเทียบกับระดับน้ำทำนายโดยกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ

วันที่ ๑ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

แผนภูมิแสดงระดับน้ำขึ้นสูงสุด ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
เปรียบเทียบกับระดับน้ำทำนายโดยกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ

วันที่ ๑ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

- ความสูงของน้ำ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี (ม.)
- ความสูงของน้ำเหนือระดับน้ำต่ำสุด (ม.)

จากแผนภูมิแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสูงของระดับน้ำท่วมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ได้แก่ ๑) น้ำทะเลหนุน ๒) การบริหารจัดการน้ำ ซึ่งส่งผลต่อปริมาณการระบายน้ำจากเขื่อนหลักลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา และคลองต่างๆ

๓.๑ การเพิ่มตำแหน่งในการผูกมัดเรือพระราชพิธี

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ได้พิจารณาเพิ่มมาตรการรับมือกับอุทกภัยและป้องกันเรือพระราชพิธี โดยขอกำลังสนับสนุนจากอุทหารเรือธนบุรี กรมอุทหารเรือ กองทัพเรือ ดำเนินการผูกมัดเรือพระราชพิธีเพิ่มเติม โดยเพิ่มความถี่ของตำแหน่งในการผูกมัดเรือทุกลำให้มีความมั่นคงเพิ่มมากขึ้น

๓.๒ การจัดทำสะพานทางเดินชั่วคราวภายในอาคารจัดแสดง

ระหว่างเดือนตุลาคม – เดือนธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นช่วงที่ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ เป็นช่วงที่มีการระบายน้ำจากเขื่อนต่างๆ ลงสู่แม่น้ำสายหลัก รวมถึงแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ซึ่งอยู่นอกแนวคันกันน้ำได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างต่อเนื่อง โดยในเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ มีปริมาณน้ำท่วมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีทุกวันตามการขึ้นลงของระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อความปลอดภัยแก่บุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี จึงพิจารณาจัดทำสะพานทางเดินชั่วคราวภายในอาคารจัดแสดง และวางแผนตรวจสอบทรายทางเดินด้านหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

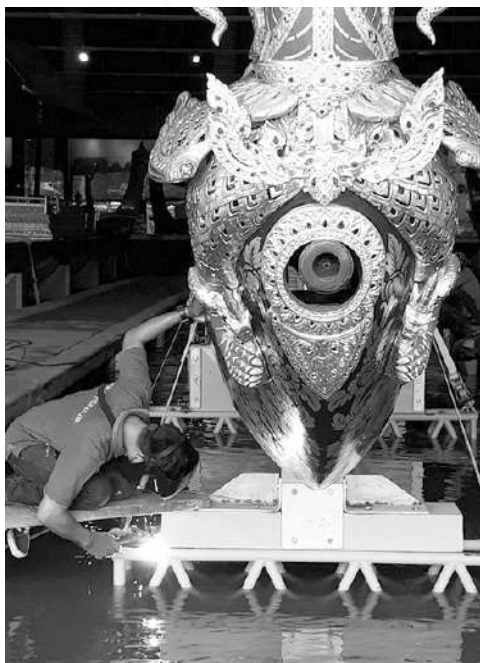
การวางแผนตรวจสอบทรายทางเดินด้านหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
โดยได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตบางกอกน้อย

บุคลากรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
และบุคลากรของกองเรือเล็ก กรมการขนส่งทหารเรือ กองทัพเรือ
ร่วมกันจัดทำสะพานทางเดินชั่วคราวภายในอาคารจัดแสดง

๓.๓ การยึดหมอนรับเรือให้มีความมั่นคงแข็งแรง

ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันที่ได้รับแจ้งเตือนจากสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร โดยให้ชุมชนที่อยู่นอกคันกั้นน้ำของกรุงเทพมหานครเฝ้าระวังและเตรียมรับมือ ซึ่งน้ำขึ้นสูงสุด เวลา สูงจากพื้นทางเดิน ๕๘ เซนติเมตร ส่งผลให้หมอนรับเรือพระราชพิธีบางลำขยับจากตำแหน่งเดิม ภายหลังน้ำลดได้ตรวจสอบภาพเรือพระราชพิธีคานและหมอนรับเรือ พบว่ามีหมอนรับเรือพระราชพิธีบางบางจุดไม่ได้ยึดไว้กับคานรับเรือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเรือพระราชพิธี จึงดำเนินการประสานบริษัทผู้รับจ้างปรับปรุงคานและหมอนรับเรือ ซึ่งดำเนินการไปเมื่อปีพ.ศ.๒๕๖๔ และยังอยู่ในสัญญาการรับประกันเข้าดำเนินการยึดหมอนรับเรือพระราชพิธีกับคานรับเรือ เพื่อเสริมความมั่นคงแข็งแรง

๓.๔ การปรับระดับคานรับเรือพระราชพิธีขึ้น

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ได้จัดเตรียมแผนรับมืออุทกภัย ในกรณีที่น้ำท่วมสูงตั้งแต่ ๗๐ เซนติเมตรขึ้นไป โดยประสานอุทหารเรือธนบุรี กรมอุทการเรือ กองทัพเรือ ดำเนินการยกคานรับเรือพระราชพิธี ประเภทเขียนลายทอง ได้แก่ เรือสุรवारุรักษ์ เรือครุฑเหินเห็จ เรือกระบี่ปราบเมืองमार และเรือเอกไชยเหินหาว ขึ้นจากระดับที่จัดแสดงประมาณ ๔๐ เซนติเมตร เพื่อบรรเทาความเสียหายแก่เรือพระราชพิธี

๓.๕ การประสานกรมเจ้าท่าเพื่อให้เรือที่สัญจรผ่านชลความเร็ว

ในการนี้ที่น้ำท่วมสูงตั้งแต่ ๔๐ เซนติเมตรขึ้นไป พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี จะดำเนินการประสานกรมเจ้าท่าให้แจ้งเรือที่สัญจรผ่านคลองบางกอกน้อยชลความเร็ว เพื่อบรรเทาผลกระทบจากคลื่นน้ำ

ป้ายประกาศแจ้งเตือนของกรมเจ้าท่าบริเวณคลองบางกอกน้อย
เพื่อให้เดินเรือช้าและเบา

๓.๖ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

นอกจากแผนบริหารความเสี่ยงด้านอุทกภัยแล้ว การพิจารณาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงด้านต่างๆ นอกจากแผนบริหารความเสี่ยงด้านอุทกภัย ได้แก่ แผนบริหารความเสี่ยงด้านอัคคีภัย แผนบริหารความเสี่ยงด้านโจรภัย รวมถึงการพิจารณาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน สำหรับการดูแลรักษาเรือพระราชพิธี และเพื่อให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรือพระราชพิธี และขบวนพยุหยาตราทางชลมารค มรดกทางวัฒนธรรมประเพณีของชาติไทย

บทที่ ๕

บทสรุป

การบริหารความเสี่ยงด้านอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มีการดำเนินการแบ่งออกเป็นแผนการดำเนินงานระยะสั้น เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับอุทกภัยและเหตุการณ์เฉพาะหน้า ทั้งก่อนเกิดเหตุการณ์เผชิญเหตุ และการฟื้นฟู ตลอดจนแผนการดำเนินงานระยะยาว เพื่อกำจัดหรือแก้ปัญหาด้านความเสี่ยงด้านอุทกภัยในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีให้หมดไป ในอนาคตควรมีการวางแผนดำเนินการปรับปรุงพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านศักยภาพของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๑) การก่อสร้างแนวกันคลื่นบริเวณด้านหน้าอาคารจัดแสดง เนื่องจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีอยู่นอกแนวคันกันน้ำ ด้านหน้าอาคารติดกับคลองบางกอกน้อยไม่มีแนวป้องกันคลื่นน้ำ จึงได้รับผลกระทบจากการขึ้นลงของระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงน้ำทะเลหนุนสูงและช่วงฤดูน้ำหลากที่มีการระบายน้ำจากเขื่อนลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อเรือสัญจรผ่านทำให้เกิดแรงกระทำของคลื่น เรือพระราชพิธี วัตถุจัดแสดง และตู้จัดแสดง มีความเสี่ยงที่จะได้รับความเสียหาย

๒) การปรับปรุงโครงสร้างหลังคาอาคารจัดแสดง เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคกับการยกคานรับเรือพระราชพิธีขึ้นสูงจากระดับน้ำท่วม และการปรับปรุงระบบยกเรือพระราชพิธี เพื่อการเคลื่อนย้ายกรณีฉุกเฉิน เนื่องจากคานรับเรือพระราชพิธีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันใช้รอกและกำลังคนจากอุทหรเรือธนบุรี กรมอุทหรเรือ จำนวนมาก ดำเนินการปรับระดับขึ้น-ลง และไม่สามารถปฏิบัติงานขณะน้ำท่วมได้ ทำให้ไม่สามารถยกเรือพระราชพิธีขึ้นพ้นน้ำได้ทันหากเรือพระราชพิธีต้องปรับสภาพจากแห้งเป็นเปียกและเปียกเป็นแห้งอยู่บ่อยๆ ในระยะยาวย่อมส่งผลกระทบต่อตัวเรือพระราชพิธีที่ทำจากไม้ ทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณในการบูรณะซ่อมแซมเรือพระราชพิธีก่อนเวลาอันควร และหากเกิดเหตุฉุกเฉินที่จำเป็นต้องเคลื่อนย้ายเรือพระราชพิธีออกจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีจะไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากไม่สามารถนำเรือพระราชพิธีลงจากคานรับเรือได้ทันทั่วทั้ง

๓) การพัฒนาระบบป้องกันอัคคีภัยภายในอาคารจัดแสดงที่ช่วยชะลอเหตุเพลิงไหม้ ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ไม่มีระบบป้องกันอัคคีภัย ในขณะที่ที่ตั้งของพิพิธภัณฑฯ อยู่ติดกับชุมชนซึ่งเป็นบ้านไม้เส้นทางเข้าออกแคบ รถยนต์ไม่สามารถสัญจรเข้าถึงได้ หากเกิดอัคคีภัยในบริเวณใกล้เคียง ย่อมทำให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรือพระราชพิธีซึ่งเป็นมรดกวัฒนธรรมของชาติที่ประเมินมูลค่าไม่ได้ หากได้รับความเสียหายย่อมไม่สามารถสร้างขึ้นทดแทนได้

๔) ในอนาคตการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มที่รุนแรงมากขึ้น ควรมีการพิจารณาปรับปรุงผู้จัดแสดงนิทรรศการ รวมถึงชั้นเก็บวัตถุและครุภัณฑ์ต่างๆ ที่มีระบบยกขึ้น-ลง เพื่อสามารถยกผู้จัดแสดง ชั้นเก็บวัตถุและครุภัณฑ์ต่างๆ ขึ้นได้ในกรณีที่มีน้ำท่วมสูงโดยไม่ต้องเคลื่อนย้ายวัตถุ ครุภัณฑ์ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากปัญหาเรื่องความชื้นภายในผู้จัดแสดง คลังเก็บวัตถุ ครุภัณฑ์ และความเสี่ยงจากการเคลื่อนย้ายวัตถุ ครุภัณฑ์ต่างๆ

๕) อาจพิจารณาปรับปรุงพื้นอาคารจัดแสดงที่มีระบบยกขึ้น-ลง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาน้ำท่วม ซึ่งเป็นปัญหาหลักของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

๖) ควรมีการติดตั้งไฟฟ้าสำรองภายในอาคารจัดแสดงและอาคารสำนักงาน สำหรับในกรณีฉุกเฉิน และน้ำท่วมสูง ซึ่งจำเป็นต้องตัดสะพานไฟในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เพื่อให้เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่จะเข้ามาช่วยเหลือสามารถปฏิบัติงานได้

๗) การปรับปรุงนิทรรศการถาวร เนื่องจากนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีได้รับการปรับปรุงมานานกว่า ๑๐ ปีแล้ว และประสบกับปัญหาความชื้นในอาคารจัดแสดงและผู้จัดแสดงที่เกินค่ามาตรฐาน ส่งผลให้วัตถุจัดแสดงเสื่อมสภาพก่อนเวลาอันควร

๘) การปรับปรุงตะแกรงกันขยะบริเวณใต้สะพานทางเชื่อมจากโถงเทียบเรือ เนื่องจากมีสภาพชำรุด ทำให้ขยะถูกพัดเข้ามาบริเวณด้านหน้าอาคารจัดแสดง เป็นทัศนียภาพที่ไม่น่ามอง

ด้านการบริหารจัดการ

๑) **การจัดเก็บวัตถุพิพจน์** ควรมีการกำหนดหมวดหมู่เป็นตัวอักษรหรือตัวเลขที่ลงหรือหีบห่อ อาจจำแนกตามประเภทของวัตถุ และจัดเก็บในลังหรือหีบห่อที่จัดเตรียมไว้เฉพาะสำหรับวัตถุแต่ละรายการ พร้อมทั้งระบุรายการและภาพถ่ายของวัตถุ เพื่อความรวดเร็วในการจัดเก็บและเพื่อความสะดวกในการนำกลับมาจัดแสดง สำหรับกล่องหรือลังที่สร้างขึ้นสำหรับวัตถุแต่ละรายการโดยเฉพาะเมื่อยังไม่ได้ใช้งานอาจพิจารณาฝากเก็บที่คลังพิพจน์สถานแห่งชาติ จังหวัดปทุมธานี เมื่อจะใช้งานจึงเบิกออกมา หากจัดเก็บที่พิพจน์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ควรพิจารณาจัดทำกล่องหรือลังที่สามารถพับหรือวางซ้อนกันได้ เพื่อประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บ และจัดเก็บบนชั้นในระดับที่พ้นจากน้ำท่วม

๒) **การบริหารความเสี่ยงด้านอัคคีภัย** ควรมีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงด้านอัคคีภัย โดยวิเคราะห์สภาพปัญหา ความเสี่ยง และวิธีป้องกัน เพื่อบรรเทาความเสียหายแก่เรือพระราชพิธี และวัตถุพิพจน์ เนื่องจากที่ตั้งของพิพจน์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธีแวดล้อมด้วยชุมชนและบ้านเรือนประชาชนที่เป็นอาคารไม้ หากเกิดอัคคีภัยจะเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี และลุกลามได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับทางเข้าสู่พิพจน์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี มีลักษณะเป็นทางแคบ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงของรถดับเพลิง

๓) **การดำเนินโครงการปรับปรุงพิพจน์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ในทุกๆ ปี** ควรพิจารณางบประมาณส่วนหนึ่งสำหรับเป็นงบอำนวยการ เพื่อเป็นค่าตอบแทนใช้สอยและค่าวัสดุ สำหรับการประชุมคณะทำงาน ติดตามการดำเนินงานโครงการในกรณีที่ต้องมีการแก้ไขรูปแบบรายการ จัดทำโมเดลทดลอง ค่าล่วงเวลาการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ค่าเบี้ยเลี้ยงกำลังพลฝ่ายกรณีที่ต้องเคลื่อนย้ายเรือพระราชพิธีไปจัดเก็บชั่วคราวนอกพิพจน์สถานระหว่างปรับปรุงซ่อมแซมอาคารจัดแสดง ค่าวัสดุสำหรับจัดทำกล่องหรือลังสำหรับจัดเก็บวัตถุ เป็นต้น

ภาคผนวก

ข้อมูลเกี่ยวกับเรือพระราชพิธี

เรือพระที่นั่งสำคัญ

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี จัดแสดงนิทรรศการถาวรเรือพระราชพิธีและขบวนพยุหยาตราทางชลมารค โบราณวัตถุสำคัญประกอบด้วย เรือพระราชพิธี จำนวน ๘ ลำ ในจำนวนนี้เป็นเรือพระที่นั่ง จำนวน ๔ ลำ ได้แก่ เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ เรือรูปสัตว์ จำนวน ๓ ลำ ได้แก่ เรือสุรवारุภักษ์ เรือครุฑเหินเห็จ เรือกระบี่ปราบเมืองมาร และเรือคู่ซีก ได้แก่ เอกไชยเหินหาว

เรือพระที่นั่งทรงสำหรับพระมหากษัตริย์ประทับ มีชื่อเรียกแตกต่างกันตามลักษณะการใช้งาน เช่น

เรือพระที่นั่งกิง ถือเป็นเรือชั้นสูงสุด แต่เดิมไม่ทรงโปรดฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์ใดประทับ จะทอดบัลลังก์ัญญาหรือพระราชนางกลางลำเรือ หากอัญเชิญผ้าไตรหรือผ้าพระกฐิน จะทอดบุษบกกลางลำเรือ

เรือพระที่นั่งศรี หรือเรือพระที่นั่งศรีสักหลาด สันนิษฐานว่ามีชื่อเรียกมาจากลักษณะของผ้าคาดหลังคาเรือที่ทำจากผ้าสักหลาด เป็นเรือพระที่นั่งในลำดับชั้นรอง

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

เป็นเรือพระที่นั่งกิง โขนเรือรูปหงส์ มีมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ลำปัจจุบันสร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๔ ทดแทนลำเดิมในสมัยรัชกาลที่ ๑ องค์การเรือโลกแห่งสหราชอาณาจักรมอบรางวัลเกียรติยศให้เป็นมรดกโลกทางทะเล เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๕

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช

เป็นเรือพระที่นั่งกิง โขนเรือรูปพญานาคเจ็ดเศียร ใช้เป็นเรือที่ประทับของพระมหากษัตริย์ หรือใช้อัญเชิญพระพุทธรูปสำคัญ หรือผ้าพระกฐิน สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๗ ทดแทนลำเดิมที่สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ (พุทธศักราช ๒๓๙๔-๒๔๑๑)

เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙

เป็นเรือพระที่นั่งกิง โขนเรือรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ กรมศิลปากรร่วมกับกองทัพเรือและสำนักพระราชวัง ภายใต้การดำเนินงานของรัฐบาลไทย จัดสร้างขึ้นเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จเลด็จถวัลย์ราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๙

เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์

เป็นเรือพระที่นั่งศรี โขนเรือทวนสูงจำหลักลายนาคเกี่ยว ส่วนบนสลักนาคจำแลงเจ็ดเศียร เป็นเรือพระที่นั่งลำแรก และลำเดียวที่สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ (พุทธศักราช ๒๔๑๑ – ๒๔๕๓) สำหรับพระมหากษัตริย์ประทับในการเสด็จพระราชดำเนินแบบไม่เป็นทางการ หรือใช้เป็นเรือพลับพลาสำหรับเปลี่ยนเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ หรือเป็นเรือพระที่นั่งสำหรับพระเจ้าลูกเธอและพระเจ้าลูกยาเธอตามเสด็จในรัชขบวนเรือพระราชพิธี

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

ชื่อเรือพระที่นั่งลำนี้มาจากภาษาสันสกฤต คือสุวรรณะ แปลว่า ทอง หงสะ แปลว่า หงส์ ซึ่งเป็นสัตว์ปีกในสวรรค์ ในปกรณัมปรัมปราและคัมภีร์ศาสนาของอินเดีย หงส์ เป็นนกแห่งสัญลักษณ์ กล่าวคือ หงส์เป็นพาหนะของเทพเจ้าและเทพีในศาสนาพระเวทและฮินดู เช่น พระอัศวิน พระวรุณ พระพรหม พระนางสรัสวดีฯ ทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของเทพเจ้าสำคัญ เช่น พระวิษณุ พระศิวะ และพระสุริยเทพ หงส์เป็นสัญลักษณ์ของจิตวิญญาณบริสุทธิ์หรือจิตอันเที่ยงแท้แห่งปรากฏในชาดก หรืออดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่เสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ เมื่อเสวยพระชาติเป็นหงส์ มีชื่อว่ามีมหาหงสะ (มหาหงส์) ครั้นคนไทยรับศาสนาฮินดูและพระพุทธศาสนาได้นำเอาคตินิยมเรื่องหงส์มาปฏิบัติ กล่าวคือ หงส์ได้กลายเป็นส่วนประดับศาสนสถาน และเป็นส่วนของเรือใช้ในพิธีมงคลอย่างใดก็ได้ การใช้รูปหงส์เป็นโฉนเรือพระที่นั่งในกระบวนเรือพระราชพิธีเช่นนี้ถือเป็นสุดยอดแห่งการนำหงส์มาใช้ในการรักษาขนบประเพณีและสะท้อนความเชื่ออันสืบเนื่องมาแต่บรรพกาลเป็นอย่างดี

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ลำปัจจุบัน สร้างขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ ๖ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๔ โดยตั้งชื่อตามเรือพระที่นั่งโบราณของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา คือเรือศรีสุพรรณหงส์ หรือเรือพระที่นั่งชัยสุพรรณหงส์ สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๐๙๑ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายมีชื่อเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ สมัยรัชกาลที่ ๑ (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) ปรากฏชื่อเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ และ รัชกาลที่ ๓ (พุทธศักราช ๒๓๖๗ – ๒๓๙๔) ปรากฏชื่อเรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์

หัวเรือพระที่นั่งนี้มีโฉนเรือรูปหัวของหงส์ ลำตัวเรือทอดยาวคือส่วนตัวหงส์ จำหลักไม้ลงรักปิดทองประดับกระจกมีพู่ห้อย ปลายพู่เป็นแก้วผลึก ภายนอกทาสีดำท้องเรือทาสีแดง ตอนกลางลำเรือประทับเรียกกราชบัลลังก์กัญญาสำหรับพระเจ้าอยู่หัวหรือพระราชวงศ์ชั้นสูง เรือมีความยาว ๔๖.๑๕ เมตร กว้าง ๓.๑๗ เมตร ลึกจนถึงท้องเรือ ๙๔ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๔๑ เซนติเมตร น้ำหนัก ๑๕ ตัน ใช้กำลังพลประกอบด้วยฝีพาย ๕๐ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนถือฉัตร ๗ คน คนชานยาว ๑ คน คนชานยาวทำหน้าที่ในการร้องขับเพลงเรือโดยฝีพายจะร้องเห่เรือพร้อมกันไปตามจังหวะร่วมกับเรือลำอื่นๆ องค์การเรือโลกแห่งสหราชอาณาจักร (The World Ship Trust) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเกียรติยศให้เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์เป็นมรดกโลกทางทะเล (the World Ship Trust Maritime Heritage Award) เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๕

เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙

นารายณ์ทรงสุบรรณ มีความหมายเดียวกันกับ พระวิฆณุทรงครุฑ เนื่องจาก นารายณะ (ไทยเรียก นารายณ์) เป็นพระนามหนึ่งของพระวิฆณุ ส่วนสุบรรณ ก็เป็นชื่อเรียก ครุฑ หรือ พญาครุฑ พาหนะของพระวิฆณุ ส่วนที่เดิมสักร้อยว่า รัชกาลที่ ๙ เพื่อให้ประจักษ์ว่าเรือลำนี้สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เนื่องจากชื่อเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณมีมาแล้วแต่ครั้งสมัยรัชกาลที่ ๓ (พุทธศักราช ๒๓๖๗ – ๒๓๙๔)

หัวเรือพระที่นั่งจำหลักรูปพระวิฆณุประทับยืนบนครุฑ บ่งบอกอิทธิพลศาสนาฮินดูตามคำภีร์ปุราณะจากอินเดีย ที่มีต่อประเพณีนิยมและศิลปกรรมไทย พระวิฆณุเป็นหนึ่งในเทพเจ้าสำคัญที่สุด ๓ องค์ อีก ๒ องค์ คือ พระพรหมและ พระศิวะ พระวิฆณุเป็นเทพเจ้าแห่งการพิทักษ์รักษา พระองค์ถือกำเนิดบนโลกมนุษย์ในรูปร่างต่างๆ เรียกว่า อวตาร เชื่อกันว่าทรงแบ่งภาคลงมากำเนิดเป็นพระราชาได้ในทุกสถานที่และทุกกาลเวลา ในพุทธศตวรรษที่ ๑๙ ราชสำนักไทย ได้รับเอาแนวคิดเช่นนี้มาสร้างให้เกิดความเชื่อในหมู่ประชาชน ซึ่งเกื้อหนุนสถานภาพของพระมหากษัตริย์ให้สูงส่ง ประหนึ่งเทพ อย่างไรก็ตาม โขนเรือพระที่นั่งลำนี้มิได้แสดงรูปพระรามซึ่งเป็นอวตารของพระวิฆณุซึ่งพระมหากษัตริย์แห่ง ราชวงศ์จักรีทุกพระองค์มีสมมติพระนามโดยเรียกตามนามของพระราม แต่ได้แสดงรูปพระวิฆณุและลักษณะอันโดดเด่น ของพระองค์ เช่น พระวรกายคล้ำ ในพระกรทั้ง ๔ ทรงถือจักร สังข์ คทา และตรีศูล ประทับบนครุฑยุดนาค หรือครุฑ ที่จับนาค ๒ ตัวชูขึ้น ตามคำภีร์ปุราณะ ครุฑกับนาคเป็นศัตรูกัน แต่ทั้งสองรับใช้พระวิฆณุ ครุฑเจ้าแห่งนกทั้งหลาย เป็นสัญลักษณ์แห่งพลังของท้องฟ้า นาคเป็นสัญลักษณ์แห่งพลังน้ำ เมื่อพระวิฆณุอยู่เหนือครุฑและนาค ย่อมแสดงว่า พระองค์ทรงมีพลังในการพิทักษ์ปกป้องโลกทั้งมวล

เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ สร้างขึ้นเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ ดำเนินการโดยกองทัพอากาศร่วมกับ กรมศิลปากร

โขนเรือและตัวเรือจำหลักลงรักปิดทองประดับกระจกที่หัวเรือเบื้องได้ครุฑเป็นช่องสำหรับปืนใหญ่กลางลำเรือทอดบัลลังก์กาญจนาและมีแท่นประทับ เรือมีความยาว ๔๔.๓๐ เมตร กว้าง ๓.๒๐ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๑.๑๐ เมตร กินน้ำลึก ๔๐ เซนติเมตร น้ำหนัก ๒๐ ตัน ชำกำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๕๐ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย (นักสราข) ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนถือฉัตร ๗ คน แลพคนเห่เรือ ๑ คน

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช

ชื่อเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช มาจากคำภาษาสันสกฤตว่าอนันตนาคราชะ มาจากคำ ๓ คำ คือ อนันตะ (แปลว่า ไม่สิ้นสุดนิรันดร์) นาคะ (แปลว่า นาค หรือ งู) ราชะ (แปลว่า เจ้านาย หรือ พระราชา) ดังนั้นคำนี้จึงแปลได้ว่า อนันตะราชาแห่งนาคหรืองูทั้งหลาย ในฮินดูปกรณ์ัมปรัมปรา อนันตะ หมายถึง งูเทพ หรืองูทิพย์ ผู้มีพลังยิ่งใหญ่ รู้จักในชื่อ เศษะ หรือ อาทิสะ เป็นผู้ที่มิเคียรหนึ่งพัน และ (ประดับด้วย) อัญมณีหนึ่งพันที่ส่องประกายสว่างจ้าไปทุกหนแห่ง คัมภีร์ปุราณะของฮินดูกล่าวว่า อนันตะอาศัยอยู่ลึกลงไปกว่าโลกบาดาลทั้ง ๗ ชั้น และแบกโลกทั้งหมดไว้บนเศียร คราใดที่อนันตะหาว โลกก็สั่นไหว บางคัมภีร์อธิบายว่า อนันตะมีชื่ออีกอย่างว่า วาสูกิ (ไทยเรียกว่าวสุกรี) ซึ่งมีเจ็ดเศียร และอยู่ในโลกบาดาลชั้นที่ ๗ อนันตะปกครองนาคทั้งหลาย เรื่องราวจากคัมภีร์ข้างต้นให้อิทธิพลต่อความเชื่อของคนไทย ที่เล่าสืบต่อกันมาว่าได้โลกของเราไปลาอานนท์ซึ่งแบกโลกไว้คราใดลาอานนท์ขยับตัวโลกจะสั่นคลอนเกิดแผ่นดินไหว และยังมีความเชื่ออีกว่า พญานาคเจ็ดเศียรบันดาลให้เกิดฝน ความเชื่อที่ว่าพระเจ้าแผ่นดินของไทยเป็นอวตารของ พระวิษณุลงมาเกิดบนโลกมนุษย์ ดังนั้นพระองค์จึงควรมีเรือพระที่นั่งเป็นพยานันตนาคราชซึ่งสอดคล้องกับเรื่องราวที่ว่าพระวิษณุประทับบรรทมบนพยานันตนาคราชในช่วงกาลกับสลายและเริ่มต้นการสร้างโลกและจักรวาลขึ้นใหม่

หัวเรือจำหลักรูปพญานาคเจ็ดเศียร ลงรักปิดทองประดับกระจก ท้องเรือภายในทาสีแดง ภายนอกทาสีเขียว กลางลำเรือเป็นบุษบกประดิษฐานพระพุทธรูปหรือผ้าพระกฐิน เรือมีความยาว ๔๕.๘๕ เมตร กว้าง ๒.๕๘ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๘๗ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๓๑ เซนติเมตร ใช้กำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๕๔ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนถือฉัตร ๗ คน คนถือบังสุรย์-พัดโบก-พระกลด ๓ คน และคนเห่เรือ ๑ คน

เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์

ชื่อเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์มาจากคำภาษาสันสกฤตว่า อเนกะชาติภุชงค์ะ แปลว่า งูหลากหลายชนิด ซึ่งสอดคล้องกับรูปโขนเรือที่ลงรักปิดทองมีลายรูปงูตัวเล็กๆ จำนวนมาก คำภาษาสันสกฤตคือ ภุชงค์ มีความหมายเดียวกันกับนาคะ นาคะหรือไทยเรียกว่า นาค เป็นเทพในฮินดูปกรณ์ัมปรัมปรา บางครั้งก็ปรากฏในพระพุทธรูปศาสนาด้วย นาคที่เป็นเทพหรือทิพยาคเป็นตัวแทนแห่งพลังอำนาจ ความรอบรู้ และความอุดมสมบูรณ์ เทพเจ้าหลายองค์ของศาสนาฮินดู โยงใยกับนาคหรือที่ปรากฏในรูปร่างของงู หรืองูเทพ (งูทิพย์) เช่นพระวิษณุบรรทมบนพญานาคอนันตะหรือเศษะนาททอดตัวอยู่เหนือแผ่นน้ำ รูปแบบของงูหรือนาคตัวเล็กๆ จำนวนมากที่หัวเรือเช่นนี้ น่าจะหมายถึงนาคที่มีจำนวนนับพัน ซึ่งเป็นเหล่าบรรดานาคที่กำเนิดจากมหาฤๅษีกัศยปะและนางกัทรุณาคเหล่านี้อาศัยอยู่ในโลกบาดาล เรียกว่า นาคโลก แปลว่าโลกของนาคทั้งหลาย ตามปรากฏในคัมภีร์ปุราณะ

เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช รัชกาลที่ ๕ (พุทธศักราช ๒๔๑๑ – ๒๔๕๓) ลำเรือภายนอกทาสีชมพู ท้องเรือภายในทาสีแดง หัวเรือลงรักปิดทองลายรดน้ำ เป็นรูปนาคตัวเล็กๆ จำนวนมาก ตอนกลางลำเรือมีราชบัลลังก์กัญญา ซึ่งเป็นที่ประทับเปลื้องเครื่องหรือเปลื้อง พระภูมาหากฐินของพระเจ้าอยู่หัวก่อนเสด็จขึ้นหรือลงเรือพระที่นั่งอีกลำ เรือมีความยาว ๔๕.๖๗ เมตร กว้าง ๒.๙๑ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๙๑ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๔๖ เซนติเมตร น้ำหนัก ๗.๗ ตัน กำลังพลประกอบด้วยฝีพาย ๖๑ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนถือฉัตร ๗ คน คนชานยาว ๑ คน คนชานยาวทำหน้าที่ในการร้องขับเพลงเรือโดยฝีพายจะร้องเห่เรือพร้อมกันไปตามจังหวะร่วมกับเรือลำอื่นๆ

เรือเอกไชยเหินหาว และเรือเอกไชยหลาวทอง

เอกไชยเหินหาว และเอกไชยหลาวทอง เป็นชื่อเรือ ๒ ลำคู่กัน ลักษณะใกล้เคียงกันคือหัวเรือเป็นรูปตั้งเข็ดสูงงอนขึ้นไป ลงรักปิดทองเขียนลายรดน้ำรูปเหรา (อ่านว่า เห-รา) ซึ่งเป็นสัตว์ในตำนาน ลักษณะคล้ายมังกรแต่มีหัวเป็นงูหรือนาค อย่างไรก็ตามเรือ ๒ ลำนี้มีรูปลักษณะของหัวเรือที่ต่างกันอยู่บ้างเป็นที่สังเกตได้ เอกไชยเหินหาว แปลว่า “*ความดี ความเจริญ สูงสุดทะยานสู่ท้องฟ้า*” เอกไชยหลาวทองแปลว่า “*เรือทองที่บรรจงสร้าง (โดยการหลาวหรือเหลา) เพื่อความดี ความเจริญ*” หรือแปลว่า “*หลาว (อาวุธ) ทองคำที่ดี ที่เจริญ*” ชื่อเรือ ๒ ลำนี้ปรากฏอยู่ในสมุดภาพเรือในกระบวนเรือพยุหยาตรา ชลมารคสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พุทธศักราช ๒๑๙๙ – ๒๒๓๑) แห่งกรุงศรีอยุธยา

เรือเอกไชยเหินหาวและเรือเอกไชยหลาวทองตามรูปลักษณะปัจจุบัน สร้างขึ้นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๒ ระเบิดจากอากาศยานที่ถล่มกรุงเทพมหานครสร้างความเสียหายให้กับเรือพระราชพิธีทั้งสองลำนี้มาก ดังนั้นในพุทธศักราช ๒๕๐๘ กองทัพเรือและกรมศิลปากรร่วมกันบูรณะเรือสองลำนี้ใหม่โดยใช้หัวเรือเดิมมาประกอบ

เรือ ๒ ลำถือว่าเป็นเรือคู่ชัก หมายความว่าใช้เป็นเรือชักลากเรือพระที่นั่ง เช่น ชักลากเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เมื่อนำเที่ยวหรือต้องการให้แล่นเร็วขึ้น และเป็นเรือค้ำหน้าเรือพระที่นั่ง ต่อมาใช้เป็นเรือสำหรับให้ข้าราชการชั้นสูงนั่งเรือแต่ละลำมีความยาว ๒๗.๕๐ เมตร กว้าง ๑.๙๗ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๖๐ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๗๒ เซนติเมตร น้ำหนัก ๗.๗ ตัน แต่ละลำมีกำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๓๘ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน

เรือกระบี่ปราบเมืองมาร และเรือกระบี่ราญรอนราพนธ์

ชื่อเรือทั้งสองลำนี้ สะท้อนความรับรู้วรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) เป็นวรรณกรรมที่ดำเนินเรื่องตามมหากาพย์รามายณะของอินเดีย

โขนเรือกระบี่ปราบเมืองมาร เป็นรูปवानร (ลิง) ร่างกายสีขาว ไม่สวมเครื่องประดับหัว ส่วนเครื่องประดับกายและผ้าถุงลงรักปิดทองประดับกระจก ชื่อเรือและลักษณะโขนเรือเช่นนี้ทำให้ทราบว่าเป็นรูปของหนุมาน ทหารเอกของพระรามขุนกระบี่ผู้นำกองทัพวานรต่อสู้กับกองทัพของทศกัณฐ์เจ้ากรุงลงกา ความชั่วร้ายของทศกัณฐ์ทำให้เรียกกรุงลงกาว่า เมืองมารถือเป็นฝ่ายอธรรม

โขนเรือกระบี่ราญรอนราพนธ์ เป็นรูปवानร (ลิง) ไม่สวมเครื่องประดับหัว ร่างกายสีดำ ส่วนเครื่องประดับกายและผ้าถุงลงรักปิดทองประดับกระจก ชื่อเรือและลักษณะโขนเรือเช่นนี้ทำให้ทราบว่า เป็นรูปของนิลพัท ขุนกระบี่ผิวดำตั้งชื่อผู้นำกองทัพวานรต่อสู้ทำลายล้างกองทัพของราพนธ์ (อีกชื่อหนึ่งของทศกัณฐ์ในมหากาพย์รามายณะ เรียกว่า ราวณะ)

เรือทั้งสองลำสร้างขึ้นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) แต่ปรากฏชื่อเรือชัดเจนในเอกสารสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พุทธศักราช ๒๓๙๔ – ๒๔๑๑) เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๒ ระเบิดจากอากาศยานที่ถล่มกรุงเทพมหานครสร้างความเสียหายให้กับเรือพระราชพิธีทั้งสองลำนี้มาก ดังนั้นในพุทธศักราช ๒๕๐๘ กองทัพเรือและกรมศิลปากรจึงร่วมกันปฏิสังขรณ์เรือสองลำนี้ใหม่โดยใช้หัวเรือเดิมมาประกอบ

เรือแต่ละลำมีความยาว ๒๖.๘๐ เมตร กว้าง ๒.๑๐ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๕๑ เซนติเมตร หนัก ๕.๖๒ ตัน มีกำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๓๖ คน นายเรือ ๑ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนกระทุ้งเสา (ให้จังหวะ) ๒ คน และคนตีกลองชนะ ๑๐ คน

เรือพาลีรั้งทวีป และเรือสุครีพครองเมือง

ชื่อเรือ ๒ ลำนี้คือ พาลีรั้งทวีปและสุครีพครองเมือง สะท้อนความรู้เรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) เป็นวรรณกรรมที่ดำเนินเรื่องตามมหากาพย์รามายณะของอินเดีย

โขนเรือพาลีรั้งทวีป เป็นรูปवानร (ลิง) สวมมงกุฎร่างกายสีเขียว เครื่องประดับกายและผ้าถุงลงรักปิดทองประดับกระจก ชื่อเรือและลักษณะโขนเรือเช่นนี้ทำให้ทราบว่า เป็นรูปของพาลี พระราชาเมืองขีดหิน แห่งอาณาจักรวานรในรามเกียรติ์ (ในมหากาพย์รามายณะ เรียกว่า วาลี ส่วนเมืองชื่อ กิษกินธะ) ชื่อเรือ พาลีรั้งทวีป มาจากเรื่องราวของพาลีผู้อาจหาญ ทุกๆ เช้าจะข้ามทวีปจากฝั่งตะวันออกไปตะวันตกและจากเหนือไปได้เพื่อกราบไหว้พระอาทิตย์ (พระสุริยะ)

โขนเรือสุครีพครองเมือง เป็นรูปวานร (ลิง) สวมมงกุฎร่างกายสีแดง เครื่องประดับกานและผ้าถุงลงรักปิดทองประดับกระจก ชื่อเรือและลักษณะโขนเรือเช่นนี้ทำให้ทราบว่า เป็นรูปสุครีพ (ในมหากาพย์รามายณะ เรียกว่า สุกรีวะ) น้องชายพาลี ขึ้นครองเมืองขีดหินหลังจากพาลีวายชนม์ อาณาจักรวานรที่สุครีพขึ้นครองเมืองได้นี้ก็เพราะได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากหนุมานและพระรามซึ่งเป็นพระเอกในเรื่องรามเกียรติ์

เรือ ๒ ลำนี้สร้างครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) แต่ชื่อเรือพาลีรั้งทวีปใช้ว่า เรือพาลีล่างทวีปหัวเรือกว้างมีรูปกลมสำหรับติดตั้งปืนใหญ่ เรือแต่ละลำมีความยาว ๒๗.๕๔ เมตร กว้าง ๑.๙๙ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๕๙ เซนติเมตร น้ำหนัก ๖.๙๗ ตัน มีกำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๓๔ คน นายเรือ ๑ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนกระทุ้งเสา (ให้จังหวะ) ๒ คน

เรือครุฑเหินเห็จ และเรือครุฑเตร็จไตรจักร

ชื่อเรือ ๒ ลำนี้สะท้อนถึงอิทธิพลคัมภีร์ปุราณะของอินเดียที่มีต่อคตินิยมและศิลปกรรมไทย ตามคัมภีร์ปุราณะ ครุฑเป็นเจ้าแห่งนกทั้งหลาย หรือเทพปักษิน วิ่งผูกพันกับพระวิษณุ เพราะพระวิษณุทรงงอปกในสวรรค์โดยมีครุฑเป็นพาหนะ กล่าวกันว่า ครุฑสามารถเปลี่ยนแปลงตนให้เป็นรูปร่างต่างๆ นานและสามารถไปได้ในทุกหนแห่งตามปรารถนา ครุฑเป็นศัตรูกับนาคหรือบรรดาภูตทั้งหลายเนื่องมาจากการดาของทั้งสองฝ่ายวิวาทกัน ดังนั้นในศิลปกรรมของศาสนาฮินดูและพระพุทธศาสนา ครุฑจึงมักปรากฏในท่าที่ฉวยจับนาคไว้ไม่ว่าจะเป็นนาคเพียงตัวเดียวหรือหลายตัว ไทยเราเรียกว่า ครุฑยุदनาค

โขนเรือทั้งสองลำเป็นไม้จำหลักรูปครุฑจับนาค ๒ ตัวชูขึ้นลงรักปิดทองประดับกระจก เรือครุฑเหินเห็จครุฑกายสีแดง ส่วนเรือครุฑเตร็จไตรจักรครุฑกายสีชมพู

เรือ ๒ ลำนี้สร้างครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) แต่ชื่อเรือครุฑเหินเห็จ ใช้ชื่อว่า เรือครุฑเหิระเห็จ เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๒ ระเบิดจากอากาศยานที่ถล่มกรุงเทพมหานครสร้างความเสียหายให้กับเรือพระราชพิธีทั้ง ๒ ลำนี้มาก ดังนั้นในพุทธศักราช ๒๕๐๘ กองทัพเรือและกรมศิลปากรจึงร่วมกันบูรณะเรือสองลำนี้ใหม่โดยใช้หัวเรือเดิมมาประกอบ

เรือแต่ละลำมีความยาว ๒๘.๕๘ เมตร กว้าง ๒.๑๐ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๕๖ เซนติเมตร มีกำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๓๔ คน นายเรือ ๑ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนกระทุ้งเสา (ให้จังหวะ) ๒ คน

เรือสุรवाຍุภักษ์ และเรือสุรปักษี

ชื่อเรือสองลำนี้มาจากคำภาษาสันสกฤตมีความหมายดังนี้ อสุรवाຍุภักษ์ แปลว่า “อสูรผู้มีลมเป็นอาหาร” อสุรปักษี แปลว่า “อสูรผู้เป็นนก” หัวเรือของเรือทั้งสองลำมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ มีร่างกายเป็นนก มีหัวเรือหน้าเป็นยักษ์ (ไทยเรามากเรียน อสูร ว่า ยักษ์) ลงรักปิดทองประดับกระจก รูปอสุรवाຍุภักษ์ ใส่เสื้อสีม่วง มือและเท้าเป็นสีคราม ส่วนรูปอสุรปักษี ใส่เสื้อด้านหน้าสีม่วงด้านหลังสีเขียว มือและเท้าเป็นสีเขียว

เรือทั้งสองลำนี้สร้างขึ้นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ (พุทธศักราช ๒๓๙๔ – ๒๔๑๑) เรือสุรปักษี ใช้ชื่อว่า อสุปักษีสมุทร หรือ อสุรปักษาบุรณะในพุทธศักราช ๒๕๐๘ ดำเนินโดยความร่วมมือกันระหว่าง กองทัพเรือกับกรมศิลปากร

เรือแต่ละลำมีความยาว ๓๑ เมตร กว้าง ๒.๐๓ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๖๒ เซนติเมตร มีกำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๔๐ คน นายเรือ ๑ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนกระทุ้งเสา (ให้จังหวะ) ๒ คน และคนตีกลองชนะ ๑๐ คน

เรือเสือทยานชล และเรือเสือคำณสินธุ์

เรือเสือทยานชล และเรือเสือคำณสินธุ์ เป็นเรือ ๒ ลำที่ดัดแปลงมาจากเรือรบ (เรือที่ใช้ในการรบหรือการสงคราม) เป็นเรือนำกระบวนเรือพยุหยาตราขลมารคในสมัยโบราณ เรียกเรือลักษณะนี้ว่า เรือพิฆาต เรือแต่ละลำวางลงสีรูปเสือไว้ที่หัวเรือซึ่งมีช่องที่มีปืนใหญ่นอกมา ถือเป็นเรือพิทักษ์กระบวนเรือพยุหยาตราขลมารคด้วย จึงต้องให้อำมาตย์ผู้ใหญ่ฝ่ายทหารเป็นผู้นั่งประจำในคฤห์ (เก่ง) ของเรือทั้งสองลำนี้

ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พุทธศักราช ๒๑๙๙ – ๒๒๓๑) เรือนำหน้ากระบวนพยุหยาตราขลมารคประกอบด้วยเรือพิฆาต ๓ ลำ เรือแซ ๕ ลำ ทหารมีฝีมือประจำบนเรือพิฆาต อำมาตย์ผู้ใหญ่ฝ่ายทหารประจำบนเรือแซ ชื่อเรือเสือทยานชล เรือเสือคำณสินธุ์ปรากฏชื่อในลิลิตกระบวนแห่พระกฐินพยุหยาตราทั้งทางสถลมารคและทางชลมารคในพุทธศักราช ๒๓๘๗ แต่ไม่ทราบว่าสร้างขึ้นครั้งแรกเมื่อใด

เรือทั้งสองลำนี้ซ่อมแซมขึ้นใหม่ในพุทธศักราช ๒๕๓๔ เรือทั้ง ๒ ลำ ภายในท้องเรือทาสีแดง มีความยาว ๒๒.๒๓ เมตร กว้าง ๑.๗๕ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๗๐ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๒.๔๕ เมตร มีกำลังพลประกอบด้วยคนนั่งประจำคฤห์ ๓ คน ฝีพาย ๒๖ คน นายเรือ ๑ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน

เรือทองขานฟ้า และเรือทองบ่าบิน

ชื่อ ทองขานฟ้า แปลว่า ขวาน (ทำด้วย) ทอง ตกลงมาจากท้องฟ้า คนไทยโบราณมักเรียกขานหินขัดสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่พบอยู่ในแหล่งต่างๆ ว่า ขวานฟ้า เพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ไม่ได้ทำขึ้นเอง แต่ตกลงมาจากท้องฟ้าอันที่จริงชื่อทองขานฟ้า น่าจะเพี้ยนมาจาก ทองแขวนฟ้า แปลว่า ทองที่ห้อยย้อยลงมาจากท้องฟ้า เรือทองแขวนฟ้าเป็นชื่อเรือคู่หนึ่งที่ปรากฏในกระบวนเรือฯ ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พุทธศักราช ๒๑๙๙ – ๒๒๓๑) และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) เป็นไปได้ว่า ในสมัยต่อมาเรือชื่อทองแขวนฟ้าลำหนึ่งเปลี่ยนไปเป็น ทองขานฟ้าและอีกลำหนึ่งเปลี่ยนไปเป็นทองบ่าบิน เรือทั้งสองลำนี้เป็นเรือตงหาน้ำมัน ยอดดั่งปิดทองแกะสลักลวดลาย เป็นเรือคู่หน้าสุดที่นำกระบวนเรือพยุหยาตราทางชลมารคทั้งหมด

เรือแต่ละลำมีความยาว ๓๒.๐๘ เมตร กว้าง ๑.๘๘ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๖๔ เซนติเมตร มีกำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๓๙ คน นายเรือ ๑ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน

เรือตั่ง เรือแขง เรือแตงโม และเรืออีเหลื่อง

เรือในกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคส่วนใหญ่ เป็นเรือตั่ง ที่เรียกเช่นนี้เพราะเป็นเรือที่มีหัวเรือตั่งสูงและงอนขึ้นไป เป็นเรือขนาดเล็กจำนวน ๒๒ ลำ อยู่ในกระบวนริ้วนอก คือ ริ้วกระบวนที่ ๑ และริ้วกระบวนที่ ๕ ลักษณะเป็นเรือชุดทาสีน้ำมัน ไม่มีลวดลาย กลางลำมีคฤห์ (เก๋ง) สำหรับนายทหารนั่ง ๑ คน พลปืน ๔ คน นายเรือ ๑ คน และฝีพายลำละ ๒๖ ถึง ๓๒ คน มากน้อยตามขนาดของเรือแต่ละลำ มีคนกระทุ้งเสา (ให้จังหวะ) ๒ คน เพื่อให้จังหวะฝีพายในการพายจังหวะต่างๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน แต่ละลำมีนายท้าย ๒ คน เรือตั่งทั้ง ๒- ลำเหล่านี้มีความยาวตั้งแต่ ๒๓.๖๘ ถึง ๒๗.๓๕ เมตร กว้างตั้งแต่ ๑.๕๒ ถึง ๑.๘๑ เมตร ลึกตั้งแต่ ๕๐ ถึง ๖๓ เซนติเมตร

เรือ ๗ ลำซึ่งอยู่ท้ายกระบวนฯ เรียกว่า เรือแขง มีความหมายว่าเป็นเรือที่อยู่ข้างๆ เรือพระที่นั่งลำสุดท้าย (เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช) ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พุทธศักราช ๒๑๙๙ – ๒๒๓๑) เรียกเรือที่อยู่ในตำแหน่งนี้ว่า เรือกราบ สื่อความหมายว่าเป็นเรือที่คุ้มกันกระบวนเรือฯ แต่ละลำมีพลประจำเรือประกอบด้วย ฝีพายจำนวน ๒๐ – ๓๐ คน นายท้าย ๒ คน เรือแขงมีความยาวตั้งแต่ ๒๒.๑๒ ถึง ๒๖.๑๐ เมตร กว้าง ๑.๓๐ เมตร ลึกตั้งแต่ ๕๑ ถึง ๖๒ เมตร

เรือที่เรียกว่าเรือแตงโม และเรืออีเหลื่องก็คือเป็นเรือกราบ เรือแตงโม เป็นเรือสำหรับผู้บัญชาการกระบวนเรือฯ ดังนั้นจึงมีตำแหน่งอยู่ที่กลางกระบวนเรือฯ มีคนบรรเลงปี่ชวาและกลองแขก ๖ คน มีฝีพาย ๒๘ คน และนายท้าย ๒ คน เรือแตงโมมีความยาว ๒๔ เมตร กว้าง ๑.๙๑ เมตร ลึก ๖๒ เซนติเมตร เรืออีเหลื่อง เป็นเรือสำหรับรองผู้บัญชาการกระบวนเรือฯ มีคนบรรเลงปี่ชวาและกลองแขก ๖ คน มีฝีพาย ๒๗ คน และนายท้าย ๒ คน เรืออีเหลื่องมีความยาว ๒๔.๒๕ เมตร กว้าง ๑.๖๘ เมตร ลึก ๕๔ เซนติเมตร

แผนปรับปรุงพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
ระหว่าง พ.ศ.๒๕๖๕ - ๒๕๖๘

ลำดับ	รายการ	ปีงบประมาณ	จำนวนเงิน (บาท)
๑	การปรับปรุงสะพานทางเดินส่วนจัดแสดง ทู่นกันขยะ ด้านหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	พ.ศ.๒๕๖๕	๑๕,๐๐๐,๐๐๐
๒	การปรับปรุงพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระ ราชพิธี - ก่อสร้างแนวกันคลื่นบริเวณด้านหน้าอาคารจัดแสดง - ปรับปรุงโครงสร้างหลังคาอาคารจัดแสดง	พ.ศ.๒๕๖๖	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐
๓	การบริหารความเสี่ยงภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี กรณีอัคคีภัย	พ.ศ.๒๕๖๖	๑๐๐,๐๐๐
๔	การปรับปรุงพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระ ราชพิธี (ผูกพันต่อเนื่อง) - การปรับปรุงระบบยกเรือพระราชพิธี เพื่อการ เคลื่อนย้ายกรณีฉุกเฉิน - ปรับปรุงตะแกรงป้องกันขยะใต้สะพานทางเข้า พิพิธภัณฑ์	พ.ศ.๒๕๖๗	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐
๕	การปรับปรุงพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระ ราชพิธี (ผูกพันต่อเนื่อง) - การพัฒนาระบบป้องกันอัคคีภัยภายในอาคารจัด แสดง - การปรับปรุงนิทรรศการถาวรพิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ เรือพระราชพิธี	พ.ศ.๒๕๖๘	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐
๖	การบริหารความเสี่ยงภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี กรณีโจรภัย	พ.ศ.๒๕๖๘	๑๐๐,๐๐๐

การดำเนินงานปรับปรุงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี
ย้อนหลัง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ระหว่างพ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๖๓)

ลำดับ	รายการ	ปีงบประมาณ	จำนวนเงิน (บาท)
๑	ปรับปรุงการจัดแสดงนิทรรศการ และห้องน้ำประชาชน (ปรับปรุงและขยายพื้นที่)	พ.ศ.๒๕๕๖	๑๑๖,๕๙๑,๑๐๐
๒	ปรับปรุงโป๊ะท่าเทียบเรือพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	พ.ศ.๒๕๕๘	๘๙๘,๗๓๙.๘๐
๓	จัดทำออดิโอไกด์บรรยายเสียงภาษาไทย-อังกฤษ	พ.ศ.๒๕๕๙	๖๐๐,๐๐๐
๔	พัฒนาไฟส่องสว่างพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี (ไฟจัดแสดงเรือพระราชพิธี)	พ.ศ.๒๕๖๐	๒,๐๐๐,๐๐๐
๕	ปรับปรุงไฟส่องสว่างกลางคืนภายในอาคารจัดแสดง เรือพระราชพิธี	พ.ศ.๒๕๖๑	๑๑๕,๐๐๐
๖	ปรับปรุงสะพานทางเดินคอนกรีต (ทางเชื่อมระหว่างอาคาร สำนักงานกับอาคารจัดแสดง)	พ.ศ.๒๕๖๑	๓,๒๓๐,๐๐๐
๗	ปรับปรุงคานและหมอนรองรับเรือพระราชพิธี	พ.ศ.๒๕๖๒	๑๐,๐๐๐,๐๐๐
๘	ปรับปรุงป้ายพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี (ป้ายชื่อหน่วยงานและป้ายบอกเส้นทางเข้าสู่พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ เรือพระราชพิธี)	พ.ศ.๒๕๖๒	๔๐๐,๐๐๐
๙	ทาสีกำแพงด้านหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	พ.ศ.๒๕๖๒	๔๐,๐๐๐
๑๐	ปรับปรุงภูมิทัศน์ทางเดินพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	พ.ศ.๒๕๖๒	๒๐๘,๒๒๒
๑๑	ปรับปรุงพื้นที่บริเวณส่วนหย่อมด้านหลังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี เป็นพื้นที่เอนกประสงค์และซ่อมแซมแนวรั้ว	พ.ศ.๒๕๖๓	๑๗๐,๑๓๐

การปรับปรุงพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา เป็นการปรับปรุงเพื่อบูรณะซ่อมแซมด้านกายภาพของอาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการเป็นสำคัญ คาดว่าผลที่ได้รับจากการบริหารความเสี่ยงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี กรณีอุทกภัย จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี อย่างเหมาะสมต่อไป

การสำรวจสภาพความเสียหายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความเสียหาย	หน่วยงาน	บุคคล	เบอร์ติดต่อ
เรือพระราชพิธี เคลื่อนจากตำแหน่งเดิม โครงสร้างเรือบิด/แตก	อุทหารเรือธนบุรี กรมอุทหารเรือ	- น.อ.ภูธรา อินม่วง รองผู้อำนวยการกองแผน และประมาณการช่าง - ร.ท. ศักดิ์มีชัย ประไพวงศ์ หัวหน้าช่าง โรงงานเชือกกรอก และการอยู่ แผนกโรงงาน เบ็ดเตล็ด กองโรงงาน อุทหาร เรือธนบุรี กรมอุทหารเรือ	๐๘๑ ๙๔๙ ๙๙๒๙ ๐๙๙ ๖๑๘ ๑๗๘๘
คานเรือและหมอนรองรับเรือ ชำรุดเสียหาย	บ.พีท แอนด์ เฟรนด์ จำกัด (ผู้รับจ้าง)	นายทรงเดช วรยุทธการ	๐๘๑ ๙๒๕ ๘๕๓๐
งานประดับตกแต่งเรือพระราชพิธี เช่น งานไม้แกะสลัก งานลงรักปิด ทองประดับกระจก งานเขียนลาย รดน้ำ ผ้าอาภรณ์ภัณฑ์	สำนักช่างสิบหมู่	นางยุณีย์ ธีระนันท์ นายช่างศิลปกรรมอาวุโส	๐๘๑ ๗๔๒ ๓๒๘๒
เกิดเชื้อรา สนิม หรือโบราณวัตถุ มีลักษณะทางกายภาพเปลี่ยนไป	กลุ่มวิทยาศาสตร์ เพื่อการอนุรักษ์	นางพวงพร ศรีสมบุรณ์ ผู้อำนวยการกลุ่มฯ	๐๘๑ ๘๘๙ ๓๑๔๖
ป้ายนิทรรศการ แท่นฐาน จัดแสดงเสียหาย	กลุ่มเทคนิคและศิลปกรรม และการจัดแสดงนิทรรศการ	นางกชพร ธรรมจริยา ผู้อำนวยการกลุ่มฯ	๐๘๑ ๖๔๗ ๑๔๒๔
ระบบไฟฟ้าขัดข้อง	บ.นิวสกายเทเลคอม	นายสังวาล หมั่นคุณ	๐๘๖ ๓๒๒ ๖๗๔๘
สัญญาณโทรศัพท์/ อินเทอร์เน็ตขัดข้อง	บ.ทีโอที จำกัด (มหาชน) บ.เคเอสซี คอมเมอร์เชียล อินเทอร์เน็ต จำกัด		๑๑๐๐ ๑๒๓๘#๖

บันทึกความสูงของน้ำในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี รายชั่วโมง

วัน/เดือน/ปี	เวลา	ความสูงของน้ำ	ผู้จดบันทึก
xx/xx/xxxx	๐.๐๐		
	๑.๐๐		
	๒.๐๐		
	๓.๐๐		
	๔.๐๐		
	๕.๐๐		
	๖.๐๐		
	๗.๐๐		
	๘.๐๐		
	๙.๐๐		
	๑๐.๐๐		
	๑๑.๐๐		
	๑๒.๐๐		
	๑๓.๐๐		
	๑๔.๐๐		
	๑๕.๐๐		
	๑๖.๐๐		
	๑๗.๐๐		
	๑๘.๐๐		
	๑๙.๐๐		
	๒๐.๐๐		
	๒๑.๐๐		
	๒๒.๐๐		
	๒๓.๐๐		

หมายเหตุ

ผู้จดบันทึก

ตรวจสอบและประเมินสถานการณ์

อ้างอิงค่าศูนย์จากพื้นด้านหน้าเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์
(ในเวลาทำการ ๑. ยาม ๒. พนักงานประจำห้อง
นอกเวลาทำการ ๑. ยาม ๒. เวนนอน)
(หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี)

การตรวจสอบรายการวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานขณะน้ำท่วม

ลำดับ	รายการ	มี	จำนวน	สภาพ	ไม่มี
	รายการวัสดุ ครุภัณฑ์สำหรับการปฏิบัติงานประจำวัน				
๑	รองเท้าบูท				
๒	ห่วงยางชูชีพ				
๓	เสื้อชูชีพ				
๔	ทุ่นไขปลา (สำหรับกันแนวเขต)				
๕	เชือกไนลอน (สำหรับผูกแนวทุ่น)				
๖	หลักไม้ (สำหรับยึดแนวทุ่น)				
๗	เครื่องสูบน้ำแรงดันสูง				
๘	เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง (สำหรับฉีดล้างพื้น)				
๙	ไม้กวาดทางมะพร้าว ด้ามยาว				
๑๐	แปรงขัดพื้น ด้ามยาว				
๑๑	ผ้าแห้ง สำหรับซับคราบน้ำ				
๑๒	ไฟฉาย				
๑๓	เวชภัณฑ์ที่จำเป็น (ชุดปฐมพยาบาล)				
๑๔	แบบฟอร์มบันทึกค่าความสูงของน้ำในช่วงเวลาต่างๆ				
๑๕	อุปกรณ์บันทึกความสูงน้ำ เช่น ไม้บรรทัด ปากกา				
	รายการวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับการผูกมัดเรือ				
๑	ชุดสายรัดโพลีเอสเตอร์ขนาด ๒-๓ นิ้ว ยาว ๖ เมตร จำนวน ๓๘ เส้น				
๒	สเก็นเหล็กตัวยู ขนาด ๓ นิ้ว จำนวน ๗๖ ตัว				
๓	ฟองน้ำอัดหนา ๑ นิ้ว (สำหรับป้องกันเรือพระราชพิธี)				

ผู้บันทึก.....

นางสาวนริศรา ถึงแก้ว

วันที่...../...../.....

ผู้ตรวจ.....

นายประเสริฐ เกียรติพงษ์

วันที่...../...../.....

การตรวจสอบ รายการวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับการเคลื่อนย้ายวัตถุอย่างเร่งด่วน

ลำดับ	รายการ	มี	จำนวน	สภาพ	ไม่มี
๑	ลังพลาสติกแบบมีล้อ (สำหรับการจัดเก็บวัตถุ สิ่งของ)				
๒	กระดาษสาไร้กรด (ยี่ห้อซากุระ)				
๓	พลาสติกกันกระแทก (Bubble Wrap)				
๔	กระดาษไทดิว				
๕	แผ่นใยสังเคราะห์				
๖	ถาดหรือตะกร้า (สำหรับเคลื่อนย้ายวัตถุชิ้นเล็ก)				
๗	ผ้าขาวบาง				
๘	โฟมโพลีเอธิลีน (Polyethylene Foam) หนา ๑-๒ นิ้ว				
๙	ถุงมือไนไตรเจน ชนิดไม่มีแป้ง				
๑๐	กรรไกร				
๑๑	คัตเตอร์				
๑๒	กระดาษกาวนิตโต้				
๑๓	ไม้บรรทัดยาว				
๑๔	เทปกาวสองหน้าแบบบาง				
๑๕	เชือกขาว				

ผู้บันทึก.....

นางสาวนริศรา ถึงแก้ว

วันที่...../...../.....

ผู้ตรวจ.....

นายประเสริฐ เกียรติพงษ์

วันที่...../...../.....

การตรวจสอบการดำเนินงาน

ข้อ	คำถาม	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่	หมายเหตุ
ก่อนน้ำท่วม				
๑	เบอร์โทรศัพท์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
๒	ได้จัดเก็บป้ายนิเทศการประจำเรือพระราชพิธีแต่ละลำไว้ในที่น้ำท่วมไม่ถึง			
๓	ได้จัดเก็บครุภัณฑ์ในอาคารจัดแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ พัดลมไว้ในที่น้ำท่วมไม่ถึง			
๔	คานและหมอนรองรับเรือพระราชพิธีมีความมั่นคงแข็งแรง			
๕	อุปกรณ์สำหรับผูกตรึงเรือพระราชพิธี จำนวน ๓๘ ชุดอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน			
๖	ประตูกั้นขยะอยู่ในสภาพดี ไม่มีรูหรืออยู่ในสภาพชำรุด			
๗	ดำเนินการผูกมัดเรือพระราชพิธีกับคานเรือไว้แล้ว			
๘	ตรวจสอบความมั่นคงของสายรัดและจุดยึดบนคานรับเรือให้เรียบร้อยปลอดภัย			
ระหว่างน้ำท่วม				
๙	ตรวจวัดระดับความสูงของน้ำทุกชั่วโมง			
๑๐	จดบันทึกความสูงของน้ำในสมุดที่เตรียมไว้ให้			
๑๑	ตรวจตราเรือพระราชพิธีแต่ละลำทุกชั่วโมง			
๑๒	ตรวจดูตำแหน่งของหมอนบนคานเรือพระราชพิธีแต่ละลำ			
๑๓	ตรวจดูสภาพของเรือพระราชพิธีและความชำรุดเสียหาย			
๑๔	ได้มีการประชาสัมพันธ์การปิดให้บริการชั่วคราวและติดประกาศไว้แล้ว			
๑๕	ตัดสะพานไฟในอาคารจัดแสดงเมื่อน้ำท่วม ๔๐ เซนติเมตร			
๑๖	ได้รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบแล้ว			
หลังน้ำลด				
๑๗	ตรวจดูตำแหน่งของหมอนเรือและความมั่นคงแข็งแรงของคานเรือ			
๑๘	ตรวจสอบความตึงของสายรัด หากหย่อน ปรับให้กระชับ			
๑๙	ตรวจดูสภาพของเรือพระราชพิธีและความชำรุดเสียหาย			
๒๐	รายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ			

ผู้บันทึก.....

นางสาวนริศรา ถึงแก้ว

วันที่...../...../.....

ผู้ตรวจ.....

นายประเสริฐ เกียรติพงษ์

วันที่...../...../.....

การตรวจสอบเส้นทางเข้าถึงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

ข้อ	คำถาม	มี	ไม่มี	ลักษณะ/สภาพ ระบุ
	เส้นทางที่ ๑ คลองบางกอกน้อย			
๑	ทางเดินจากอาคารจัดแสดงไปยังโป๊ะเทียบเรือมีน้ำท่วม			
๒	ทางเดินจากอาคารสำนักงานไปยังโป๊ะเทียบเรือมีน้ำท่วม			
๓	ความมั่นคงแข็งแรงของโป๊ะเทียบเรือ			
๔	ความมั่นคงแข็งแรงของบันไดทางขึ้น-ลงโป๊ะเทียบเรือ			
๕	อุปสรรคและสิ่งกีดขวาง เช่น ถังขยะ เศษวัสดุก่อสร้าง เศษขยะ สัตว์มีพิษ			
๖	ทางเดินมีแสงสว่างเพียงพอ			
๗	จุดจอดเรือท่าเทียบเพื่อขนย้ายวัตถุ			
	เส้นทางที่ ๒ กองเรือเล็ก			
๑	สภาพทางเดินจากพิพิธภัณฑฯ ไปยังกองเรือเล็กมีน้ำท่วม			
๒	อุปสรรคและสิ่งกีดขวาง เช่น รถจักรยานยนต์ เศษวัสดุ ก่อสร้าง กระถางต้นไม้ สัตว์มีพิษ หาบเร่แผงลอย			
๓	ทางเดินมีแสงสว่างเพียงพอ			
๔	ยามรักษาการณ์ที่ถือกุญแจเปิด-ปิดประตูกองเรือเล็ก			
๕	บุคลากรรักษาความปลอดภัยระหว่างทางขนย้ายวัตถุ			
๖	สถานที่จอดรถขนย้ายวัตถุ			
	เส้นทางที่ ๓ ซอยอรุณอมรินทร์ ๒๔			
๑	สภาพถนนจากพิพิธภัณฑฯ ไปยังซอยอรุณอมรินทร์ ๒๔ มีน้ำท่วม			
๒	อุปสรรคและสิ่งกีดขวาง เช่น รถจักรยานยนต์ เศษวัสดุ ก่อสร้าง กระถางต้นไม้ สัตว์มีพิษ หาบเร่แผงลอย			
๓	ถนนมีแสงสว่างเพียงพอ			
๔	บุคลากรรักษาความปลอดภัยระหว่างทางขนย้ายวัตถุ			
๕	สถานที่จอดรถขนย้ายวัตถุ			

ผู้บันทึก.....

นางสาวนริศรา ถึงแก้ว

วันที่...../...../.....

ผู้ตรวจ.....

นายประเสริฐ เกียรติพงษ์

วันที่...../...../.....

รายชื่อและเบอร์ติดต่อบุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

ลำดับ	ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล	เบอร์ติดต่อ
๑	หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี	นางสาวดวงใจ พิชิตนรงค์ชัย	๐๘๖ ๗๗๗ ๔๖๗๒
๒	หัวหน้างานรักษาความปลอดภัย	นางสุภา ศรีมากเปี่ยม*	๐๘๙ ๙๒๕ ๑๕๑๔
๓	ยามรักษาการณ์ (จันทร์-ศุกร์) เวลา ๐๘.๐๐ น. – ๑๖.๐๐ น.	นายพยุ่ง ฉ่ำสุขติ	๐๘๙ ๘๒๑ ๘๒๒๐
๔	ยามรักษาการณ์ (เสาร์-อาทิตย์) เวลา ๐๘.๐๐ น. – ๑๖.๐๐ น.	นายมานะ สนสนิท*	๐๙๑ ๐๐๖ ๑๗๑๐
๕	ยามรักษาการณ์ เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๐๘.๐๐ น.	นายสุชาติ จำยสงวน นายพุทธิชัย ชัยธวัช นายนิติ อุ่นวิมล*	๐๘๑ ๓๔๕ ๒๑๓๗ ๐๖๔ ๓๖๐ ๐๒๙๔ ๐๘๒ ๘๑๔ ๐๙๒๕ ๐๙๖ ๙๖๙ ๙๗๘๖
๖	พนักงานอยู่เรือ	นายประเสริฐ เกียรติพงษ์*	๐๙๓ ๓๗๙ ๘๙๑๒
๗	เจ้าหน้าที่ธุรการ	นางสาวนริศรา ถึงแก้ว*	๐๘๖ ๐๔๘ ๐๒๑๖
๘	พนักงานประจำห้อง	นางสาววิภาวัลย์ สมฝ่าย*	๐๙๔ ๖๔๖ ๘๘๘๑
๙	พนักงานจำหน่ายบัตร	นายบุญส่ง นพรัตน์	๐๘๗ ๑๑๒ ๗๙๖๓
๑๐	จ้างเหมาบริการ	นายมานะ สนสนิท นายมนตรี สนสนิท* นายทวีศักดิ์ เอ็มคุ้ม นางอุไร แก้วคุณเมือง* นางสาวจิตติชชา จันทร์จิต	๐๙๑ ๐๐๖ ๑๗๑๐ ๐๖๑ ๔๗๐ ๙๖๔๔ ๐๘๖ ๕๔๒ ๑๕๐๗ ๐๙๗ ๐๘๖ ๐๗๒๑ ๐๙๘ ๘๙๔๑๖๕๕

หมายเหตุ

* ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

คำสั่งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรื่องพระราชพิธี

ที่ ๑ / ๒๕๖๕

เรื่อง การให้ข้าราชการและลูกจ้างอยู่เวรรักษาความปลอดภัยในเวลากลางคืน ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรื่องพระราชพิธี

เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๓ ระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยในอาคารรวมทั้งบริเวณกรมศิลปากร และว่าด้วยการจัดเวรยามเฝ้าสถานที่ราชการ ที่ สลก ๒๘๐/๘๐ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง การอยู่เวรยาม และหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/๕๘ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓ จึงจัดให้ข้าราชการและลูกจ้างอยู่เวรรักษาความปลอดภัยใน เวลากลางคืน ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรื่องพระราชพิธี ดังตารางรายชื่อประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๖๕ ที่แนบมาพร้อมกันนี้ โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งดังกล่าว และข้อกำหนด โดยเคร่งครัด ดังต่อไปนี้

๑. ให้ผู้อยู่เวร หัวหน้าเวร หรือผู้ตรวจเวร ปฏิบัติหน้าที่ตามวัน เวลาที่กำหนด โดยลงลายมือชื่อ วัน เวลา และรายงานเหตุการณ์ในสมุดบันทึกเหตุการณ์

๒. ให้ยามผลัดเวลา ๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น. และผลัดเวลา ๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น. รายงานการปฏิบัติงานของผู้อยู่เวร และหรือหัวหน้าเวรลงในสมุดบันทึกเหตุการณ์

๓. ให้หัวหน้ารักษาความปลอดภัย จัดสมุดบันทึกเหตุการณ์ไว้ให้เวรนอนประจำสำนักงาน ตรวจสอบสมุดบันทึกเหตุการณ์ทุกวัน หากผู้อยู่เวร หรือผู้ตรวจเวรไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้นำเสนอหัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรื่องพระราชพิธี พิจารณาตามควรแก่กรณี

๔. ในกรณีเกิดเหตุการณ์ผิดปกติ เช่น อัคคีภัย หรือเหตุร้ายใดๆ ขึ้น ในชั้นต้นผู้อยู่เวรจะต้องระงับภัยทันที พร้อมทั้งแจ้งเหตุการณ์และรายงานด้วยวาจา ต่อ

๔.๑. หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรื่องพระราชพิธี โทร. ๐๘๖ - ๗๗๗ - ๔๖๗๒

๔.๒. นางสุภา ศรีมากเปี่ยม หัวหน้า รปภ โทร. ๐๘๙ - ๙๒๕ - ๑๕๔๑

๔.๓. นายพยุ่ง ฉ่ำสุชาติ ผู้ช่วยหัวหน้า รปภ โทร. ๐๘๙ - ๘๒๑ - ๘๒๒๐

๔.๔. พนักงานอุรือที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณ พช. เรื่องพระราชพิธี

๔.๕. ผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โทร. ๐๘๕-๙๑๙-๕๐๕๐

และบันทึกเสนอเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบต่อไป

๕. ในกรณีที่ผู้อยู่เวร หัวหน้าเวร หรือผู้ตรวจเวร กิติ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามวันและเวลาที่กำหนด ให้ผู้นั้นจัดเสนอผู้แทนตน โดยจะต้องเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างเช่นเดียวกัน การทดแทนกันจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ ให้ผู้มีรายชื่อตามตารางดังแนบถือปฏิบัติ ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

สั่ง ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

๑๑/๑๐/๒๕๖๕

(นางสาวดวงใจ พิษิตนรงค์ชัย)

หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรื่องพระราชพิธี

ตารางอยู่เวรกลางคืน
ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๖๔

วัน เดือน ปี	รายชื่อผู้อยู่เวรนอน	เวลาปฏิบัติหน้าที่	รายมือชื่อ	ผู้ตรวจ
๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายประเสริฐ เกียรติพงษ์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายบุญส่ง นพรัตน์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๓ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมนตรี สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๔ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายทวีศักดิ์ เอี่ยม	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๕ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๖ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายประเสริฐ เกียรติพงษ์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๗ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายบุญส่ง นพรัตน์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๘ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมนตรี สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๙ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายทวีศักดิ์ เอี่ยม	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายประเสริฐ เกียรติพงษ์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายบุญส่ง นพรัตน์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมนตรี สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายทวีศักดิ์ เอี่ยม	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายประเสริฐ เกียรติพงษ์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายบุญส่ง นพรัตน์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมนตรี สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายทวีศักดิ์ เอี่ยม	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายประเสริฐ เกียรติพงษ์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายบุญส่ง นพรัตน์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมนตรี สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายทวีศักดิ์ เอี่ยม	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายประเสริฐ เกียรติพงษ์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายบุญส่ง นพรัตน์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมนตรี สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายทวีศักดิ์ เอี่ยม	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนั่น	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายประเสริฐ เกียรติพงษ์	๑๖.๓๐ - ๐๘.๓๐ น.		

ผู้ตรวจเวร ยามรักษาการณ์ในแต่ละวันเป็นผู้ตรวจเวร

ตารางอยู่เวรยามรักษาการณ์
ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๖๔

วัน เดือน ปี	รายชื่อผู้อยู่เวรนอน	เวลาปฏิบัติหน้าที่	รายชื่อ	ผู้ตรวจ
๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุคติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนสนิท	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๓ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนสนิท	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๔ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุคติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๕ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุคติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๖ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุคติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๗ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุคติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๘ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุคติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๙ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนสนิท	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนสนิท	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุคติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุคติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุคติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุชาติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายพยุ่ง ฉ่ำสุชาติ	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายพุทธิชัย ไชยธวัช	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนนิต	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายนิติ อุ่นวิมล	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		
๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	นายมานะ สนนิต	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๑๖.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.		
	นายสุชาติ จำยสงวน	๒๔.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.		

ทั้งนี้ผู้ใดมีธุระจำเป็นต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า โดยต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร
อย่าให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเป็นอันขาด

สั่ง ณ วันที่ ๑ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

(นางสาวดวงใจ พิษิตนรงค์ชัย)

หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

บรรณานุกรม

- ณัฐภัทร จันทวิช. **เรือพระราชพิธี**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๘.
- สมภพ ภิรมย์, น.อ.ร.น. **เรือพระราชพิธี พุทธยาดราชลमारค**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๓๐.
- สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. **การดูแลรักษาหนังสือโบราณ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร, ๒๕๖๑.
- **คู่มือแนวทางรักษาความปลอดภัยในพิพิธภัณฑ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร, ๒๕๖๐.
- **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๔๐ แห่ง (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๓)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร, ๒๕๕๗.
- **รายงานประจำปี ๒๕๖๒-๒๕๖๓**. กรุงเทพฯ: สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร, ๒๕๖๓.
- ราตรี บัวประดิษฐ์. **นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี**. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๔๖.

